

Suomenkielinen laitos

Lainsäädäntö

Sisältö

I Säädökset, jotka on julkaistava

.....

II Säädökset, joita ei tarvitse julkaista

Komissio

2001/837/EY:

- ★ **Komission päätös, tehty 17 päivänä syyskuuta 2001, EY:n perustamissopimuksen 81 artiklan ja ETA-sopimuksen 53 artiklan soveltamisesta (Asiat COMP/34493 — DSD, COMP/37366 — Hofmann + DSD, COMP/37299 — Edelhoft + DSD, COMP/37291 — Rethmann + DSD, COMP/37288 — ARGE ja 5 muuta + DSD, COMP/37287 — AWG ja 5 muuta + DSD, COMP/37526 — Feldhaus + DSD, COMP/37254 — Nehlsen + DSD, COMP/37252 — Schönackers + DSD, COMP/37250 — Altvater + DSD, COMP/37246 — DASS + DSD, COMP/37245 — Scheele + DSD, COMP/37244 — SAK + DSD, COMP/37243 — Fischer + DSD, COMP/37242 — Trienekens + DSD, COMP/37267 — Interseroh + DSD) ⁽¹⁾ (tiedoksiannettu numerolla K(2001) 2672) .....** 1

2001/838/EY:

- ★ **Komission suositus, annettu 7 päivänä marraskuuta 2001, seuraavien aineiden riskinarvioinnin tuloksista ja riskien vähentämisen toimintasuunnitelmista: akryylialdehydi; dimetyylisulfaatti; nonyylifenoli; fenoli, 4-nonyyli-, haaraunut; tert-butyylimetyylieetteri ⁽¹⁾ (tiedoksiannettu numerolla K(2001) 3380) .....** 30

2001/839/EY:

- ★ **Komission päätös, tehty 8 päivänä marraskuuta 2001, neuvoston direktiivin 96/62/EY ja neuvoston direktiivin 1999/30/EY mukaisesti vuosittain annettavien ilmanlaadun arviointia koskevien tietojen ilmoittamiseen käytettävästä lomakkeesta ⁽¹⁾ (tiedoksiannettu numerolla K(2001) 3405) .....** 45

2

⁽¹⁾ ETA:n kannalta merkityksellinen teksti.

FI

Säädökset, joiden otsikot on painettu laihalla kirjasintyyppillä, ovat maatalouspolitiikan alaan kuuluvia juoksevien asioiden hoitoon liittyviä säädöksiä, joiden voimassaoloaika on yleensä rajoitettu.

Kaikkien muiden säädösten otsikot on painettu lihavalla kirjasintyyppillä ja merkitty tähdellä.

II

(Säädökset, joita ei tarvitse julkaista)

KOMISSIO

KOMISSION PÄÄTÖS,

tehty 17 päivänä syyskuuta 2001,

EY:n perustamissopimuksen 81 artiklan ja ETA-sopimuksen 53 artiklan soveltamisesta

(Asiat COMP/34493 — DSD, COMP/37366 — Hofmann + DSD, COMP/37299 — Edelhoft + DSD, COMP/37291 — Rethmann + DSD, COMP/37288 — ARGE ja 5 muuta + DSD, COMP/37287 — AWG ja 5 muuta + DSD, COMP/37526 — Feldhaus + DSD, COMP/37254 — Nehlsen + DSD, COMP/37252 — Schönackers + DSD, COMP/37250 — Altvater + DSD, COMP/37246 — DASS + DSD, COMP/37245 — Scheele + DSD, COMP/37244 — SAK + DSD, COMP/37243 — Fischer + DSD, COMP/37242 — Trienekens + DSD, COMP/37267 — Interseroh + DSD)

(tiedoksiannettu numerolla K(2001) 2672)

(Ainoastaan saksankielinen teksti on todistusvoimainen)

(ETA:n kannalta merkityksellinen teksti)

(2001/837/EY)

EUROOPAN YHTEISÖJEN KOMISSIO, joka

ottaa huomioon Euroopan yhteisön perustamissopimuksen,

ottaa huomioon Euroopan talousalueesta tehdyn sopimuksen,

ottaa huomioon 6 päivänä helmikuuta 1962 annetun neuvoston asetuksen N:o 17, perustamissopimuksen 85 ja 86 artiklan ensimmäinen täytäntöönpanoasetus ⁽¹⁾, sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna asetuksella (EY) N:o 1216/1999 ⁽²⁾, erityisesti sen 2, 6 ja 8 artiklan,

ottaa huomioon DSD:n päivänä syyskuuta 1992 esittämän asetuksen N:o 17 2 ja 4 artiklan mukaisen pyynnön puuttumattomuustodistuksesta tai vaihtoehtoisesti poikkeuksesta DSD-järjestelmän perustana oleville sopimuksille, jätehuolto-yhtiö Trienekensin 17 päivänä syyskuuta 1998, jätehuolto-yhtiö Fischerin 17 päivänä syyskuuta 1998, jätehuolto-yhtiö SAK:n 18 päivänä syyskuuta 1998, jätehuolto-yhtiö Scheelen 18 päivänä syyskuuta 1998, jätehuolto-yhtiö DASS:n 21 päivänä syyskuuta 1998, jätehuolto-yhtiö Altvaterin 21 päivänä syyskuuta 1998, jätehuolto-yhtiö Schönackersin 25 päivänä syyskuuta 1998, jätehuolto-yhtiö Nehlsenin 28 päivänä syyskuuta 1998, jätehuolto-yhtiö Feldhausin 29 päivänä syyskuuta 1998, jätehuolto-yhtiö Rethmannin 30 päivänä lokakuuta 1998, jätehuolto-yhtiö Edelhoffin 6 päivänä marraskuuta 1998, jätehuolto-yhtiö Hofmannin 4 päivänä tammikuuta 1999 sekä jätehuoltoliitto BVSE:n ja jätehuoltoliitto VKS:n 29 päivänä lokakuuta 1998 esittämät täydentävät pyynnöt puuttumattomuustodistuksesta

tai vaihtoehtoisesti palvelusopimusta koskevasta poikkeuksesta sekä jätehuoltopalveluyhtiö Interseroh'n 9 päivänä lokakuuta 1998 esittämän hakemuksen puuttumattomuustodistuksesta tai vaihtoehtoisesti takuusopimusta koskevasta poikkeuksesta,

ottaa huomioon menettelyn aloittamisesta tässä asiassa 25 päivänä lokakuuta 1996 tehdyn päätöksen,

on esittänyt näkemyksensä asianomaisten yritysten pyynnöstä asetuksen N:o 17 19 artiklan 3 kohdan mukaisesti ⁽³⁾,

on kuullut kilpailunrajoituksia ja määräävää markkina-asemaa käsittelevää neuvoa-antavaa komiteaa,

sekä katsoo seuraavaa:

A. ASIASELOSTUS

I. JOHDANTO

- (1) Der Grüne Punkt — Duales System Deutschland AG, jäljempänä 'DSD', jonka kotipaikka on Kölnissä, ilmoitti 2 päivänä syyskuuta 1992 useista sopimuksista ja pyysi puuttumattomuustodistusta tai vaihtoehtoisesti poikkeusta. DSD hoitaa koko Saksan liittovaltion alueella myyntipakkausten keräys- ja kierrätysjärjestelmää. Järjes-

⁽¹⁾ EYVL 13, 21.2.1962, s. 204/62.⁽²⁾ EYVL L 148, 15.6.1999, s. 5.⁽³⁾ EYVL C 100, 27.3.1997, s. 4.

- telmän avulla pannaan täytäntöön Saksan pakkausasetuksissa annettuja määräyksiä. Ilmoitus koskee niitä sopimuksia, joihin järjestelmän toiminta perustuu (yhtiöjärjestys, palvelusopimus, merkin käyttöä koskeva sopimus, takuusopimukset).
- (2) Komissio sai asianomaisilta yhteensä 13 huomautusta julkaistuaan asetuksen N:o 17 19 artiklan 3 kohdan mukaisen tiedonannon, jossa se ilmoitti aikomuksensa tehdä kyseisten sopimusten kannalta myönteisen päätöksen EY:n perustamissopimuksen 81 artiklan mukaisesti ⁽⁴⁾.
- (3) Kaikkiaan 12 DSD:n jätehuoltokumppania jätti vuoden 1998 syyskuun ja vuoden 1999 tammikuun välisenä aikana yksittäisilmoitukset ja kaksi jätehuoltoalan liittoa jätti samaan aikaan kumpikin yhteisilmoituksen, joista molemmat koskevat kuutta jätehuoltoyritystä.
- (4) Yksittäisen ilmoituksen jättivät seuraavat jätehuoltoyritykset: Friedrich Hofmann GmbH&Co, Edelhoff Entsorgung Süd GmbH, Rethmann Entsorgungswirtschaft GmbH&Co KG, Feldhaus Recycling GmbH&Co KG, Karl Nehlsen GmbH&Co KG, Schönackers Umweltdienste GmbH&Co KG, Jakob Altwater GmbH&Co, DASS GmbH, Erwin-Scheele GmbH&Co KG, SAK Sonderhäuser Entsorgung GmbH, Fischer Rohstoff Redycling Freudstadt GmbH ja Trienekens GmbH.
- (5) BVSE Bundesverband Sekundärrohstoffe und Entsorgung e.V. (BVSE) teki 29 päivänä lokakuuta palvelusopimusta koskevan yhteisilmoituksen seuraavista yhtiöistä: ARGE Duales System Storman-Lauenburg, A.R.T. Abfallberatungs- und Verwertungs GmbH, Cordier Abfallentsorgung GmbH, Rudolf Fritsche GmbH, TWR Tenner Wertstoff Recycling GmbH ja Ostthüringer Recycling- und Handels-GmbH.
- (6) VKS Verband Kommunale Abfallwirtschaft und Stadtreinigung e.V. (VKS) teki 29 päivänä lokakuuta 1998 niin ikään palvelusopimusta koskevan yhteisilmoituksen seuraavista yhtiöistä: AWG — Abfallwirtschafts GmbH Donau-Wald, Betrieb für das Duale System im Saarland, Entsorgung Dortmund GmbH, ESG Entsorgungswirtschaft Soest GmbH, VIVO Gesellschaft für Abfallvermeidung GmbH ja USB Umweltservice Bochum GmbH.
- (7) Lisäksi yli 200 jätehuoltoyritystä teki ilmoituksen palvelusopimuksesta komissiolle Saksan jätehuoltoliiton (Bundesverband der Deutschen Entsorgungswirtschaft, BDE) kautta. Nämä jätehuoltoyritykset luettelaa päätökseen liitettyssä luettelossa.
- (8) Interseroh AG -yhtiö ilmoitti 9 päivänä lokakuuta 1998 niin ikään DSD:n jo ilmoittamat takaisinotto- ja takuusopimukset, jotka koskivat seuraavia materiaaleja: pahvi/paperi/kartonki (PPK), tinapelti, alumiini ja muut yhdistelmäpakkaukset.
- (9) Komissio toimitti DSD:lle väitetedoksiannon 3 päivänä elokuuta 2000 EY:n perustamissopimuksen 82 artiklan soveltamista koskevassa menettelyssä. Komissio teki 20 päivänä huhtikuuta 2001 päätöksen 2001/463/ETY ⁽⁵⁾, jonka mukaan DSD:n menettely, jossa se vaatii merkin käyttöä koskevan sopimuksen 4 §:n 1 kohdan 1 alakohdan ja 5 §:n 1 kohdan 1 alakohdan nojalla lisenssimaksun suorittamista Saksassa markkinoille saatettujen "Der Grüne Punkt" -merkillä varustettujen myyntipakkausten kokonaismäärästä, ei sovellu yhteismarkkinoille, kun pakkausasetuksen velvoittamat yritykset:
- a) käyttävät DSD:n tarjoamaa merkin käyttöä koskevan sopimuksen 2 §:n mukaista velvoitteista vapauttavaa palvelua
- joko ainoastaan osalle pakkausmäärästä tai
- eivät käytä sitä ollenkaan, mutta saattavat Saksassa markkinoille pakkauksen, joka on samanlainen kuin Euroopan talousalueen jossakin toisessa jäsenvaltiossa markkinoilla oleva pakkaus ja osallistuu "Der Grüne Punkt" -merkillä varustettuun takaisinottojärjestelmään, ja
- b) osoittavat, että ne täyttävät pakkausasetuksen mukaiset velvoitteensa velvoitteista vapauttavien kilpailevien järjestelmien tai omien jätehuoltoratkaisujen avulla niiden pakkausten osalta, joille ne eivät käytä velvoitteista vapauttavaa palvelua.
- (10) Tämä päätös koskee yhtiöjärjestystä, takuusopimuksia ja palvelusopimuksia.

II. PAKKAUSASETUS

- (11) Saksan liittohallitus antoi 12 päivänä kesäkuuta 1991 pakkausjätteiden välttämistä koskevan asetuksen (Verordnung über die Vermeidung von Verpackungsabfällen, jäljempänä 'pakkausasetus'). Pakkausasetuksen uusin toisinto tuli voimaan 28 päivänä elokuuta 1998. Pakkausasetuksen tarkoituksena on välttää tai vähentää pakkauksista aiheutuvien jätteiden vaikutuksia ympäristöön.
- (12) Pakkausasetus velvoittaa erityisesti pakkausten valmistajia ja myyjiä. Pakkausasetuksen 3 §:n 1 kohdassa erotetaan toisistaan myyntipakkaukset, kuljetuspakkaukset sekä jakelupakkaukset. Myyntipakkaukset ovat pakkauksia, joissa tavara myydään ja jotka päätyvät loppukäyttäjälle. Pakkausasetuksessa myyntipakkauksilla tarkoitetaan myös kaupan, ravitsemusalan ja muiden palveluntarjoajien pakkauksia, jotka mahdollistavat tavaran luovuttamisen loppukäyttäjälle tai helpottavat tätä (palvelupakkaukset), sekä kertakäyttöastioita ja -ruokailuvälineitä. Kuljetuspakkauksia ovat pakkaukset, jotka helpottavat tavaroiden kuljettamista, suojaavat tavaroita vahingoilta matkalla valmistajalta myyjälle tai joita käytetään

⁽⁴⁾ Ks. alaviite 3.

⁽⁵⁾ EYVL L 166, 21.6.2001, s. 1.

- kuljetuksessa turvallisuussyistä. Kuljetuspakkaukset päätyvät myyjälle. Jakelupakkaukset ovat pakkauksia, joita käytetään myyntipakkausten lisäpakkauksina ja jotka eivät ole tarpeellisia, tavarahan hygienian tai säilyvyyden vuoksi tai sen suojaamiseksi vahingoittumiselta tai likaantumiselta ennen kuin se luovutetaan loppukäyttäjälle.
- (13) Pakkausasetuksen 3 §:n 7 ja 8 kohdassa määritellään valmistaja ja myyjä. Valmistajalla tarkoitetaan asetuksessa sitä, joka valmistaa pakkauksia, pakkausmateriaaleja tai tuotteita, joista valmistetaan välittömästi pakkauksia, sekä sitä, joka saattaa pakkauksia markkinoille asetuksen soveltamisalalla. Myyjällä tarkoitetaan asetuksessa kaupan portaasta riippumatta sitä, jotka tuo markkinoille pakkauksia, pakkausmateriaaleja, tuotteita, joista valmistetaan pakkauksia, tai pakattuja tavaroita. Myyjällä tarkoitetaan asetuksessa myös postimyyntiä. Loppukäyttäjä on pakkausasetuksen 3 §:n 10 kohdan 1 alakohdan mukaan se, joka ei myy tavaraa edelleen hänelle toimituksessa muodossa.
- (14) Myyntipakkauksia, jakelupakkauksia ja kuljetuspakkauksia koskevat määräykset ovat erilaisia. Pakkausasetuksen 6 §:n 1 kohdassa määrätään, että myyntipakkausten myyjän on otettava myyntipaikassa tai sen välittömässä läheisyydessä maksutta takaisin loppukäyttäjän käyttämät tyhjät myyntipakkaukset ja ohjattava ne kierrätykseen asetuksen liitteessä määrittelyyn määrällisten vaatimusten mukaisesti (ns. omat jätahuoltoratkaisut). Myyjän on ilmoitettava palautusmahdollisuudesta yksityisille loppukäyttäjille helposti havaittavilla ja helppolukuisilla ilmoituksilla (6 §:n 1 kohdan 3 alakohta). Myyjän takaisinottovelvoite koskee vain sentyyppisiä, -muotoisia ja -kokoisia pakkauksia sekä sellaisten tavaroiden pakkauksia, jotka kuuluvat myyjän valikoimaan (6 §:n 1 kohdan 4 alakohta). Jos myyjän myyntipinta-ala on alle 200 neliometriä, takaisinottovelvoite rajoittuu niiden tuotemerkkien pakkauksiin, joita myyjä saattaa markkinoille (6 §:n 1 kohdan 5 alakohta). Vastaava takaisinottovelvoite koskee myös postimyyntikauppaa harjoittavia yrityksiä, joiden on esimerkiksi tarjottava riittävät palvelut suhteellisen lähellä loppukäyttäjää (6 §:n 1 kohdan 6 alakohta) ⁽⁶⁾.
- (15) Saksa on vastannut komission tätä koskeviin kysymyksiin, että asetetut kiintiöt on täytettävä pelkästään ottamalla myyntipakkaukset maksutta takaisin sillä paikalla tai sen välittömässä läheisyydessä, jossa tavarahan luovutus tapahtui, eikä tämän lisäksi mahdollisesti järjestettyä kotitalouksien läheisyydessä tapahtuvaa jätahuoltoa voida laskea mukaan kyseisiin kiintiöihin. Kölnin maaoikeus (Landgericht Köln) on sen sijaan katsonut, että kiintiötä ei tarvitse täyttää yksinomaan luovutuspaikassa tapahtuvalla keräyksellä ⁽⁷⁾. Valmistajan tai pakkauksen (esi)myyjän on puolestaan pakkausasetuksen 6 §:n 2 kohdan nojalla otettava takaisin myyjälle 1 kohdan mukaisesti palautetut pakkaukset ja ohjattava ne uusiokäyttöön joko sellaisenaan tai raaka-aineena julkisen jätahuollon ulkopuolella määrättyjen kiintiöiden mukaisesti.
- (16) Pakkausasetuksen 11 §:n mukaan valmistajat ja myyjät voivat käyttää myös kolmansiä täyttäkseen takaisinotto- ja kierrätysvalvoitteensa.
- (17) Pakkausasetuksen 6 §:n 3 kohdan 1 alakohdan mukaan takaisinotto- ja kierrätysvelvoite ei koske sellaisia valmistajia eikä myyjiä, jotka osallistuvat järjestelmään, joka takaa käytettyjen myyntipakkausten kattavan ja säännöllisen keräyksen myyjän koko toiminta-alueella joko suoraan loppukäyttäjiltä tai näiden läheisyydestä. Kyseisen järjestelmän on lisäksi täytettävä määrätty kierrätyskiintiöt. Laki ei velvoita osallistumaan näin järjestettyyn myyntipakkausten keräysjärjestelmään. Järjestelmään kuulumattomia yrityksiä koskee kuitenkin takaisinottovelvoite. Pakkausasetuksen 6 §:n 3 kohdan mukaisen järjestelmän toiminta-alue rajoittuu yksityisten loppukäyttäjien myyntipakkauksiin ⁽⁸⁾. Pakkausasetuksen 3 §:n 10 kohdan 1 alakohdan mukaan yksityisillä loppukäyttäjillä tarkoitetaan kotitalouksia ja vastaavia pakkausjätteen syntyipaikkoja, kuten ravintoloita, hotelleja, ruokaloita, toimistoja, kasarmeja, sairaaloita, oppilaitoksia, hyväntekeväisyysjärjestöjä ja itsenäisiä ammatinharjoittajia sekä maatalous- ja käsiteollisuusyrityksiä lukuun ottamatta kirjapainoja ja vastaavia paperia käsitteleviä yrityksiä, jotka käyttävät paperille, pahville, kartongille ja kevytpakkauksille omia tyhjennettäviä keräysastioita, jotka ovat kooltaan enintään 1100 litraa materiaalia kohden ja jotka tyhjennetään tavanomaisin keräysväliajoin.

⁽⁷⁾ Ks. Kölnin maaoikeus (Landgericht Köln), tuomio 13 päivänä tammikuuta 2000, Az. 31 O 991/99.

⁽⁸⁾ Ks. pakkausasetuksen 6 §:n 3 kohta, 3 §:n 1 kohdan 2 alakohta ja 10 kohta, liitteessä I olevan 1 kohdan 3 alakohta.

⁽⁶⁾ Ks. myös Lyypekin maaoikeus (Landgericht Lübeck), tuomio 23 päivänä tammikuuta 2001, Az. 11 O 126/00.

- (18) Pakkausasetuksen liitteessä I olevan 4 kohdan 2 alakohdan mukaan valmistajien ja myyjien on ilmoitettava pakkausasetuksen 6 §:n 3 kohdan mukaiseen järjestelmään osallistumisesta pakkauksiin tehtävällä merkinnällä tai muulla soveltuvalla keinolla (esimerkiksi tiedottamalla asiasta myymälöissä tai pakkauksen mukana olevalla lap-pusella). Pakkauksen varustamisesta järjestelmän merkillä osallistumatta järjestelmään ei pakkausasetuksessa määrätä sakkoja ⁽⁹⁾.
- (19) Järjestelmän tunnustaminen pakkausasetuksen 6 §:n 3 kohdan mukaiseksi kattavaksi järjestelmäksi tapahtuu osavaltion toimivaltaisen viranomaisen myöntämällä todistuksella. Pakkausasetuksen 6 §:n 3 kohdan 4 alakohdassa säädetään lisäksi, että järjestelmä on mukautettava jätehuollosta vastaavien yhteisöjen nykyisiin keräys- ja kierrätysjärjestelmiin. Käytännössä toimivaltaiset osavaltion viranomaiset tunnustavat järjestelmän vain, jos jätehuollosta vastaavalta yhteisöltä on saatu niin sanottu "ilmoitus hyväksymisestä". Tämä tarkoittaa, että kunta/piirikunta on hyväksynyt järjestelmän ylläpitäjän ja jätehuoltoyrityksen välisen sopimuksen alueellaan.
- (20) Pakkausasetuksen liitteessä vahvistetaan määrälliset vaatimukset. Pakkausasetuksen uudistamiseen asti kyseiset keräys- ja lajittelukiintiöt koskivat pakkausmateriaalien kokonaismäärää kohdealueella (eli osavaltiossa). Keräysjärjestelmän oli 1 päivästä heinäkuuta 1995 saatava talteen yhteensä 80 prosenttia kaikesta kertyneestä pakkausmateriaalista. Talteen saadusta lasista, tinapelistä ja alumiinista 90 prosenttia sekä pahvista, kartongista, paperista, muovista ja yhdistelmäpakkauksista 80 prosenttia oli lajiteltava kierrätykseen kelpaavaksi materiaaliksi. Vuodesta 1993 30 päivään kesäkuuta 1995 sovellettiin pienempiä kiintiöitä.
- (21) Pakkausasetuksen uudistuksen myötä absoluuttinen las-kentamenetelmä muutettiin järjestelmäkohtaiseksi las-kentamenetelmäksi (eli järjestelmään toimitettuihin myyntipakkauksiin perustuvaksi menetelmäksi). Tämän lisäksi tulevaisuudessa 6 §:n 3 kohdan mukaiseen järjestelmään, on noudatettava näitä määrällisiä vaatimuksia. Näin ollen 1 päivästä tammikuuta 2000 pakkausasetuksen myös sellaisten valmistajien ja myyjien, jotka eivät osallistu pakkausasetuksen 6 §:n 3 kohdan mukaisten kattavien järjestelmien ylläpitäjien on ohjattava sellaisista pakkauksista, joiden osalta valmistajat ja myyjät osallistuvat niiden järjestelmiin, kierrätykseen 75 prosenttia lasipakkauksista, 70 prosenttia tinapelistä sekä paperista, pahvista ja kartongista ja 60 prosenttia yhdistelmäpakkauksista; sama koskee oman jätehuoltoratkaisunsa valinnoita valmistajia ja myyjiä. Muovipakkauksista vähintään 60 prosenttia on ohjattava kierrätykseen, ja vähintään 60 prosenttia kyseisestä talteenottoasteesta on varmistettava menetelmin, joilla korvataan vastaava uusi materiaali tai joissa muovia voidaan myöhemmin käyttää uudelleen (ns. hyötyjätemenetelmä). Pakkaukset, joiden materiaaleille ei ole olemassa konkreettisia kierrätysmenetelmiä, on ohjattava uusiokäyttöön, jos tämä on teknisesti mahdollista ja taloudellisesti suositeltavaa. Jos kyseessä on oma jätehuoltoratkaisu, takaisinotto- ja kierrätysvelvoitteiden täyttyminen on sovitettava riippumattoman asiantuntijan laatimilla asiakirjoilla, joiden oikeellisuus voidaan tarkistaa (liite I, 2 kohdan 1 alakohta). Velvoitteista vapauttavan järjestelmän on osoitettava talteenotetut ja kierrätetyt määrät sellaisella tavalla, että määrien oikeellisuus voidaan tarkistaa. Hakemuksista vastaavan viranomaisen pyynnöstä tämän on tapahduttava toimittamalla riippumattoman asiantuntijan tarkastuslausunto (liite I, 3 kohdan 4 alakohta).
- (22) Saksa on ilmoittanut, että oma jätehuoltoratkaisu ja 6 §:n 3 kohdan mukaiseen järjestelmään osallistuminen voidaan yhdistää, minkä vuoksi on myös mahdollista, että tietty osa pakkaustuotteesta osallistuu 6 §:n 3 kohdan mukaiseen järjestelmään. Kuluttajille ja viranomaisille on kuitenkin osoitettava selkeästi pakkaukset, joihin sovelletaan velvoitetta ottaa pakkaus takaisin myymälässä tai sen välittömässä läheisyydessä. Saksa on lisäksi vahvistanut, että pakkausasetuksen mukaan loppukäyttäjät voi vapaasti päättää, jättääkö pakkauksen myymälään tai tuo sen sinne takaisin vai viekö sen kotinsa läheisyydessä olevaan keräyspisteeseen ⁽¹⁰⁾.

⁽⁹⁾ [Komission kysymys:] "Sallitaanko pakkausasetuksessa, että koko pakkaussarja varustetaan merkinnällä, vaikka vain osa siitä käsitellään pakkausasetuksen 6 §:n 3 kohdan mukaisesti (esim. pakkausasetuksen 6 §:n 3 kohdan 9 alakohta), kun otetaan huomioon, että myyjä ei voi tietää, mitkä pakkaukset kerätään myymälän ja mitkä kotitalouksien läheisyydessä?"

[Saksan vastaus:] "Pakkauksen varustamisesta järjestelmän merkillä liitteen I 4 kohdan 2 alakohdan mukaisesti osallistumatta järjestelmään ei pakkausasetuksessa määrätä sakkoja. Asialla voi kuitenkin olla merkitystä muun lainsäädännön kannalta, esimerkiksi tavaramerkkilainsäädäntö voi vaikuttaa asiaan."

⁽¹⁰⁾ [Komission kysymys:] "Pitääkö paikkansa, että pakkausasetuksen mukaan loppukäyttäjät voi vapaasti päättää, jättääkö pakkauksen myymälään tai tuo sen sinne takaisin vai viekö sen kotinsa läheisyydessä olevaan keräyspisteeseen?"

[Saksan vastaus:] "Pakkausasetus ei sisällä selvää määräystä, joka velvoittaisi loppukäyttäjän palautukseen. Näin ollen kysymyksessä esitetty oletus pitää paikkansa."

- (23) Sekä myyjien että valmistajien, jotka eivät täytä pakkausasetuksen 6 §:n 1 kohdan 1 alakohdan eivätkä 2 kohdan 1 alakohdan mukaisia velvoitteitaan ottamalla pakkaukset takaisin niiden luovutuspaikkaan, on pakkausasetuksen 6 §:n 1 kohdan 9 alakohdan (sekä 6 §:n 2 kohdan 4 alakohdan) nojalla varmistettava velvoitteiden täyttäminen 3 kohdan mukaisella järjestelmällä. Saksa on täydentänyt tätä ilmoittamalla, että oman jätehuollon harjoittajan, joka ei täytä keräyskiintiötä, on osallistuttava 6 §:n 3 kohdan mukaiseen järjestelmään sillä pakkauksen määrällä, joka tarvitaan kiintiön täyttämiseksi.
- (24) Kuljetuspakkauksia ja jakelupakkauksia koskevat samantyyppiset takaisinottovelvollisuudet. Mahdollisuutta saada vapautus näistä velvollisuuksista osallistumalla johonkin kierrätysjärjestelmään ei sen sijaan ole. Takaisinotto- ja kiintiövaatimuksia ei myöskään ole. Myyjillä, jotka tarjoavat tavaroita jakelupakkauksissa, on velvollisuus poistaa jakelupakkaus luovuttaessaan tavarantoimittajalle tai tarjota loppukäyttäjälle myyntipaikassa mahdollisuus palauttaa jakelupakkaus maksutta. Mikäli loppukäyttäjä pitää tavarantoimittajan jakelupakkauksessa, sovelletaan vastaavasti myyntipakkauksia koskevia määräyksiä.
- (25) Saksa ilmoitti jo vuonna 1993 vastauksessaan vastaaviin komission kysymyksiin, että pakkausasetuksen 6 §:n 3 kohtaa ei tulkita siten, että ainoastaan yhden ainoan järjestelmän perustaminen on mahdollista. Pakkausasetus mahdollista myös muunlaiset myyntipakkauksien käsitteilyjärjestelmät. Lainsäätäjän tarkoitus ei ole se, että koko Saksan alueella tai jokaisessa osavaltiossa on ainoastaan yksi mahdollinen järjestelmä.
- (26) Pakkausasetuksen uuden toisinnon perustelujen mukaan sen keskeinen tavoite on edistää kilpailua voimakkaammin. Kilpailua edistetään muun muassa siten, että keräystä, lajittelua ja kierrätystä koskevat jätehuoltopalvelut hoidetaan tulevaisuudessa yhdellä menetelmällä, joka varmistaa kilpailuttamisen, on julkinen ja jossa määritellään kierrätykseen tarkoitettujen pakkaukset kilpailuedellytysten mukaisesti. Tämän lisäksi julistetaan eri pakkausmateriaalien keräyksestä, lajittelusta sekä kierrätyksestä tai hävittämisestä aiheutuvat kustannukset. Perustelujen mukaan myös eri kaksoisjärjestelmien kilpailuedellytyksiä parannetaan. Kun järjestelmään tuodut määrät otetaan huomioon kierrätysvelvoitteissa, kilpailevien järjes-

telmien perustaminen helpottuu huomattavasti. Tämä voi johtaa siihen, että lisääntynyt kilpailu voi pienentää valmistajien ja jakelijoiden kustannuksia ⁽¹⁾.

III. DSD:N YLLÄPITÄMÄ KERÄYS- JA KIERRÄTYSJÄRJESTELMÄ

- (27) DSD on ainoa yritys, joka ylläpitää Saksassa pakkausasetuksen 6 §:n 3 kohdassa tarkoitettua kattavaa järjestelmää myyntipakkausten keräämiseksi ja kierrättämiseksi. DSD sai kaikkien Saksan osavaltioiden toimivaltaisten viranomaisten tunnustuksen vuoden 1993 alussa. Järjestelmä käynnistyi vuonna 1992, ja vuodesta 1993 alkaen se on ollut täysin toimintakykyinen. Järjestelmää kutsutaan "kaksoisjärjestelmäksi" (Duales System), koska pakkausten keräys ja kierrätys tapahtuu julkisen jätehuollon ulkopuolella ja yksityisten yritysten toimesta.
- (28) DSD:n ohella toimii myös muita yrityksiä, jotka ottavat tiettyjä myyntipakkauksia vastaan ja kierrättävät niitä. Kyseiset järjestelmät eivät kuitenkaan ole pakkausasetuksen 6 §:n 3 kohdassa tarkoitettuja kattavia keräys- ja kierrätysjärjestelmiä. Kyseiset yritykset toimivat pikemminkin pakkausasetuksen 6 §:n 1 ja 2 kohdassa sekä 11 §:ssä tarkoitettuina kolmansina yrityksinä, eli ne ottavat valmistajan tai myyjän takaisinottovelvoitteen suoraan vastattavakseen. Lisäksi useat muut yritykset keräävät ja kierrättävät kuljetuspakkauksia.
- (29) DSD rahoittaa toimintansa järjestelmään liittyneiden yritysten suorittamalla maksuilla. Yritykset liittyvät järjestelmään tekemällä niin sanotun merkin käyttöä koskevan sopimuksen. Sopimus antaa yritykselle oikeuden käyttää maksua vastaan pakkauksissaan "Der Grüne Punkt"-merkkiä sekä varsinaista palvelua, joka vapauttaa sen takaisinottovelvoitteesta kyseisten myyntipakkausten osalta.
- (30) DSD:n liikevaihto oli 4,2 miljardia Saksan markkaa vuonna 1998, 3,9 miljardia Saksan markkaa vuonna 1999 ja 4,0 miljardia vuonna 2000. Vuonna 1998 DSD käsitteli noin 5,6 miljoonaa tonnia myyntipakkauksia. Tällä hetkellä järjestelmään kuuluu noin 17 000 yritystä. Arviolta noin 70 prosenttia kaikista Saksassa markkinoille tuoduista myyntipakkauksista kuuluu merkin käyttöä koskevan sopimuksen piiriin. Seuraavassa taulukossa esitetään yhteenveto DSD:n keräämien pakkauksien ja pakkausten kokonaismäärän suhteesta vuosina 1995–1998:

⁽¹⁾ Uuden pakkausasetuksen perustelut, liittopäivien julkaisu 13/10943, s. 19–22.

	1995	1996	1997	1998
DSD:n keräämät käytetyt myyntipakkaukset (*), milj. tonnia	5,06	5,45	5,61	5,60
Myyntipakkausten kulutus, yksityiset loppukäyttäjät, milj. tonnia	6,96	6,87	6,85	6,86
Myyntipakkausten kulutus yhteensä, milj. tonnia	7,91	7,81	7,81	7,85
DSD:n osuus, myyntipakkausten kulutus yhteensä	63,97 %	69,78 %	71,83 %	71,34 %
DSD:n osuus, yksityisten loppukäyttäjien myyntipakkausten kulutus	72,70 %	79,33 %	81,90 %	81,63 %

(*) Kaikki arviot myyntipakkausten kulutuksesta ovat GVM:n (Gesellschaft für Verpackungsmarktforschung, Wiesbaden) arvioita, erityisesti arvio pakkausten kierrätyksestä maaliskuulta 1999. DSD:n käsittelemien käytettyjen myyntipakkausten määrä perustuu DSD:lta saatuihin tietoihin.

- (31) DSD ei kerää käytettyjä myyntipakkauksia itse, vaan tätä tehtävää hoitavat paikalliset (kunnalliset ja yksityiset) jätehuoltoyritykset. DSD on tehnyt kyseisten yritysten kanssa niin sanotut palvelusopimukset. Keräysalueita on yhteensä 546. Jotkin jätehuoltoyritykset ovat DSD:n sopimuskumppaneita monella alueella. DSD on tehnyt palvelusopimuksen yhteensä 537 sopimuskumppanin kanssa. Osa näistä jätehuoltoyrityksistä kuuluu suurempiin yhtymiin. Palvelusopimuksen mukaan jätehuoltoyrityksen tehtävänä on kerätä ja lajitella tietyn alueen käytetyt myyntipakkaukset. Tämä koskee kotitalouksia ja tiettyjä elinkeinoaloja. Jätehuoltoyritys ei aina itse kerää ja lajittele kaikkia syntyneitä pakkausjätteitä, vaan tiettyjen pakkausmateriaalien keräyksessä ja lajittelussa käytetään usein alihankkijoita.
- (32) DSD:n juomalla järjestelmällä kerätään kaikista materiaaleista valmistettuja käytettyjä myyntipakkauksia. Keräys tapahtuu joko käytettyjä myyntipakkauksia varten kotitalouksien lähelle sijoitettujen keräysastioiden kautta tai jätehuoltoyritys noutaa tai tyhjentää säännöllisesti yksit-

täisille kotitalouksille tätä varten jaetut muovisäkit tai säiliöt. Jätehuoltoyritys omistaa keräysastiat⁽¹²⁾. Kerättyjen materiaalien lajittelu on jätehuoltoyrityksen tehtävä. Lajittelun hoitavat yleensä siihen erikoistuneet yritykset. Jätehuoltoyritys huolehtii kaikista pakkauksista, jotka on tuotu tähän tarkoitukseen varattuihin keräysastioihin. Toisinaan myös muut astioihin tuodut materiaalit kierrätetään tai ne lajitellaan jätteeksi. Paperisten, kartonkisten ja pahvisten myyntipakkausten lisäksi jätehuoltoyritykset keräävät yleensä vanhoja painotuotteita (sanoma- ja aikakauslehtiä). Ne muodostavat suurimman osan materiaalista (noin 75 prosenttia kertymästä). Painotuotteiden kerääminen ei kuulu DSD:n toimialaan, eikä DSD maksa siitä korvausta.

- (33) Jätehuoltoyritykset ohjaavat lajitellun materiaalin kierrätykseen joko itse tai kolmansien kautta tai luovuttavat materiaalin niin sanottujen takuuyritysten kierrätettäväksi. Takuuyritykset ovat antaneet DSD:lle takuun käytettyjen pakkausten kierrätyksen hoitamisesta. Takuuyritysten taustalla voi olla kyseisten pakkausmateriaalien tuottajayrityksiä, tai ne ovat yrityksiä, jotka on perustettu erityisesti kerättyjen materiaalien markkinointia ja kierrätystä varten. Määrät on otettava asetettujen kiintiöiden mukaisesti uusiokäyttöön. Tämän ylittävät määrät voidaan kierrättää myös muita menetelmiä käyttäen, jos tämä on teknisesti mahdollista ja taloudellisesti järkevää. Jos teknisesti tai taloudellisesti järkeviä kierrätysmahdollisuuksia ei ole, kyseiset määrät voidaan hävittää ympäristöstävällisellä tavalla.
- (34) DSD:n ylläpitämällä järjestelmällä ei kerätä kaikkia pakkausasetuksessa tarkoitettuja myyntipakkauksia, vaan ainoastaan kotitalouksille ja vastaaville päätyvät myyntipakkaukset. Kuljetuspakkauksia ei kerätä. Asiasta Saksassa vastaava viranomais (Bundeskartellamt eli kilpailuviranomainen) on rajannut DSD:n toimialan. Saksan kilpailuviranomainen on useaan otteeseen vastustanut DSD:n aikomuksia laajentaa toimialansa.
- (35) DSD ilmoitti lokakuussa 1992 aikomuksestaan ryhtyä keräämään myös suuryrityksille ja teollisuudelle päätyviä myyntipakkauksia. DSD hylkäsi kuitenkin hankkeen Saksan kilpailuviranomaisen esitettyä mielipiteensä, jonka mukaan kyseisen hankkeen toteuttamisen myötä ne jätehuoltoyritykset, jotka eivät ole DSD:n sopimuskumppaneita, joutuisivat vetäytymään markkinoilta. Saksan kilpailuviranomainen katsoi, että osavaltioiden toimivaltaisten viranomaisten vahvistuspäätösten lisämääräyksillä, joissa DSD määrätään kyseisenlaiseen toimintaan, ei

⁽¹²⁾ Vahvistettu 5 päivänä heinäkuuta 1995 päivätyssä DSD:n vastauksessa komission tietopyyntöön.

voitu estää kilpailuviranomaista toimimasta näin. Menettelyn lopuksi todettiin, että DSD voi kerätä pakkauksia samoin keräysväliajoin kuin kotitalouksilta myös ravintoloilta, ruokaloilta, sairaaloilta, toimistoilta, oppilaitoksilta, armeijan kasarmeilta, itsenäisten ammatinharjoittajien ja käsityöammattien harjoittajien toimipaikoista, joiden käytössä on kutakin materiaalia varten enintään 1 100 litran suuruisia keräysastioita, mutta ei kirjapainoilta tai muilta paperia käsitteleviltä yrityksiltä.

- (36) Saksan kilpailuviranomainen kielsi 24 päivänä kesäkuuta 1993 tekemällään päätöksellä DSD:tä laajentamasta toimintojaan kuljetuspakkauksiin sekä niihin myyntipakkauksiin, joita ei myydä kaupassa. Kieltävän päätöksen syynä oli DSD:n aikomus kerätä tytäryhtiön avulla paperisia, pahvisia, kartonkisia ja muovisia myynti- ja kuljetuspakkauksia suuryrityksiltä ja teollisuudelta. Kilpailuviranomainen piti näin syntyneitä jätehuoltopalvelujen kysynnän sitomista kilpailunrajoituksia koskevan Saksan kansallisen lain (Gesetz gegen Wettbewerbsbeschränkungen) 1 §:ssä tarkoitettuna kilpailua rajoittavana tekijänä. DSD ei ole hakenut päätökseen muutosta.

IV. PÄÄTÖKSEN PERUSTANA OLEVAT SOPIMUKSET

- (37) Tämä päätös koskee DSD:n yhtiöjärjestystä, jätehuolto-yritysten kanssa tehtyjä alkuperäistä vakiosopimusta ja sen 1., 2., 3. ja 4. muutossopimusta sekä takuuyritysten kanssa tehtyjä sopimuksia. Sopimuksia on muutettu useita kertoja menettelyn aikana.

1. YHTIÖJÄRJESTYS

- (38) DSD perustettiin 28 päivänä syyskuuta 1990. Vuonna 1997 se muutettiin osakeyhtiöksi, jonka nimi on "Der Grüne Punkt — Duales System Deutschland Aktiengesellschaft". Yhtiöjärjestyksen johdanto-osassa todetaan, että pakkauksia täyttävä ja valmistava sekä esimateriaalia toimittava teollisuus ovat päättäneet perustaa yksityistaloudellisen takaisinottojärjestelmän, joka tarjoaa julkisesta jätehuollosta riippumattoman käytettyjen myyntipakkausten keräysmahdollisuuden kotitalouksien lähellä. Jätehuollon kaksoisjärjestelmä koostuu sen mukaan seuraavista tiiviisti toisiinsa liittyvistä elementeistä: loppukäyttäjien lähellä toimivan keräysjärjestelmän, vastaanotto- ja kierrätystakuiden sekä kierrätyssovimusten luominen, kaikkien järjestelmään kuuluvien pakkauksien merkitseminen "Der Grüne Punkt" -merkillä ja rahoitus "Der Grüne Punkt" -merkin käytöstä perittävän korvauksen avulla. Yhtiöjärjestyksen johdanto-osaan sisältyi alun perin myös kaupan sitoutuminen vain sellaisten pak-

kausten myyntiin, jotka on varustettu "Der Grüne Punkt" -merkillä. Ilmoitukseen sisältyvässä toisinnossa ei enää ole tätä koskevaa määräystä.

- (39) Yhtiöjärjestyksen mukaan yhtiön toimiala on jätehuollon kaksoisjärjestelmän organisointi ja ylläpito toimenpiteillä, jotka liittyvät jätteen — erityisesti pakkajätteeseen — välttämiseen, uusioraaka-aineiden keräämiseen ja esilajitteluun sekä tarvittavan rahoituksen keräämiseen. Käsite 'myyntipakkaukset' on korvattu sanalla 'pakkaukset' osakkaiden 19 päivänä lokakuuta 1992 tekemän päätöksen perusteella.
- (40) Kaikka koti- ja ulkomaiset yritykset saavat osallistua yhtiöön. Yhtiöllä oli 552 osakasta vuonna 1998. Osakkaisiin kuuluu kaupan ja pakkauksia täyttävän teollisuuden yrityksiä, pakkausten valmistajia ja esimateriaalin toimittajia. Jätehuoltoalan yritykset myönsivät DSD:n vuoden 1993 rahoituskriisin aikana DSD:lle 700 miljoonan Saksan markan luotot, joista osa muutettiin äänettömiksi yhtiöosuuksiksi.
- (41) Yhtiöjärjestyksessä määrätään hallintoneuvoston perustamisesta. Hallintoneuvoston jäseniä valittaessa nimitetään aina sama määrä kaupan, pakkauksia käyttävän teollisuuden sekä pakkauksien valmistajien ja raakamateriaalin toimittajien edustajia. Tällä hetkellä hallintoneuvostossa on kolme edustajaa kustakin mainitusta ryhmästä sekä lisäksi kolme jätehuoltotalouden edustajaa.
- ##### 2. PALVELUSOPIMUS
- (42) DSD:n jätehuoltoyritysten oikeudellisia suhteita säädelään vakiosopimuksella, joka koskee käytettyjen myyntipakkausten keräys- ja lajittelujärjestelmän perustamista ja käyttöä, eli niin sanotulla palvelusopimuksella. Alkuperäistä sopimusta on ilmoituksen jälkeen muutettu useita kertoja 1., 2. ja 3. muutossopimuksella. Neljänellä muutossopimuksella sopimussuhdetta muutettiin jälleen. Alkuperäiset palvelusopimukset tehtiin — muutamia poikkeuksia lukuun ottamatta — tammikuun 1992 ja tammikuun 1993 välisenä aikana. Kaikki jätehuoltoyritykset eivät ole hyväksyneet kaikkia palvelusopimuksen muutoksia, joten joidenkin jätehuoltoyritysten kanssa on vielä voimassa jokin sopimuksen aikaisemmista toisoinnoista.
- (43) DSD:n jätehuoltoyritysten välillä tehdyistä 537 palvelusopimuksesta 502 oli (tammikuussa 2000) voimassa 4. muutossopimuksen mukaisena, 10 sopimusta 3. muutossopimuksen mukaisena, 6 sopimusta 2. muutossopimuksen mukaisena, 18 sopimusta 1. muutossopimuksen mukaisena ja 1 sopimus alkuperäistoisinnon mukaisena.
- (44) Palvelusopimuksen 1 §:ssä määrätään, että jätehuoltoyritys ottaa yksin hoitaakseen pakkausasetuksen 6 §:n 3 kohdan mukaisen järjestelmän perustamisen ja käytön määrättyllä keräysalueella. DSD siirtää kaikki muutkin palvelut, jotka se ottaa hoitaakseen pakkausasetuksen

muutosten ja muiden säädösten muutosten tai antamisen vuoksi, kyseisen keräysalueen toimintojen kokonaisuutena yksinomaan jätehuoltoyritykselle. Kolmannen muutossopimuksen 2.1 kohdan mukaan, jota ei kumottu neljännellä muutossopimuksella, osapuolet ovat yksimielisiä siitä, että kaikki DSD-järjestelmään kuuluvilla pakkausjätteen syntypaikoilla kertyvät myyntipakkaukset, jotka kuuluvat järjestelmän piiriin, kerätään ja mahdollisesti lajitellaan sekä kierrätetään vain tämän sopimuksen perusteella. Keräämisen täytyy tapahtua yksityisen loppukäyttäjän luona tai yksityisen loppukäyttäjän lähellä. Toteutuksen yksityiskohdista jätehuoltoyritys voi päättää itse. Jätehuoltoyritys voi käyttää alihankkijoita. Kolmannen muutossopimukseen sisältyvän määräyksen mukaan jätehuoltoyrityksen käyttämien keräysjärjestelmien on kuitenkin perustuttava 31 päivään joulukuuta 1999 mennessä — lasia lukuun ottamatta — kotitalouksien läheisyyteen sijoitettaviin säiliöihin.

- (45) Käytettyjen myyntipakkausten omistus- ja hallintaoikeus siirtyy palvelusopimuksen mukaan jätehuoltoyritykselle, kun se noutaa pakkaukset tai kun loppukäyttäjä pudottaa ne keräyssäiliöihin. DSD:llä ei missään vaiheessa ole omistusoikeutta talteenotettaviin tai talteenotettuihin materiaaleihin.
- (46) DSD sitoutuu tekemään sopimukset sopivien takuuyritysten kanssa kutakin materiaalilajia varten jatkuvan kierrätyksen varmistamiseksi.
- (47) Alkuperäisen palvelusopimuksen mukaan jätehuoltoyrityksellä ei ollut oikeutta markkinoida itse keräämäänsä materiaalia, vaan sen täytyi luovuttaa materiaali maksettua DSD:n nimeämille takuuyrityksille. Komissio huomautti DSD:lle tästä "nollalinjaperiaatteesta" (Schnittstelle Null), koska se on ristiriidassa EY:n perustamissopimuksen 81 artiklan 1 kohdan a alakohdan kanssa. Kilpailunrajoitus syntyi siitä, että jätehuoltoyritykset olivat muihin osapuoliin nähden sidottuja eivätkä ne materiaalin omistajina voineet itse hyödyntää sitä taloudellisesti. Komission kanssa käytyjen keskustelujen jälkeen DSD lakkautti tämän "nollalinjajärjestelmän".
- (48) Nykyisin sopimuksessa määrätään, että jätehuoltoyritys voi 1 päivästä tammikuuta 1996 alkaen valita, markkinoida se lasia, paperia/pahvia/kartonkia, tinapeltiä ja alumiinia yksin (itsenäinen markkinointi) vai yhdessä takuuyrityksen kanssa (muunneltu itsenäinen markkinointi) vai antaa materiaalin edelleen takuuyrityksen markkinoitavaksi (takuuyritysmarkkinointi). Jätehuoltoyrityksen tekemä valinta on voimassa palvelusopimuksen voimassaolon päättämiseen asti. Tätä koskeva ilmoitus voi olla eri materiaalien osalta erilainen. Muovi- ja yhdistelmäpakkaukset (juomayhdistelmä- ja muut yhdistelmäpakkaukset) on luovutettava takuuyritykselle.
- (49) Jos jätehuoltoyritys valitsee itsenäisen markkinoinnin, sillä on oikeus ja velvollisuus kierrättää ja markkinoida kerätyt materiaalit omalla nimellään, omaan laskuunsa ja omalla riskillään. Jos jätehuoltoyritys jää kierrättämisessä

jälkeen, DSD voi suorittaa kierrätyksen itse tai antaa sen kolmannen tehtäväksi. Jätehuoltoyrityksen on annettava DSD:lle vakuus, jonka suuruus määräytyy materiaalin mahdollisten kierrätyskustannusten mukaan. DSD voi käyttää vakuutta vain, jos jätehuoltoyritys menee konkurssiin. Jos jätehuoltoyritys valitsee muunnellun itsenäisen markkinoinnin, se saa oikeuden kierrättää mainitut materiaalit yhdessä jonkin takuuyrityksen kanssa. Jätehuoltoyrityksen ja takuuyrityksen on huolehdittava kierrätysvelvoitteen täyttämisestä yhteisvastuullisesti. Jos jätehuoltoyritys valitsee takuumarkkinoinnin, sen on luovutettava kerätty ja lajiteltu materiaali DSD:n nimeämän takuuyrityksen käyttöön.

- (50) Jätehuoltoyrityksen on nimettävä takuuyritys myös itsenäisen markkinoinnin ja muunnellun itsenäisen markkinoinnin tapauksessa, jotta tämä voi yhteensovittaa määriä koskevaa todistusta. Tämän todistuksen toimittamisesta jätehuoltoyrityksen on tehtävä takuuyrityksen kanssa sopimus, jonka DSD hyväksyy. Jätehuoltoyrityksen on osoitettava takuuyritykselle pakkausten tie aukottomasti ja täydellisesti tositteiden avulla keräämisestä materiaalien kierrätykseen saakka. Tällainen takuuyrityksen kanssa tehtävä sopimus voidaan sanoa irti kalenterivuoden lopussa kuuden kuukauden irtisanomisajalla.
- (51) Jätehuoltoyritys saa kunkin pakkauslajin keräämisestä ja lajittelusta periaatteessa korvauksen painon mukaan. Korvauksen laskemisessa otetaan huomioon myös hylätävän jätteen hävityskustannukset sekä keräyksen tulokellisuus, jonka perustana on kerätyn määrän suhde keräysalueen asukaslukuun. Korvausta sopeutetaan hintojen muutoksia koskevan lausekkeen perusteella. Alkuperäisen palvelusopimuksen sisältämä määräys, jonka mukaan joko itsenäisen markkinoinnin tai muunnellun itsenäisen markkinoinnin valinneen jätehuoltoyrityksen, oli maksettava tasoituksena hyötynä tulleesta voitosta summittain 1,25 Saksan markkaa asukasta kohden vuodessa DSD:lle, kumottiin DSD:n komissiolle antamaa sitoumusta täytettäessä (johdanto-osan 70 kappale).
- (52) Alun perin ilmoitetut neljänteen muutossopimukseen perustuvat palvelusopimukset olivat voimassa vuoden 2004 tai 2007 loppuun, kolmannen muutossopimukseen perustuvat vuoden 2003 loppuun tai jatko-optiota käytettäessä vuoden 2005 loppuun. Vielä vanhemmissa palvelusopimuksien toisinoissa ensimmäinen mahdollinen päättämisaika oli tavallisesti vuoden 2002 tai 2003 lopussa, ja lisäksi niissä oli jatko-optio viideksi vuodeksi. Palvelusopimukset (ainakin neljänteen muutossopimukseen perustuvat) olivat siten yleensä voimassa noin 15 vuotta.
- (53) Komissio huomautti palvelusopimuksesta ilmoittaneille sopimusten voimassaolon pituudesta. Jätehuoltoyritykset

perustelivat palvelusopimusten näin pitkien voimassaoloaikojen välttämättömyyttä ennen kaikkea sopimuksen toteuttamiseksi tarvittavien investointien suunnittelu- ja investointivarmuudella. Investoinnit kohdistuvat lähinnä keräys- ja kuljetusajoneuvoihin, keräyssäiliöihin ja käytettyjen myyntipakkausten lajittelulaitteistoihin ja -välineisiin. Vaadittavan volyymin kannalta varsinkin käytettävät lajittelulaitteistot ja niihin liittyvät teknisesti vaativat erottelutoiminnot merkitsevät jätehuoltoyrityksille erityistä investointia. Suurin osa nykyisistä noin 400 lajittelulaitteistosta rakennettiin vuosina 1992–1995. Jätehuoltoyritysten ja Saksan jätehuoltoliiton BDE:n mukaan kyseisten jätehuoltoyritysten tähänastiset ja tulevat investoinnit ovat sopimuksen voimassaoloaikana 10 miljardin Saksan markan luokkaa. Sopimusten sovitut voimassaoloajat ovat siten välttämättömiä erityisesti suunnittelu- ja investointivarmuuden vuoksi alalla poikkeuksellisten investointien kannattavuuden turvaamiseksi. Investointien toteuttaminen on jätehuoltoyritysten kannalta taloudellisesti perusteltua vain, jos niille on selkeät ja luotettavat suunnittelu- ja takaisinmaksuolehdut, varsinkin kun otetaan huomioon, että DSD oli yrityksille aluksi ainoa käytettyjen myyntipakkausten jätehuoltopalvelujen ostaja.

(54) Komissio suoritti erilaisia tutkimuksia näin pitkien yksinoikeussopimusaikojen välttämättömyydestä kyseisten investointien takaisinmaksun kannalta. Komissio selvitti koko alan kattavalla tutkimuksella jätehuoltoyritysten jo toteutettujen ja tulevaisuudessa toteutettavien investointien kattavuuden, laajuuden ja ajankohdan erityisesti suhteellisen pääomavalaisten lajittelulaitteistojen osalta. Toisaalta se tarkasteli ilmoitettujen kannattavuusolojen kannalta yksityiskohtaisesti niitä 24 jätehuoltoyritystä, jotka olivat hakeneet yksittäispoikkeusta palvelusopimuksilleen ja joita voitiin pitää tutkimuksen tavoitteen kannalta alalle riittävän edustavina. Kyseisten jätehuoltoyritysten esittämät tiedot ja ennusteet sopimuksen voimassaoloaikana toteutetuista ja vielä toteutettavista investoinneista sekä toteutuneet ja ennustetut liikevaihtoluvut ja kustannukset otettiin tämän vuoksi taloudelliseen investointi- ja kannattavuustarkasteluun ottaen huomioon mahdolliset vaihtoehtoiset hyödyntämismahdollisuudet ja jäämäärät.

(55) Yksittäisiä jätehuoltoyrityksiä koskevien yksityiskohtaisten tutkimusten tulos oli, että yksinoikeuden voimassaolo vuoden 2007 loppuun ei ole välttämätön jätehuoltoyritysten todellisen investointivolyymin takaisinmaksun kannalta. Komission tutkimukset viittaavat pikemminkin siihen, että palvelusopimusten voimassaolo vuoden 2003 loppuun mahdollistaa jätehuoltoyritysten tähänastisten ja tulevien investointien taloudellisesti riittävän kannattavuuden. Kun komissio oli tiedottanut ilmoittajille tästä tuloksesta nämä sopivat palvelusopimuksen päättyvän 31 päivänä joulukuuta 2003 siinä

tapauksessa, että komissio myöntää palvelusopimuksille poikkeuksen. Muutokset toteutettiin vuoden 1999 elokuun ja vuoden 2000 tammikuun välisenä aikana.

(56) Palvelusopimukset eivät sido jätehuoltoyrityksiä pelkästään DSD:hen, joten ne voivat tarjota palvelujaan vapaasti myös muille kyseisten palvelujen käyttäjille. Lisäksi DSD on antanut komissiolle johdanto-osan 71 kappaleessa esitetyn sitoumuksen.

(57) Alun perin DSD tosin vaati, että kolmannet saisivat käyttää DSD:n jätehuoltokumppanien jätehuoltolaitteistoja vain DSD:n suostumuksella. Tämä johti muun muassa EY:n perustamissopimuksen 82 artiklan mukaiseen valitukseen, jonka esitti kilpailija Vereinigung für Wertstoffrecycling mbH (VfW), sekä samaa asiaa koskevaan riita-asiaan Kölnin maa- ja metsätalouden ministeriön ja VfW:n välillä. DSD vaati, että VfW ja sen jätehuoltoyritykset eivät käyttäisi DSD-järjestelmään kuuluvia materiaalinkeräysvälineitä ilman DSD:n lupaa. Komissio viittasi tässä yhteydessä siihen, että asiaan voitaisiin mahdollisesti soveltaa EY:n perustamissopimuksen 82 artiklan.

(58) Komission lausunnon jälkeen DSD luopui mainittujen vaatimusten esittämisestä sekä VfW:n tapauksessa että vastaavissa tapauksissa ja antoi tätä koskevan, johdanto-osan 72 kappaleessa esitetyn sitoumuksen.

(59) Kolmannen muutossopimuksen liitteessä, jota ei kumottu neljännellä muutossopimuksella, mainitaan niin sanotut jätteen syntypaikat. Niillä tarkoitetaan kohteita, joiden jätehuolto on tarkoitus järjestää yksityisten kotitalouksien ohella. DSD selitti, ettei jätteen syntypaikkojen luettelo sisälly ilmoitukseen.

3. TAKUUSOPIMUKSET

(60) Takuusopimuksilla säädellään DSD:n ja niiden yritysten oikeudellisia suhteita, jotka ottavat vastaan materiaalin ja kierrättävät sen. Yritykset takaavat kerättyjen materiaalien jatkuvan kierrätyksen vallitsevasta markkinatilanteesta riippumatta. Alun perin eri materiaaleille oli voimassa teollisuuden antamat osin abstraktit kierrätystakuut. Tämän jälkeen DSD on tehnyt takuusopimuksia yksittäisten yritysten, niin sanottujen takuusopimusten, kanssa. Materiaaliryhmälle paperi/pahvi/kartonki oli kolme takuusopimusta ja lasille, alumiinille, tinapellille ja kartonkiyhdistelmäpakkauksille kullekin yksi takuusopimus.

(61) Alkuperäisen takuusopimuksen mukaan DSD velvoitti jätehuoltoyritykset luovuttamaan materiaalin ilmaiseksi takuusopimusten (ns. "nollalinja"). Tämä määräys vastasi

- jo mainittua palvelusopimuksen määräystä. Komission huomautettua tästäkin järjestelystä takuusopimukset on joko purettu tai niitä on muutettu vastaavalla tavalla kuin palvelusopimusten määräyksiä (johdanto-osan 47 kappale).
- (62) Tällä hetkellä on voimassa jokseenkin samansisältöiset takuusopimukset seuraaville materiaaleille: materiaaliryhmälle paperi/kartonki/pahvi on voimassa sopimus Interseroh AG:n kanssa, VfW:n kanssa, GespaRec:n (Gesellschaft für PapierRecycling) kanssa, DGW:n (Deutsche Gesellschaft für Wertstoffverwertung mbH) kanssa, IPK:n (Papier- und Kunststoffverwertungs GmbH) kanssa ja Recostra SA:n kanssa. Lasin osalta on voimassa sopimus GGA:n (Gesellschaft für Glasrecycling und Abfallvermeidung mbH) kanssa. Alumiinille on voimassa sopimus Interseroh AG:n kanssa, DGW:n kanssa. IPK:n (Papier- und Kunststoffverwertungs GmbH) kanssa, VfW:n kanssa ja DAVR:n (Deutsche Aluminium Verpackung Recycling GmbH) kanssa. Tinapellin osalta on voimassa sopimus Interseroh AG:n kanssa, Rasselstein Hoesch GmbH:n kanssa. DGW:n kanssa, IPK:n kanssa, VfW:n kanssa, GEBR:n (Entsorgungs- und Beratungsgesellschaft für die deutsche Recyclingwirtschaft mbH&Co KG) kanssa ja Thyssen Sonnenberg GmbH:n kanssa. Juomien kartonkiyhdistelmäpakkausten osalta on voimassa sopimus Recarton GmbH:n kanssa. Muiden yhdistelmäpakkausten osalta sopimuskumppanina on Interseroh AG. Useimmat takuusopimukset ovat voimassa 31 päivään joulukuuta 2003.
- (63) Takuuyritys on velvollinen ottamaan vastaan kaikki lajitellut myyntipakkaukset, jotka täyttävät tietyt laatua ja lajittelua koskevat perusteet, niiltä jätehuoltoyrityksiltä, jotka ovat valinneet takuuyritysmarkkinoinnin. Muunnellussa itsenäisessä markkinoinnissa takuuyritys järjestää markkinoinnin ja kierrätyksen yhdessä jätehuoltoyrityksen kanssa ja on yhdessä tämän kanssa vastuussa asianmukaisesta kierrätyksestä.
- (64) Takuuyritys on velvollinen esittämään todisteet materiaalin kierrätyksestä ja laatimaan vuosittain todistuksen käsittelyistä määristä. Takuuyritys on velvollinen esittämään mainitun todistuksen käsittelyistä määristä myös niille jätehuoltoyrityksille, jotka markkinoivat materiaalia itse. Sillä on oikeus vaatia todistuksesta korvaus.
- (65) Jätehuoltoyritysten ja takuuyritysten välisen kilpailun kannalta neutraalin ilmoitusmenettelyn varmistamiseksi DSD on antanut johdanto-osan 73 ja 75 kappaleessa esitetyt sitoumukset.
- (66) Takuusopimuksissa ei ole yksinoikeusmääräyksiä. DSD voi siten tehdä sopimuksia useiden takuuyritysten kanssa yhtä materiaalityyppiä varten. DSD on ilmoittanut tekevänsä takuusopimuksen periaatteessa minkä tahansa yrityksen kanssa, joka täyttää vaadittavat edellytykset. Tähän liittyen DSD on antanut johdanto-osan 74 kappaleessa esitetyn sitoumuksen.
- (67) DSD ei ole ilmoittanut DKR:n (Deutsche Gesellschaft für Kunststoffrecycling GmbH) kanssa tehtyä muovipakkausten kierrätystä koskevaa takuusopimusta, koska kyseessä on DSD:n osittain omistama yritys. DSD omistaa 49,6 prosenttia yhtiön osuuksista ja kemianteollisuuden yritykset omistavat osakkuusyrityksen kautta 50,4 prosenttia osuuksista.
- (68) Sopimukset, joiden pohjalta takuuyritykset on perustettu, eivät kuulu tämän päätöksen soveltamisalaan.

V. DSD:N ANTAMAT SITOUMUKSET

- (69) DSD on antanut komissiolle erilaisia sitoumuksia menettelyyn liittyvien sopimusten yhteydessä.

a) *Palvelusopimuksesta*

- (70) "Duales System Deutschland AG sitoutuu muuttamaan jätehuoltoyritysten kanssa tehtyä sopimusjärjestelyjä 30 päivään syyskuuta 1997 mennessä (palvelusopimuksen 3. muutossopimuksen 3.4.5 kohdan 2. lause) lajitellun materiaalin markkinoinnista siten, että niitä jätehuoltoyrityksiä, jotka hyödyntävät täysimääräisesti markkinointioikeutta, ei suosita niihin jätehuoltoyrityksiin nähden, jotka hyödyntävät tätä mahdollisuutta vain osaan markkinoitavista materiaaleista."
- (71) "Duales System Deutschland AG ei velvoita jätehuoltoyrityksiä toimimaan ainoastaan Duales System Deutschland AG sitoutuu lisäksi olemaan vaatimatta, että jätehuoltoyritykset käyttävät säiliöitä tai muita käytettyjen myyntipakkausten keräämiseen tarkoitettuja välineitä yksinomaan sopimuksen (palvelusopimuksen) täytäntöönpanoon. Tämä ei koske tapauksia, joissa keräyssäiliöiden ja välineiden antaminen kolmansien käyttöön on ristiriidassa viranomaisten myöntämän poikkeuksen kanssa tai pakkausasetus tai muut lait toisin määräävät tai välineiden käyttöön antaminen on kohtuutonta muusta syystä (esimerkiksi haitalliset tai saastuttavat aineet). Jos kolmannet käyttävät keräyssäiliöitä ja muita välineitä, se voidaan ottaa kohtuullisessa määrin huomioon jätehuoltoyritysten laskutuksessa."
- (72) "Duales System Deutschland AG on valmis luopumaan Kölnin maaoikeuden 18 päivänä maaliskuuta 1997 antaman tuomion mukaisista vaatimuksista sekä VfW:tä vastaan että vastaavissa muissa tapauksissa. Duales System Deutschland AG pidättää itselleen edelleen oikeuden vaatia tiedottamista ja korvauksia jätehuoltoyrityksiltä, jotka ovat sopimussuhteessa Duales System Deutschland AG:n kanssa."

b) **Takuusopimuksista**

- (73) "Tietoja, jotka Duales System Deutschland AG saa tuottaessaan pakkausasetuksen määräämän todistuksen aineiden toimittamisesta kierrätykseen, ei saa käyttää liiketoimintatarkoituksiin. Tarvittaessa todisteet on muutettava sopivalla tavalla nimettömiksi. Lasin, tinapellin, alumiinin, pahvin, paperin ja kartongin osalta Duales System Deutschland AG ei voi vaatia muuta todistusta lajitellun materiaalin ohjaamisesta kierrätykseen kuin että se on luovutettu yritykselle, joka on hyväksytty näiden materiaalien kierrätyksen tai kaupan harjoittajaksi Euroopan yhteisön alueella tai Euroopan talousalueella kansallisten määräysten mukaan, jos ei ole perusteltua syytä epäillä, ettei kyseinen yritys täyttäisi luotettavasti pakkausasetuksen vaatimuksia."
- (74) "Duales System Deutschland AG on periaatteessa valmis hyväksymään tietyn materiaaliryhmän takuuyritykseksi minkä tahansa yrityksen, joka täyttää siihen vaadittavat edellytykset."
- (75) "Duales System Deutschland AG on periaatteessa valmis esittämään yritykset käsiteltyjä määriä koskevassa todistuksessa nimettöminä, jos poikkeuksen myöntävät viranomaiset eli osavaltiot hyväksyvät tämän."

VI. MUIDEN ASIANOMAISTEN HUOMAUTUKSET

- (76) Asetuksen N:o 17/19 artiklan 3 kohdan ja ETA-sopimuksen 21 pöytäkirjan 3 artiklan mukaisen julkaisun jälkeen yhteensä 13 muuta asianomaista on esittänyt komissiolle huomautuksensa. Huomautukset kohdistuivat lähinnä palvelusopimukseen ja merkin käyttöä koskevaan sopimukseen. Jälkimmäinen ei kuulu tämän päätöksen piiriin.
- (77) Palvelusopimuksen osalta väitettiin, että DSD ei käytännössä — johdanto-osan 71 kappaleessa antamastaan sitoumuksesta huolimatta — anna kolmansille esteetöntä mahdollisuutta käyttää palvelusopimusosapuolien keräys- ja jätehuoltovälineitä. Tämän johdosta komissio selvensi DSD:lle vielä kerran näkemystään tästä sitoumuksesta, ja DSD antoi asiasta lisäsitoumuksen (johdanto-osan 72 kappale). Palvelusopimusten aiottuja voimassaoloaikoja koskevien huomautusten vuoksi komissio toisti aikaisemmin DSD:lle esittämänsä epäilyt sopimusten aiotun keston välttämättömyydestä, ja tämä johti palvelusopimusten voimassaoloajan muutokseen. Lisäksi muut asianomaiset ilmaisivat näkemyksensä siitä, että palvelusopimukset tulisi niiden voimassaoloajan aiotun päättymisen jälkeen tehdä tarjouskilpailumenettelyn perusteella. Kuten edellä todettiin, pakkausasetuksen uusimmissa toisinnossa säädetään näin. Muissa kannanotoissa esitettiin muun muassa, että "nollalinjaperiaate" (Schnittstelle Null) kumottaisiin myös muovien ja muovisidonnaisten yhdistelmäpakkausten osalta.

- (78) Komissio on tutkinut huolellisesti kolmansien huomautuksia ja ottanut ne tässä päätöksessä huomioon siltä osin kuin se on ollut tarpeellista ja perusteltua.

B. OIKEUDELLINEN ARVIOINTI

I. EY:N PERUSTAMISSOPIMUKSEN 81 ARTIKLAN 1 KOHTA JA ETA-SOPIMUKSEN 53 ARTIKLAN 1 KOHTA

- (79) Yhteismarkkinoille soveltumattomia ja kiellettyjä ovat sellaiset yritysten väliset sopimukset, yritysten yhteenliittymien päätökset sekä yritysten yhdenmukaistetut menettelytavat, jotka ovat omiaan vaikuttamaan jäsenvaltioiden väliseen kauppaan ja joiden tarkoituksena on estää, rajoittaa tai vääristää kilpailua yhteismarkkinoilla tai joista seuraa, että kilpailu yhteismarkkinoilla estyy, rajoittuu tai vääristyy.

1. YRITYSTEN VÄLISET SOPIMUKSET

- (80) DSD:n liiketoiminnan perustan muodostaa yhtiösopimus, joka muutettiin yhtiöjärjestykseksi, kun DSD muutettiin osakeyhtiöksi vuonna 1997. Yhtiöjärjestyksen johdanto-osan mukaan kaupan sekä pakkauksia täyttävän, pakkauksia valmistavan ja esimateriaalia toimittavan teollisuuden yritykset päättivät perustaa kattojärjestön luodakseen edellytykset jätehuollon kaksoisjärjestelmän toteuttamiselle. Kaikki koti- ja ulkomaiset yritykset saavat yhtiöjärjestyksen mukaan osallistua yhtiöön. DSD:n yhtiöjärjestys on siten yhtiöiden välinen sopimus.
- (81) Palveluiden tuottamiseksi DSD tekee palvelusopimuksia jätehuoltoyritysten kanssa ja takuusopimuksia takuuyritysten kanssa. DSD:n jätehuoltoyritysten välinen palvelusopimus sekä DSD:n ja takuuyritysten välinen takuusopimus ovat niin ikään yritysten välisiä sopimuksia.

2. KILPAILUN RAJOITTAMINEN

2.1. **Merkitykselliset markkinat**

- (82) Merkitykselliset markkinat jaetaan seuraavassa sekä kyseisen palvelun perusteella että alueellisiin perustein menettelyn kohteena olevien sopimusten arviointia varten.

2.1.1. **Asian kannalta merkitykselliset markkinat**

- (83) Merkitykselliset tuotemarkkinat käsittävät kaikki tavarat ja/tai palvelut, joita kuluttajat pitävät ominaisuuksiltaan, hinnaltaan ja käyttötarkoitukseltaan keskenään vaihdettavina tai toisensa korvaavina.

- (84) DSD:n tavoitteena on käytettyjen pakkausten takaisinottoon tarkoitettujen yksityisoikeudellisten, niin kutsutun kaksoisjärjestelmän järjestäminen ja ylläpitäminen. DSD-järjestelmän perustana olevilla sopimuksilla on erilaisia lisäarvoa luovia taloudellisia vaikutuksia. Seuraavassa osoitetaan, että yhtiöjärjestyksen, palvelusopimuksen ja takuusopimusten arviointi EY:n perustamissopimuksen 81 artiklan 1 kohdan nojalla on suoritettava erilaisten, itsenäisten merkityksellisten markkinoiden pohjalta.
- 2.1.1.1. *Yksityisen loppukäyttäjän tuottamien käytettyjen myyntipakkausten vastaanoton ja kierrätyksen järjestämisen markkinat*
- (85) Komissio määritteli yksityisen loppukäyttäjän tuottamien käytettyjen myyntipakkausten vastaanoton ja kierrätyksen järjestämisen markkinat jo päätöksessä 2001/463/EY. Tätä päätöstä varten voidaan siis viitata siinä toteutettuun markkinoiden jaotteluun.
- (86) Tässäkään päätöksessä ei ole tarpeen ratkaista lopullisesti, kumpaa siinä mainituista markkinoiden määritelmistä käytetään perustana. Kuten jäljempänä esitetään, kumpaakaan kyseeseen tulevaa markkinoiden määritelmää käytettäessä ei esiinny EY:n perustamissopimuksen 81 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua kilpailun rajoittamista tarkasteltavien sopimusten osalta. Saksan yksityisten loppukäyttäjien tuottamien käytettyjen myyntipakkausten takaisinoton ja kierrätyksen järjestämisen markkinoiden tarkka määrittely voidaan siten jättää avoimeksi.
- 2.1.1.2. *Yksityisen loppukäyttäjän tuottamien käytettyjen myyntipakkausten keräys- ja lajittelumarkkinat*
- (87) Niiden jätehuoltoyritysten kannalta, jotka keräävät, kuljettavat ja lajittelevat käytettyjä myyntipakkauksia DSD:n toimeksiannosta, kyseessä ovat yksityisten loppukäyttäjien tuottamien käytettyjen myyntipakkausten keräys- ja lajittelumarkkinat. Kyseiset markkinat ovat tällä hetkellä yhtenäiset. Tosin myyntipakkausten keräys ja lajittelu ovat toiminnallisesti erilaisia palveluita, joille tarvitaan myös erilainen infrastruktuuri. Niiden yhdistäminen johtuu pääasiassa siitä, että markkinoille on leimallista DSD:n kysyntä ja DSD on aiemmin kysynyt molempia palveluita yhdessä. Markkinoilla ostajina esiintyvät toisaalta velvoitteista vapauttavat järjestelmät, toisaalta pakkausasetuksen velvoittamat valmistajat ja myyjät ja pakkausasetuksen 11 §:n mukaisesti valtuutetut yritykset. Jos Saksan näkemys (johdanto-osan 15 kappale) toteutuisi, omat jätehuoltoratkaisut toimitaisivat näillä markkinoilla ostajina vain markkinoiden reuna-alueilla, erityisesti yksityisiin kotitalouksiin verrattavissa pakkausten kertymispaikoissa tai loppukäyttäjille tapahtuvien kuljetusten yhteydessä.
- (88) Yksityisen loppukäyttäjän tuottamien käytettyjen myyntipakkausten keräys- ja lajittelumarkkinat muodostavat omat itsenäiset markkinansa ensinnäkin suhteessa kotitalouksien lähellä tapahtuvaan muun kuin myyntipakkausten jätteen huoltoon, toisin sanoen lähinnä perinteiseen kotitalous- tai sekajätehuoltoon, ja toiseksi suhteessa muiden kertymispaikkojen eli teollisuuden ja suurtalouksien jätehuoltoon.
- Rajaus kotitalous- ja sekajätteeseen nähden
- (89) Pakkausasetuksen antamisen myötä yksityisten loppukäyttäjien tuottamien myyntipakkausten (kotitalouksille ja jätehuollon kannalta vastaaville yksiköille päätyvien myyntipakkausten) kerääminen kotitalouksien lähellä erotettiin perinteisestä kotitalousjätteestä ja siirrettiin siten julkisoikeudellisen jätehuoltolainsäädännön vastuuta organisaatioalueen ulkopuolelle. Jätehuoltoyrityksille avattiin siten ensimmäisen kerran mahdollisuus omalla vastuulla toteutettavaan liiketoimintaan käytettyjen pakkausten keräämisen ja lajittelun alalla, jolla ne olivat siihen saakka voineet toimia vain toimeksiannosta jätehuoltovelvollisten julkisoikeudellisten yksiköiden valvonnassa.
- (90) Yksityisen loppukäyttäjän tuottamien käytettyjen myyntipakkausten keräys- ja lajittelumarkkinat eroavat huomattavasti laajemman palveluprofilinsa puolesta kotitalous- ja sekajätehuollosta, joka kuuluu edelleen jätehuoltovelvollisten paikallisviranomaisten vastuualueeseen. Tässä toiminnassa kerättyjen myyntipakkausten materiaalikohtainen lajittelu ennalta määrättyllä tavalla ja lajiteltujen raaka-aineiden luovuttaminen uudelleenkäyttöön synnyttävät itsenäistä jalostusarvoa toisin kuin perinteisessä kotitalous- ja sekajätehuollossa. Kun jätehuoltoyritys ottaa hoidettavakseen käytettyjen myyntipakkausten lajittelutoiminnot, tämä edellyttää siltä lähes aina laajoja investointeja tarvittavaan lajitteluinfrastruktuuriin. Tässä on kysymys kapeisiin kysyntäalueisiin perustuvista investoinneista, joita ei lyhyellä aikavälillä voida käyttää muihin jätehuoltotehtäviin. Näin ollen yritykset eivät voi lyhyellä aikavälillä siirtyä myyntipakkausten alalla suoritettavista jätehuoltopalveluista vielä jäljellä oleviin kotitalous- ja sekajätehuollon toimintoihin tai päinvastoin.
- Rajaus teollisuuden ja suurtalouksien jätehuoltoon nähden
- (91) Yksityisen loppukäyttäjän tuottamien käytettyjen myyntipakkausten keräys- ja lajittelumarkkinat eroavat teolli-

suuden ja suurtalouksien käytettyjen myyntipakkausten keräys- ja lajittelumarkkinoista erityisesti jätehuollon erilaisten logististen vaatimusten vuoksi. Nämä liittyvät muun muassa huollettavien kertymispaikkojen määrään jätteen syntypaikkaa kohti kertyvään keskimääräiseen jätemäärään, vaadittaviin keräyssäiliöihin ja/tai jätehuoltorytmiin.

(92) Esimerkiksi jätteen syntypaikkojen määrä on teollisuudessa ja suurtalouksissa vähäinen, ja koska jätehuollon volyymit ovat melko suuria, niitä voidaan huoltaa myös toisistaan riippumatta, toisin sanoen eri jätehuoltoyritykset voivat huoltaa eri syntypaikkoja. Loppukäyttäjien lähellä tapahtuvassa jätehuollossa taas paikallisviranomaisen huoltaa normaalisti kaikki alueen kotitaloudet (niin sanotut noutojärjestelmät), ellei oteta huomioon niin sanottujen vientijärjestelmien muodostamia yksittäistapauksia (esimerkiksi pakkausten keräyspisteet). Tämän vuoksi loppukäyttäjien lähellä tapahtuvassa jätehuollossa esiintyykin huomattavia verkostoja, toisin sanoen laajoja taloudellisia mittakaava- ja yhdistämistä.

(93) Näiden erityisten tarjontaolojen vuoksi kotitalouksien jätehuolta voidaan kustannuslogistisista syistä suorittaa kustannustehokkaasti yleensä vain, jos se annetaan vain muutaman jätehuoltoyrityksen hoidettavaksi. Toinen ratkaiseva syy on, että näille jätteen syntypaikoille voidaan tilanpuutteen ja loppukuluttajien jätehuoltotottumusten vuoksi sijoittaa tavallisimmin vain yksi keräyssäiliö kutakin materiaalityyppiä kohti (esim. lasi, paperi, kevytpakkaukset). Nämä erityiset tarjontaolosuhteet ovatkin tärkein syy siihen, että kotitalouksien kollektiivinen sekajätteen ja lajitellun jätteen huolto on annettu yleensä yhden ja saman jätehuoltoyrityksen tehtäväksi.

(94) Tämä koskee kuitenkin vain kotitalouksissa syntyvää jätettä. Suurtalouksissa ja teollisuudessa tilanne on toinen. Ne järjestävät jätehuollonsa yritysten kanssa tehtävillä yksilöllisillä sopimuksilla. Tällöin palvelujen käyttäjän kannalta ei ole loppujen lopuksi tärkeää, onko kyseessä myyntipakkausten vai muun materiaalin tai jätteen nouto. Esimerkiksi suuryrityksissä on havaittavissa suuntaus kohti jätehuollon kokonaisratkaisuja, jotka kattavat yrityksen kaikki toimipaikat. Suurtalouksien jätehuolto oli siinä mielessä kilpailusuuntautunutta jo ennen pakkausasetuksen voimaantuloa. Se ei myöskään ole logistisesti erityisen vaikeaa, kuten kotitalouksien jätehuolto. Tämän lisäksi yksityisen loppukäyttäjän tuottamat myyntipakkaukset eroavat materiaalisuhteesta merkittävästi teollisuuden ja suurtalouksien tuottamista myyntipakkauksista. Esimerkiksi tinapeltiä, alumiinia ja muoviyhdistelmäpakkauksia kertyy lähes pelkästään yksityisillä loppukäyttäjillä, ja ne kerätään tavallisesti

yhdessä niin sanotussa kevytpakkauksien ryhmässä ja lajitellaan sen jälkeen. Lajittelu tapahtuu suhteellisen pääomavaltaisilla lajittelulaitteistoilla. Teollisuuteen ja suurtalouksiin päätyvien myyntipakkausten lajittelussa ei tarvita teknisesti yhtä vaativia ratkaisuja.

(95) Tämän vuoksi yksityisten loppukäyttäjien tuottamien myyntipakkausten jätehuoltoa ei voida suorittaa samoilla laitteistoilla kuin teollisuuden ja suurtalouksien myyntipakkausten jätehuolto.

P ä ä t e l m ä

(96) Komissio katsoo, että DSD:n jätehuoltoyrityksiltä ostamat jätehuoltoyrityksen palvelut muodostavat yksityisten loppukäyttäjien tuottamien käytettyjen myyntipakkausten keräys- ja lajittelumarkkinat. Ne muodostavat omat itsenäiset markkinansa sekä suhteessa perinteiseen kotitalous- ja sekajätehuoltoon että suhteessa suurtalouksien ja teollisuuden jätteen syntypaikkojen huoltoon. Kyseisiä markkinoita ei ole tarpeen eritellä tämän tarkemmin eri materiaalityyppeihin (esim. lasi, pahvi...) tai eri osatoimintoihin (esim. keräys, kuljetus, lajittelu...), koska tämä ei muuttaisi asian arviointia kilpailun kannalta EY:n perustamissopimuksen 81 artiklan 1 kohdan nojalla.

2.1.1.3. Kierrätyspalvelujen ja uusioraaka-aineiden markkinat

(97) DSD vaikuttaa kierrätyspalvelujen ja/tai uusioraaka-aineiden markkinoihin käytetyn lasin, paperin/pahvin/kartongin, tinapellin, alumiinin, juomayhdistelmäpakkausten ja muiden yhdistelmäpakkausten sekä muovien osalta järjestämällä kyseiseen järjestelmään kuuluvien lajiteltujen raaka-aineiden jatkuvan kierrätyksen niin sanottujen takuuyritysten avulla kulloisestakin markkinatilanteesta riippumatta. Takuuyritykset antavat DSD:lle sitoumuksen, jonka mukaan ne saattavat jätehuoltoyritysten toimittamat raaka-aineet kierrätykseen pakkausasetuksessa määrättyllä tavalla.

(98) Komissio katsoo, että DSD-järjestelmän mukaisesti kierrätettäviksi toimitetuissa uusioraaka-aineissa on kysymys eri raaka-aineryhmien erillisistä markkinoista, jotka olivat osin olemassa jo ennen pakkausasetuksen antamista DSD:n perustamista (esimerkiksi lasin ja paperin osalta).

(99) Kyseisten kierrätyspalvelujen ja uusioraaka-aineiden tuotemarkkinoiden rajaaminen voidaan kuitenkin jättää avoimeksi, koska ilmoitettujen sopimusten arvioiminen

kilpailun kannalta johtaisi samaan tulokseen kuin jos kukin näistä markkinoiden osa-alueista arvioitaisiin kilpailun kannalta erikseen EY:n perustamissopimuksen 81 artiklan 1 kohdan nojalla. Erityisesti voidaan jättää avoimeksi, muodostaako pelkkä kierrätystakuiden järjestäminen tietyille materiaaliyryhmälle takuuyrityksen avulla eri markkinat kuin (sen jälkeen tapahtuva) kyseisten raaka-aineiden kierrättäminen ja uusioraaka-aineiden tarjoaminen.

2.1.2. Merkitykselliset maantieteelliset markkinat

- (100) Merkitykselliset maantieteelliset markkinat käsittävät alueen, jolla asianomaiset yritykset tarjoavat tavaroita tai palveluja, jolla kilpailuedellytykset ovat riittävän homogeeniset ja joka erottuu lähialueista erityisesti selvästi erilaisten kilpailuedellytysten vuoksi.
- (101) Objektiviiset kysyntä- ja tarjontaedellytykset DSD-järjestelmän piiriin kuuluvilla merkityksellisillä tuotemerkkinoilla ovat yhteisön jäsenvaltioissa vielä hyvin erilaiset. Tämä johtuu siitä, että kyseessä on ala, joka aiemmin oli pitkälti valtiovallan sääntelemä ja järjestämä ja on sitä erällä osa-alueillaan edelleen.
- (102) Vaikka jätehuoltoteollisuudessa kaiken kaikkiaan esiintyy jonkinlaista suuntausta kansainvälistymiseen, on kuitenkin todettava, että erityisesti käytettyjen myyntipakkausten takaisinotto- ja kierrätyspalvelujen alalla sekä tarjonta että kysyntä on ainakin vielä toistaiseksi pääasiassa kansallista. Tämä johtuu erityisesti siitä, että pakkausten käsittelyä säätelevät määräykset ovat vielä kansallisesti hyvin erilaisia. Tämä koskee niin lainsäädännön määräyksiä kattavista takaisinottojärjestelmistä ja velvoitteista vapauttavista järjestelmistä sekä täytettävistä keräys-, lajittelu- ja kierrätyskiintiöistä kuin yksityisten yritysten käytettävissä olevaa liikumavaraa esimerkiksi omalla vastuulla tapahtuvan myyntipakkausten käsittelyn ja lajittelun suhteen. Tämä on osittain vaikuttanut myös siihen, että DSD:n ylläpitämä takaisinottojärjestelmä ja pakkausasetuksen velvoitteista vapauttava järjestelmä rajoittuvat Saksaan ja vastaavasti myös toteuttamiseen tarvittavat palvelusopimukset tehtiin pelkästään kansallisesti.
- (103) Edellä esitetyn perusteella on lähdettävä siitä, että objektiiviset kysyntä- ja tarjontaedellytykset kyseisillä merkityksellisillä markkinoilla eroavat merkittävästi yhteisömarkkinoiden muista alueista. Sovellettaessa yhteisön kilpailusääntöjä DSD-järjestelmän piiriin kuuluviin tuotemerkkinoihin lähtökohtana on näin ollen Saksan liittotasavallan alue siltä osin, kun kyse on markkinoista yksityisten loppukäyttäjien käytettyjen myyntipakkauksien talteenoton ja kierrätyksen järjestämiseksi sekä yksityis-

ten loppukäyttäjien käytettyjen myyntipakkauksien keräys- ja lajittelumarkkinoista. Sen sijaan kierrätyspalveluja uusioraaka-ainemarkkinoiden maantieteellinen jaottelu voidaan jättää avoimeksi.

2.2. DSD:n yhtiöjärjestyksestä johtuva kilpailun rajoittaminen yksityisen loppukäyttäjän tuottamien käytettyjen myyntipakkausten vastaanoton ja kierrätyksen järjestämisen markkinoilla

- (104) DSD on tällä hetkellä ainoa yritys, joka ylläpitää Saksassa kattavaa järjestelmää takaisinotto- ja kierrätysvelvollisuudesta vapauttamiseksi yksityisen loppukäyttäjän tuottamien käytettyjen myyntipakkausten vastaanoton ja kierrätyksen järjestämisen markkinoilla. DSD toimii kattojärjestönä, jonka avulla osakkaat ja muut yritykset, jotka tekevät DSD:n kanssa merkin käyttöä koskevan sopimuksen, voivat vapautua takaisinotto- ja kierrätysvelvollisuudesta.
- (105) Yrityksen perustaminen yhtiöjärjestykseen kirjattujen periaatteiden mukaisesti loi varsinaisesti edellytykset osuuden tarjoamiselle kattavassa takaisinottoa ja kierrätysvelvollisuudesta vapauttamista koskevassa järjestelmässä. Merkin käyttöä koskevan sopimuksen tekemisellä puolestaan syntyy vastavuoroisen sopimuksen tapaan konkreettinen liiketoimintaosuus järjestelmästä, jolla pyritään takaisinotto- ja kierrätysvelvollisuudesta vapautumiseen.
- (106) DSD:n yhtiöjärjestyksessä ei ole minkäänlaisia yksinoikeusmääräyksiä. DSD:n osakkaat voivat näin ollen vapaasti solmia sopimussuhteita sekä DSD:n kilpailijoiden että sen palvelukumppanien kanssa. Yhtiöjärjestyksen johdanto-osaan sisältyi alun perin kohta, jossa kauppa sitoutui myymään vain sellaisia tuotteita, jotka oli varustettu "Der Grüne Punkt" -merkillä. Ilmoitetussa toisinnossa tätä kohtaa ei enää ole.
- (107) Yksityisen loppukäyttäjän tuottamien käytettyjen myyntipakkausten vastaanoton ja kierrätyksen järjestämisen markkinoilla ei näin ollen voida yhtiöjärjestyksen perusteella havaita EY:n perustamissopimuksen 81 artiklan 1 kohdan mukaista tuntuva kilpailun rajoittamista. Kysymys markkinoiden lopullisesta jaottelusta voidaan näin ollen jättää avoimeksi. Ei myöskään ole tarpeen tutkia kysymystä, vaikuttavatko nämä sopimukset jäsenvaltioiden väliseen kauppaan.

Päätelmä

- (108) Komissio on tullut siihen tulokseen, että DSD:n perustaminen yhtiöjärjestyksen perustalle ei merkitse EY:n perustamissopimuksen 81 artiklan 1 kohdan mukaista kilpailun rajoittamista. Tämä ei kuitenkaan merkitse sitä, etteivät tällaisen järjestelmän ylläpitämisestä johtuvat markkinatoiminnot voisi kuulua EY:n perustamissopimuksen 81 artiklan soveltamisalaan.

2.3. Kilpailunrajoitukset kierrätyspalvelujen ja uusioraaka-aineiden markkinoilla

(109) DSD vaikuttaa kierrätyspalvelujen ja/tai uusioraaka-aineiden markkinoihin käytetyn lasin, paperin/pahvin/kartongin, tinapellin, alumiinin, muovien, juomayhdistelmäpakkausten ja muiden yhdistelmäpakkausten osalta järjestämällä kyseiseen järjestelmään kuuluvien myyntipakkausten kierrätyksen, joka on tarpeen osavaltioiden viranomaisten myöntämän vapautuksen saamiseksi. Sekä palvelusopimuksessa että takuusopimuksissa on tätä koskevia määräyksiä.

2.3.1. Palvelusopimuksesta johtuva kilpailun rajoittaminen

(110) Kuten johdanto-osan 47 kappaleessa selitetään, DSD on periaatteessa lakkauttanut "nollalinjajärjestelmän". Merkityksellisillä markkinoilla ei siten enää esiinny tuntuvaa kilpailun rajoittamista lasin, paperin/pahvin/kartongin, tinapellin eikä alumiinin osalta. Velvoitteista vapauttavan järjestelmän perustamiseen liittyvien erityisten olosuhteiden vuoksi komissio hyväksyy toistaiseksi määräyksen, jonka mukaan jätehuoltoyrityksen on valitava käsittelyjen materiaalien markkinointitapa palvelusopimuksen koko voimassaoloajaksi. Komissio katsoo kuitenkin, että palvelusopimusten päättyessä 31 päivänä joulukuuta 2001 on olemassa riittävän toimivat kierrätyspalvelujen ja uusioraaka-aineiden markkinat ja tämän vuoksi tulevissa palvelusopimuksissa materiaalien markkinointitapa voidaan valita huomattavasti lyhyemmäksi aikaa.

(111) Muovien ja muovisidonnaisten yhdistelmäpakkausten (juomayhdistelmäpakkausten ja muiden yhdistelmäpakkausten) osalta palvelusopimus ei sen sijaan edelleenkään anna jätehuoltoyrityksille oikeutta itsenäiseen markkinointiin. Nämä materiaalit on luovutettava takuuyritykselle. On tutkittava, voidaanko tämä poikkeus sallia ajatellen erityisoloja luotaessa toimivia markkinoita kotitalouksien lähellä kerättyjen myyntipakkausten kierrätykselle.

(112) Kotitalouksien lähellä kertyviä muovi- ja yhdistelmäpakkauskauksia ei kerätty ja kierrätetty erikseen ennen pakkausasetuksen antamista, toisin kuin muita materiaaliyryhmiä, esimerkiksi lasia ja paperia. Ne kuuluivat perinteisen kotitalousjätehuollon piiriin (johdanto-osan 89 kappale). Pakkausasetuksen myötä luotiin näin uusi ympäristöpolitiikkaan perustuva yritystoiminnan ala muovi- ja yhdistelmäpakkausten keräämisessä ja kierrätyksessä.

(113) DSD-järjestelmässä kerättyjen ja lajiteltujen muovisten myyntipakkausten ja muovisidonnaisten yhdistelmäpakkausten markkinahinta on kuitenkin poikkeuksetta negatiivinen, joten näiden materiaalien asetuksen mukainen kierrätys on tällä hetkellä mahdollista vain DSD:n tuella. Negatiivinen markkinahinta oli aikaisemminkin syynä siihen, että oikeastaan kierrätykseen tarkoitettujen muovien hävitettiin halvemmalla, asetuksen vastaisella tavalla, mikä vaati DSD:ltä asianmukaisia korjaus- ja valvontatoimenpiteitä. Yksi näistä toimenpiteistä on, että "nollalinjajärjestelmä" pidetään toistaiseksi voimassa muovien ja yhdistelmäpakkausten osalta.

(114) Ajatellen poikkeuksellista tilannetta ja olosuhteita luotaessa uusia, toimivia markkinoita lajiteltujen muovi- ja yhdistelmäpakkausten kierrätykselle komissio katsoo, ettei "nollalinjaperiaatteen" säilyttäminen palvelusopimusten voimassaoloajaksi vuoden 2003 loppuun saakka merkitse kilpailun rajoittamista. Tätä arviota tukee se, että DSD:n on uudistetun pakkausasetuksen määräysten mukaisesti jaettava kerättyjen muovien varsinaiset kierrätystoimeksiannot tarjouskilpailumenettelyllä joka varmistaa kilpailun.

(115) Palvelusopimukseen sisältyi alun perin määräys, jonka mukaan itsenäisen markkinoinnin tai muunnellun itsenäisen markkinoinnin valinneen jätehuoltoyrityksen oli maksettava DSD:lle 1,25 Saksan markkaa asukasta kohti vuodessa korvaukseksi hyödyntämisestä saaduista tuotoista. DSD poisti tämän määräyksen ja täytti siten komissiolle antamansa sitoumuksen (johdanto-osan 70 kappale).

(116) Komissio on näin ollen tullut siihen tulokseen, että palvelusopimuksen merkitykselliset määräykset eivät johda kilpailun tuntuvaan rajoittamiseen käytettyjen myyntipakkausten keräämiseen ja lajitteluun liittyvillä kierrätyspalvelu- ja/tai uusioraaka-ainemarkkinoilla eivätkä siten kuulu EY:n perustamissopimuksen 81 artiklan 1 kohdan soveltamisalaan.

2.3.2. Takuusopimuksista johtuva kilpailun rajoittaminen

(117) Kuten johdanto-osan 61 kappaleessa todetaan, eri materiaaleja koskeissa vastaanotto- ja takuusopimuksissa oli alun perin palvelusopimuksen kaltaisia määräyksiä käsittelevän materiaalin pakollisen luovuttamisen osalta. Nämä määräykset on joko poistettu tai niitä on muutettu.

(118) Vuoden 2003 loppuun saakka voimassa olevissa takuusopimuksissa ei ole yksinoikeusmääräyksiä. DSD voi siten tehdä sopimuksia useiden takuuyritysten kanssa

ythä materiaalilajia varten. DSD on antanut komissiolle sitoumuksen, jonka mukaan se hyväksyy tietyn materiaalityypin takuuyritykseksi minkä tahansa yrityksen, joka täyttää vaadittavat edellytykset (johdanto-osan 74 kappale). Komissio olettaa siten, että jokainen yritys, joka täyttää objektiivisesti vaadittavat edellytykset ja pyytää DSD:ltä takuuyrityksen asemaa, pääsee takuuyritykseksi kohtuullisessa ajassa.

- (119) DSD on esitettyjen epäilysten torjumiseksi sitoutunut olemaan käyttämättä liiketoimintatarkoituksiin niitä tietoja, jotka se saa tuottaessaan pakkausasetuksen määräämän todistuksen aineiden toimittamisesta kierrätykseen. Tällä pyritään varmistamaan kilpailunkannalta neutraali ilmoitusmenettely jätehuoltoyritysten ja takuuyritysten välillä määriä koskevan todistuksen tuottamisen yhteydessä. Tarvittaessa DSD on valmis muuttamaan tiedot sopivalla tavalla nimettömiksi (johdanto-osan 73 kappale). Lisäksi DSD sitoutuu esittämään yritykset nimettöminä käsiteltäviä määriä koskevassa todistuksessa, jos poikkeuksen myöntävät viranomaiset eli osavaltiot hyväksyvät tämän (johdanto-osan 75 kappale).
- (120) Komissio on näin ollen tullut siihen tulokseen, että takuusopimusten merkitykselliset määräykset eivät johda kilpailun tuntuvaan rajoittamiseen käytettyjen myyntipakkausten keräämiseen ja lajitteluun liittyvillä kierrätyspalvelu- ja/tai uusioraaka-ainemarkkinoilla eivätkä siten kuulu EY:n perustamissopimuksen 81 artiklan 1 kohdan soveltamisalaan.

2.4. Palvelusopimuksen aiheuttama kilpailun rajoittaminen yksityisen loppukäyttäjän tuottamien käytettyjen myyntipakkausten keräyksen ja lajittelun markkinoilla

- (121) Pakkausasetuksessa määriteltyjen kattavia takaisinottojärjestelmiä ja velvoitteista vapauttavia järjestelmiä koskevien vaatimusten (pakkausasetuksen 6 §:n 3 kohta) toteuttamiseksi DSD on tehnyt vakiomuotoisen palvelusopimuksen jätehuoltoyritysten kanssa. Palvelusopimuksen 1 §:ssä määrätään, että jätehuoltoyritys ottaa yksin hoitaakseen pakkausasetuksen 6 §:n 3 kohdan mukaisen järjestelmän perustamisen ja käytön määrättyllä keräysalueella (johdanto-osan 44 kappale). Seuraavassa tutkitaan tämän yksinoikeusmääräyksen yhteensopivuutta EY:n perustamissopimuksen 81 artiklan 1 kohdan kanssa.

a) Jätehuoltoyrityksen yksinoikeus

- (122) Koska DSD on sitoutunut ostamaan kaikki keräys- ja lajittelupalvelut sopimuksen voimassaoloaikana yksinomaan yhdeltä jätehuoltoyritykseltä kullakin sopimusalueella ja koska DSD:llä on ostajana määräävä markkina-asema (johdanto-osan 30 kappale), muut yksityisten

loppukäyttäjien käytettyjen myyntipakkausten keräys- ja lajittelupalvelujen tarjoajat menettävät paljon liiketoimintamahdollisuuksia.

- (123) Antamalla kunkin sopimusalueen aina vain yhdelle jätehuoltoyritykselle DSD rajoittaa toimintaansa käytettyjen myyntipakkausten jätehuoltopalvelujen ostajana. Tästä rajoituksesta seuraa, että kilpailevat yksityisten loppukäyttäjien tuottamien käytettyjen myyntipakkausten keräys- ja lajittelupalvelujen tarjoajat jäävät näiden palvelujen tärkeimmän ostajan asiakaskunnan ulkopuolelle. Tämä rajoittaa merkittävästi jätehuoltoyritysten välistä kilpailua sopimusalueella. Tätä kilpailun rajoittamista vahvistaa se, että DSD hyödyntää vain muutamissa poikkeustapauksissa periaatteellista mahdollisuuttaan käyttää eri sopimuskumppaneita erikseen ja toisistaan riippumatta kerättävien materiaalien (siis lähinnä lasin, paperin/pahvin/kartongin ja kevytpakkausten) osalta.
- (124) Näin ollen DSD sitoutuu ostamaan kyseiset keräys- ja lajittelupalvelut kullakin alueella koko sopimuskauden ajan vain valitulta jätehuoltoyritykseltä. Tästä seuraa kilpailun rajoittaminen yksityisen loppukäyttäjän tuottamien käytettyjen myyntipakkausten keräys- ja lajittelumarkkinoilla, koska mikään muu jätehuoltoyritys ei voi sopimuskauden aikana päästä DSD:n palvelukumppaniksi ja ulkopuolelle jäävät jätehuoltoyritykset menettävät siten avainostajan. Näin siitä huolimatta, että ulkopuolelle jäävillä jätehuoltoyrityksillä voi olla mahdollisuus toimia DSD:n jätehuoltokumppanien alihankkijana tiettyjen materiaalityypin keräämisessä ja/tai lajittelussa.

Tuntuva vaikutus

- (125) DSD:n ja jätehuoltoyritysten yksinoikeussopimus on EY:n perustamissopimuksen 81 artiklan 1 kohdan vastainen vain siinä tapauksessa, että se vaikuttaa tuntuvasti kilpailuun. Kilpailun rajoittamisen tuntuvuus määritellään ennen kaikkea sen perusteella, millainen asema sopimuskumppaneilla on kyseisillä markkinoilla ja kuinka pitkälti yksinoikeussopimuksesta on kysymys.
- (126) DSD:llä on vakiomuotoinen palvelusopimus edellä mainittuine yksinoikeussitoumuksineen kaikkiaan yli 500 sopimusalueelle (johdanto-osan 44 kappale). Näin se on luonut koko Saksan liittotasavallan kattavan sopimusverkon yksityisen loppukäyttäjän tuottamien käytettyjen myyntipakkausten keräämiseen ja lajitteluun. DSD on näin kattanut kokonaan maantieteellisesti merkitykselliset markkinat samankaltaisten palvelusopimusten verkostolla.

- (127) DSD on tällä hetkellä Saksan ainoa yritys, jolla on kattava yksityisen loppukäyttäjän tuottamien käytettyjen myyntipakkausten takaisinottojärjestelmä. Se on näin ollen sekä valtakunnallisesti että kullakin sopimusalueella

kyseisten jätehuoltopalvelujen merkittävin ostaja. Vuosina 1996–1998 noin 70 prosentille Saksassa vuosittain jakeluun tulevista myyntipakkauksista taattiin takaisinotto- ja kierrätysvelvoitteen täyttäminen DSD-järjestelmään osallistumisen avulla (johdanto-osan 30 kappale). Suhteutettuna tässä olennaisiin yksityisen loppukäyttäjän tuottamien käytettyjen myyntipakkausten keräys- ja lajittelumarkkinoihin DSD:n kysyntä on vähintään 80 prosenttia kokonaiskysynnästä. DSD on siten ainoa merkittävä kyseisten jätehuoltopalvelujen ostaja, kun taas tarjontapuoli koostuu lukuisista, osin vain alueellisesti toimivista tarjoajista.

(128) Tarjontapuolta ajatellen on lisäksi otettava huomioon, että lähinnä aluetaloudellisista ja jätehuoltologistisista syistä (ks. johdanto-osan 93 kappale) vaikuttaa tällä hetkellä melko epätodennäköiseltä, että DSD:n jo luoman yksityisten loppukäyttäjien lähellä toimivan keräysjärjestelmän rinnalle perustettaisiin toinen järjestelmä ja luotaisiin siten vaihtoehtoisia markkinatilaisuuksia ulkopuolelle jääneille jätehuoltoyrityksille. Realistisemmalta vaikuttaa pikemminkin se mahdollisuus, että potentiaalisiksi kilpailijaksi katsottava velvoitteista vapauttava järjestelmä tai oma jätehuoltoratkaisu toimii tämän kotitalouksien lähellä tapahtuvan keräyksen pullonkauluuonteen vuoksi yhteistyössä niiden jätehuoltoyritysten kanssa, jotka jo tuottavat keräyspalveluja DSD:lle palvelusopimuksen mukaisesti. Vain joidenkin kotitalouksiin verrattavien jätteen syntypaikkojen, kuten sairaaloiden ja työpaikkaruokalojen, jätehuollossa voitaisiin tietyin jätehuoltologististen ja pakkauksiin liittyvin edellytyksin myös ajatella käytettävän eri jätehuoltoyrityksiä (ja siten useampia keräyssäiliöitä). Näiden jätehuoltoyrityksille jäävien tarjontamahdollisuuksien taloudellinen merkitys on merkityksellisillä markkinoilla kuitenkin vielä melko vähäinen. Tätä taustaa vasten vaikutta siis epätodennäköiseltä, että ulkopuolelle jääneille jätehuoltoyrityksille syntyy sopimusalueella tuntuvia, toisin sanoen laajuudeltaan merkittäviä tarjontamahdollisuuksia sopimuskauden aikana.

(129) Yksinoikeussitoutumisen voimassaoloajalla on suuri merkitys arvioitaessa sen vaikutusta kilpailuun. Eri toisintoina eli niin sanottuina muutossopimuksina ilmoitetuissa vakiomuotoisissa palvelusopimuksissa on jo esitetty yksinoikeussitoutumus, ja ne ovat voimassa vuoden 2003 loppuun saakka.

(130) Koska valtaosa sopimussuhteista solmittiin ensimmäisen kerran vuonna 1992, kyseessä on poikkeuksellisen pitkä yksinoikeussopimus. Sen vuoksi muut jätehuoltoyritykset, joita ei otettu mukaan palvelusopimukseen ensimmäisten toimeksiantojen yhteydessä, jäävät poikkeuksellisen pitkäksi ajaksi keskeisten tarjontamahdollisuuksien

ulkopuolelle, mikä vaikuttaa niiden pitkän aikavälin tarjontakykyyn.

Vaikutukset jäsenvaltioiden väliseen kauppaan

(131) DSD:llä on palvelusopimukset yksinoikeussitoutumukseen kaikkiaan yli 500 sopimusalueelle. Se on siten luonut koko Saksan liittotasavallan kattavan jätehuoltoverkoston yksityisen loppukäyttäjän tuottamien käytettyjen myyntipakkausten keräykseen ja lajitteluun. Tämä vaikeuttaa huomattavasti varsinkin muista Euroopan talousalueen maista tulevien jätehuoltoyritysten markkinoille pääsyä sopimuskauden aikana. Yksinoikeussitoutumukset vaikuttavat erittäin kielteisesti ulkomaisten jätehuoltoyritysten mahdollisuuksiin päästä kyseisille markkinoille. Näin ollen palvelusopimusten yksinoikeussitoutumus voi vaikuttaa tuntuvasti jäsenvaltioiden väliseen kauppaan.

P ä ä t e l m ä

(132) Palvelusopimuksen yksinoikeussitoutumuksen tarkastelun tulos on, että koti- ja ulkomaisten jätehuoltoyritysten markkinoillepääsy vaikeutuu huomattavasti, mikä edistää merkittävästi yhteismarkkinoiden olennaisen osan suojaamista kilpailulta. EY:n perustamissopimuksen 81 artiklan 1 kohdan voidaan näin ollen soveltaa palvelusopimuksen yksinoikeussitoutumukseen.

b) Jätehuoltoyritysten jätehuoltovälineistön käyttömahdollisuudet

(133) Kotitalouksien lähellä tapahtuvan keräyksen edellä mainitun pullonkauluuonteen vuoksi (johdanto-osan 93 kappale) on erityisen tärkeää, että DSD:n kilpailijoilla on mahdollisuus käyttää vapaasti mainittua välineistöä. Asetuksen N:o 17/19 artiklan 3 kohdan mukaisessa tiedonannossaan komissio ilmaisi tätä koskevan huolensa kilpailun kannalta. Sen vuoksi asiaa tarkastellaan seuraavassa palvelusopimuksen kannalta. EY:n perustamissopimuksen 81 artiklan 1 kohdan mukainen kilpailun rajoittaminen olisi kyseessä erityisesti, jos palvelusopimus olisi muotoiltu siten, että DSD:n kilpailijoilta evättäisiin mahdollisuus käyttää jätehuollon infrastruktuuria.

(134) Palvelusopimukset eivät sisällä yksinoikeussitoutumusta DSD:n hyväksi, joten jätehuoltoyritykset voivat tarjota palvelujaan myös DSD:n kilpailijoille. DSD on vahvistanut luopuvansa DSD:n hyväksi tehdystä yksinoikeus-

sitoumuksesta johdanto-osan 71 kappaleessa esitetystä sitoumuksessaan. Tässä sitoumuksessa DSD sitoutuu lisäksi olemaan vaatimatta, että jätehuoltoyritykset käyttävät säiliöitä tai muita käytettyjen myyntipakkausten keräämiseen ja lajitteluun tarkoitettuja välineitä yksinomaan DSD:n kanssa tekemänsä palvelusopimuksen toteuttamiseen.

- (135) Myöskään kolmannen muutossopimuksen 2.1 kohdasta, jota ei poistettu neljännellä muutossopimuksella, ei voida katsoa syntyvän yksinoikeussitoumusta DSD:n hyväksi. Määräyksen sanamuoto viittaa ainoastaan DSD-järjestelmällä kuuluviin myyntipakkauksiin. Kyseessä ovat myyntipakkausmäärät, jotka osallistuvat DSD-järjestelmään, eivät kaikki myyntipakkaukset, jotka yleisesti käsitellään pakkausasetuksen 6 §:n 3 kohdan mukaisessa velvoitteissa vapauttavassa järjestelmässä.
- (136) Alun perin DSD tosin vaati, että kolmannet saisivat käyttää DSD:n jätehuoltokumppanien keräyslaitteistoja vain DSD:n suostumuksella (ks. johdanto-osan 57 kappale). Komissio selitti tästä syystä DSD:lle, että toimintatavat, joilla estetään kolmansia käyttämästä DSD:n jätehuoltokumppanien omistamia keräyssäiliöitä ja muita jätehuoltovälineitä ilman DSD:n lupaa, voidaan tulkita EY:n perustamissopimuksen 82 artiklan mukaiseksi rajoituksiin perustuvaksi väärinkäytöksi.
- (137) Komission lausunnon jälkeen DSD luopui vaatimuksesta, jonka mukaan kolmannet voisivat käyttää DSD:n jätehuoltokumppanien keräys- tai muita välineitä ainoastaan DSD:n suostumuksella, ja antoi tätä koskevan johdanto-osan 72 kappaleessa esitetyn sitoumuksen.
- (138) Yhtä ongelmallista olisi, jos DSD vaatisi tällaisesta käytöstä korvausta suoraan kolmansilta tai jos se vaatisi oikeutta osallistua jätehuoltoyritysten ja kolmansien välisiin neuvotteluihin keräyssäiliöiden käytöstä maksettavasta kohtuullisesta korvauksesta. DSD:llä (ja muilla jätehuoltoyritysten sopimuskumppaneilla) on kuitenkin oikeus huolehtia omissa sopimussuhteissaan jätehuoltoyritysten kanssa siitä, että todistetavasti kolmansille tuotettuja palveluja ei laskuteta DSD:ltä, ja sopimaan tarvittaessa jätehuoltoyrityksille maksettavien korvausten kohtuullisesta alentamisesta.
- (139) Palvelusopimus ei siten johda siihen, että DSD:n kilpailijoilta evättäisiin mahdollisuus käyttää jätehuollon infrastruktuuria. Näin ollen kyseessä ei tältä osin ole sopimuksen 81 artiklan 1 kohdan mukainen kilpailun rajoittaminen.

c) Päätelmä

- (140) Palvelusopimuksen yksinoikeussitoumuksen tarkastelun tulos on, että koti- ja ulkomaisten jätehuoltoyritysten markkinoillepääsy vaikeutuu huomattavasti, mikä edistää merkittävästi yhteismarkkinoiden olennaisen osan sulkeamista kilpailulta. EY:n perustamissopimuksen 81 artiklan

1 kohdan voidaan näin ollen soveltaa palvelusopimuksen yksinoikeussitoumukseseen.

II. EY:N PERUSTAMISSOPIMUKSEN 81 ARTIKLAN 3 KOHDAN JA ETA-SOPIMUKSEN 53 ARTIKLAN 3 KOHDAN SOVELTAMINEN

- (141) Koska DSD:n ja jätehuoltoyritysten välisen palvelusopimuksen yksinoikeussitoumus vastaa EY:n perustamissopimuksen 81 artiklan 1 kohdan mukaista tilannetta, on tutkittava, täyttävätkö määräykset EY:n perustamissopimuksen 81 artiklan 1 kohdassa mainitut edellytykset.
1. TUOTANNON / TUOTTEIDEN JAKELUN TEHOSTAMINEN TAI TEKNISEN/TALOUDELLISEN KEHITYKSEN EDISTÄMINEN
- (142) Kaikki myönteiset vaikutukset, joita palvelusopimuksen EY:n perustamissopimuksen 81 artiklan 1 kohdan mukaan kielletyllä yksinoikeusmääräyksellä voi olla, on arvioitava suhteessa sopimusten kilpailua rajoittavaan vaikutukseen.
- (143) DSD on tällä hetkellä ainoa kattava takaisinotto- ja pakkausasetuksen velvoitteista vapauttava järjestelmä. Sen liiketoiminta tähtää valtion ja yhteisön ympäristöpolitiikan tavoitteiden toteuttamiseen pakkausjätteen välttämisen, jälleenkäytön ja kierrätyksen alalla. Palvelusopimuksella tähdätään siten sekä Saksan pakkausasetuksen määräysten että pakkauksista ja pakkausjätteistä 20 päivänä joulukuuta 1994 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 94/62/EY⁽¹³⁾ toteuttamiseen. Näiden säädösten tarkoituksena on välttää tai vähentää pakkausjätteen ympäristövaikutuksia ja varmistaa siten parempi ympäristönsuojelun taso.
- (144) DSD:n jätehuoltoyritysten välisillä palvelusopimuksilla pyritään toteuttamaan näitä ympäristöpoliittisia tavoitteita kotitalouksien ja vastaavien jätteen syntypaikkojen käytettyjen myyntipakkausten keräämisessä ja lajittelussa. Palvelusopimukset ovat edellytys sille, että DSD voi täyttää järjestelmän toiminnalle asettamansa tavoitteet ja antamansa sitoumukset. Palvelusopimukset edellyttävät tätä tarkoitusta varten keräys- ja lajittelugistiikkaa, joka vaatii huomattavia investointeja (johdanto-osan 53 kappale). Yksityisen loppukäyttäjän tuottamien käytettyjen myyntipakkausten säännöllinen keräys määrättyjen materiaalityyppien mukaan ja niiden lajittelu ja/tai käsittely laajamittaista kierrätystä varten palvelee ympäristöpoliittisten vaatimusten välitöntä toteuttamista.
- (145) DSD:n jätehuoltoyritysten välisen palvelusopimusten yksinoikeussitoumus antaa sopimuskumppaneille mah-

⁽¹³⁾ EYVL L 365, 31.12.1994, s. 10.

dollisuuden suunnitella palvelujen toteuttaminen pitkäjänteisesti ja järjestää se luotettavasti. Vaadittavat investoinnit voidaan siten toteuttaa taloudellisesti perustellulta pohjalta ajatellen niiden takaisinmaksua (johdanto-osan 54 kappale). Koska yksityisen loppukäyttäjän tuottamien käytettyjen myyntipakkausten keräämisen alalla voidaan saavuttaa merkittäviä mittakaava- ja yhdistelyetuja myönteisten verkostovaikutusten vuoksi, yhden ainoan jätehuoltoyrityksen käyttö sopimusalueella tuottaa tehokkuusetuja. Samalla varmistetaan palvelujen ostajan DSD:n tarpeiden säännöllinen ja luotettava täyttyminen tällä herkällä alalla, joka oli aikaisemmin julkisen sektorin hallinnassa.

- (146) Tätä taustaa vasten voidaan katsoa, että palvelusopimusten yksinoikeussitoumus tehostaa osaltaan tuotantoa sekä edistää teknistä ja taloudellista kehitystä.

2. KULUTTAJAN EDUT

- (147) palvelusopimuksen ansiosta DSD-järjestelmään kuuluville myyntipakkauksille taataan kattava, materiaaleittain eritelty keräys yksityisen loppukäyttäjän lähellä. Tämä vastaa loppukäyttäjien tähänastisia jätehuoltotottumuksia, ja sitä voidaan pitää erityisen kuluttajaystävällisenä.

- (148) Monille valmistajille ja myyjille, joita takaisinotto- ja kierrätysvelvoite koskee, syntyyneen kustannussäästöjä osallistumisesta kattavaan velvoitteista vapauttavaan järjestelmään takaisinotto- ja kierrätysvelvoitteen omaehtoisesta täyttämisen sijaan, koska palvelusopimusten ansiosta saadaan mittakaava- ja yhdistelyetuja. On syytä olettaa, että sopimuskauden aikana toteutuvat kustannussäästöt siirretään kohtuullisessa määrin kuluttajille ja että nämä hyötyvät lisäksi tavoitteena olevasta ympäristön laadun paranemisesta, esimerkiksi kertyvien myyntipakkausten vähenemisestä ⁽¹⁴⁾.

- (149) Komissio päätelee näin ollen, että palvelusopimukset hyödyttävät kuluttajaa ja että kuluttaja saa kohtuullisen osuuden syntyvästä hyödystä.

3. RAJOITUKSEN VÄLTÄMÄTTÖMYYS

- (150) Komissio on tutkinut palvelusopimusten sisältämää yksinoikeussitoumusta, joka on voimassa vuoden 2003 loppuun saakka, ja tullut siihen tulokseen, että sitä voi-

daan pitää mainittuun ajankohtaan saakka välttämättömänä.

- (151) Yksinoikeussitoumuksen välttämättömyyttä arvioitaessa on tarkasteltava taloudellisia ja oikeudellisia olosuhteita, joissa kyseinen sopimus on tehty. Järjestelmän kehittäminen vaati laajoja investointeja sellaisen käytettyjen myyntipakkausten keräys- ja lajitteologistiikan luomiseen, jota ei aikaisemmin ole ollut olemassa. Investointien toteuttaminen oli DSD:n palvelukumppaneiden tehtävä.

- (152) Järjestelmän ylläpitäjän DSD:n näkökulmasta vain yhden jätehuoltoyrityksen käyttäminen kullakin noin 500 sopimusalueesta sopimuskauden aikana on hallinnon ja tehokkuuden kannalta perusteltua. Tärkein syy on kuitenkin järjestelmän menestyksekkään toiminnan kannalta tarpeellisen jätehuoltotehon pitkäaikainen ja luotettava varmistaminen. Myös lainsäätäjän määräämä suhteellisen tiukka toteutusaikataulu ja toiminnan sovittaminen julkisoikeudellisten toimijoiden kanssa puoltavat jätehuoltoyritysten valikoivaa käyttöä.

- (153) Sovitun yksinoikeuden välttämättömyyden kannalta ratkaisevaa on kuitenkin suunnittelu- ja investointivarmuus sopimuksen toteuttamiseen tarvittavien investointien vuoksi. Näihin kuuluu lähinnä investointeja keräys- ja kuljetusajoneuvoihin, keräyssäiliöihin ja käytettyjen myyntipakkausten lajitteilaitteistoihin.

- (154) Kuten johdanto-osan 52 kappaleessa todetaan, valtaosa alkuperäisen ilmoituksen mukaisista palvelusopimuksista laadittiin siten, että niiden voimassaoloaika ulottui vuoden 2005 tai 2007 loppuun. Tällaisten voimassaoloaikojen välttämättömyyttä perusteltiin ennen kaikkea palvelusopimuksen puitteissa jo toteutettujen ja sopimuskauden loppuun mennessä vielä toteutettavien investointien kannattavuuden varmistamisella erityisesti keräys- ja lajitteologistiikan osalta.

- (155) Komissio tutki laajamittaisten investointi- ja kannattavuuslaskelmien avulla, ovatko näin pitkät palvelusopimusten voimassaoloajat välttämättömiä kyseisen investointivolyymin takaisinmaksun kannalta, ja tuli siihen tulokseen, ettei vuoden 2005 tai 2007 loppuun saakka ulottuva yksinoikeussitoumus ole aivan välttämätön aiotun investointivolyymin takaisinmaksun kannalta (joh-

⁽¹⁴⁾ Saksan liittotasavallan hallituksen tietojen mukaan kotitalouksien käytettyjen myyntipakkausten kertymä väheni Saksassa 7,6 miljoonasta tonnista 6,7 miljoonaan tonniin vuosien 1991 ja 1997 välisenä aikana. Ks. pakkausjätteiden välttämistä ja kierrätystä koskevan asetuksen perustelut.

danto-osan 55 kappale). Tutkimuksen tulokset viittaavat pikemminkin siihen, että palvelusopimusten voimassaolo vuoden 2003 loppuun mahdollistaa jätehuoltoyritysten tähänastisten ja tulevien investointien taloudellisesti riittävän kannattavuuden (toisin sanoen tätä pitempää sopimuksen voimassaoloaikaa ei voida pitää välttämättömänä). Tämän jälkeen asianomaiset ilmoittivat olevansa valmiit sopimaan palvelusopimusten päättyvän 31 päivänä joulukuuta 2003.

(156) Tätä taustaa vasten komissio olettaa, ettei maanlaajuisen keräys- eikä varsinkaan lajittelulogistiikan luominen ilman palvelusopimuksen vuoteen 2003 ulottuvaa yksinoikeussitoumusta olisi ollut mahdollista ainakaan tavoitellussa laajuudessa samassa ajassa ja niin, että tuloksena olisi ollut samantasoinen jätehuoltovarmuus. Näin ollen DSD ei olisi voinut luoda kattavaa takaisinotto- ja velvoitteista vapauttavaa järjestelmää. Komissio katsoo näin ollen, että palvelusopimusten yksinoikeussitoutus on välttämätön vuoden 2003 loppuun saakka ottaen huomioon pakkausasetuksen toteuttamiseen liittyvien vaatimusten aiheuttamat erityisolosuhteet ja tähän liittyen kattavan takaisinotto- ja velvoitteista vapauttavan järjestelmän luominen. Vastaavasti DSD:n ja jätehuoltoyritysten välille mahdollisesti tehtävät palvelusopimukset, jotka ovat voimassa pitempään kuin 31 päivään joulukuuta 2003, eivät täytä EY:n perustamissopimuksen 81 artiklan 3 kohdan mukaisen poikkeuksen edellytyksiä.

(157) Komissio olettaa kuitenkin, että edellä mainitusta ajankohdasta lähtien DSD-järjestelmää on pidettävä laajasti vakiintuneena ja että jätehuoltotaloudessa on kaiken kaikkiaan luotu käytettyjen myyntipakkausten jätehuolto- ja lajitteluinfrastruktuurin alalla edellytykset sille, etteivät näin pitkät yksinoikeussitoumukset ole enää välttämättömiä. Komissio katsoo näin ollen, että periaatteessa sopiva ja taloudellisesti perusteltu voimassaoloaika tuleville palvelusopimuksille olisi enintään kolme vuotta.

4. KILPAILUA EI SULJETA POIS

(158) Riippumatta DSD:n markkina-asehasta kyseisillä markkinoilla palvelusopimusten yksinoikeussitoutus ei ole omiaan antamaan osapuolille mahdollisuutta sulkea yksityisen loppukäyttäjän tuottamien käytettyjen myyntipakkausten keräys- ja lajittelumarkkinoita kilpailulta.

(159) Ensinnäkin DSD-järjestelmän ulkopuolelle jääneille jätehuoltoyrityksille jää tarjontamahdollisuuksia omien jätehuoltoratkaisujen muodossa. Nämä ovat mahdollisia ainakin markkinoiden reuna-alueilla tiettyjen jätteen syntypaikkojen yhdistelmien osalta (johdanto-osan 87 kappale).

(160) Arvioitaessa kilpailun poissulkemista on kuitenkin viime kädessä tarkasteltava kyseisten markkinoiden erityisiä tarjontaolosuhteita. Kuten johdanto-osan 92 ja 93 kap-

paleesta alkaen todetaan, yksityisen loppukäyttäjän tuottamien käytettyjen myyntipakkausten keräyksen ja lajittelun markkinoille on tarjontapuolelle tunnusomaista selkeiden taloudellisten verkosto-, toisin sanoen mittakaava- ja yhdistelyetujen esiintyminen. Tämän vuoksi on taloudellisesti edullista antaa kukin sopimusalue vain yhden jätehuoltoyrityksen hoidettavaksi ainakin velvoitteista vapauttavan järjestelmän piirissä. Tämän lisäksi vaikuttaa monissa tapauksissa taloudellisesti melko epätodennäköiseltä, että kotitalouksien lähellä käytettäisiin kaksia keräysvälineitä. Syynä ovat tilankäyttöön liittyvien ja taloudellisten seikkojen lisäksi myös loppukäyttäjien vakiintuneet jätehuoltotottumukset.

(161) Nämä erityiset tarjontaolot merkityksellisillä markkinoilla ovatkin syynä siihen, että takaisinottoon ja velvoitteista vapauttamiseen perustuvien kaksinkertaisten järjestelmien ylläpitäjien on uudistetun pakkausasetuksen mukaan jaettava jätehuoltopalvelujen toimeksiannot kilpailuun perustuvalla tarjouskilpailumenettelyllä (johdanto-osan 26 kappale). Lainsäätäjä ottaa siten huomioon, että tarjoajien väliseen kilpailuun kyseisillä markkinoilla vaikuttavat erityistekijät ja näin ollen tarjouskilpailumenettelyllä on varmistettava vähintään kilpailu jätehuoltoalueista.

(162) Merkityksellisten markkinoiden erityisten tarjontaolojen vuoksi kotitalouksien läheisyyteen sijoitettavat käytettyjen myyntipakkausten keräyssäiliöt muodostavat kilpailun kannalta usein pullonkaulan. Realistisesti ajatellen voidaan olettaa, että sekä kilpailevat velvoitteista vapauttavat järjestelmät että osittain myös omat jätehuoltoratkaisut toimivat monissa tapauksissa yhteistyössä niiden jätehuoltoyritysten kanssa, jotka jo tuottavat keräyspalveluja DSD:lle. Näin ollen DSD:n palvelusopimuskumppaneiden keräysinfrastruktuurin vapaa ja esteetön käytömahdollisuus on ratkaiseva edellytys yksityisen loppukäyttäjän tuottamien käytettyjen myyntipakkausten keräys- ja lajittelupalveluiden kysyntäkilpailun voimistamiselle sekä myös kilpailun voimistamiselle toiminnan perustan muodostavilla yksityisen loppukäyttäjän tuottamien käytettyjen myyntipakkausten takaisinoton ja kiertäyksen järjestämisen markkinoilla.

(163) Kuten johdanto-osan 56 kappaleessa selitetään, palvelusopimukset eivät sido jätehuoltoyrityksiä yksinomaan DSD:hen. Jätehuoltoyritykset voivat siis tarjota palvelujaan vapaasti myös muille. DSD on lisäksi antanut komissiolle johdanto-osan 71 ja 72 kappaleessa esitetyt sitoumukset, joiden mukaan se ei vaadi, että jätehuoltoyritykset käyttävät säiliöitä ja muita käytettyjen myyntipakkausten keräämiseen tarkoitettuja välineitä yksinomaan palvelusopimuksen toteuttamiseen. DSD ei myöskään vaadi kolmansilta jätehuoltoyritysten keräysvälineiden käytön lopettamista.

Velvoitteet

- (164) Vaikka DSD on luvannut, että myös kilpailijat saavat hyödyntää sen jätehuoltojärjestelyitä, komission mielestä on tarpeen liittää tähän päätöksen velvoitteita. Tämä johtuu siitä, että jätehuoltoinfrastruktuurin esteetön käyttö on olennainen edellytys kilpailulle näillä markkinoilla, joilla tarjontaedellytykset ovat poikkeavat, ja koska johdanto-osan 71 kappaleessa toistettuun sitoumukseen sisältyy varauksia. Tavoitteena on varmistaa, että komission odottamat vaikutukset kilpailuun todella toteutuvat, jolloin EY:n perustamissopimuksen 81 artiklan 3 kohdassa määrätyt edellytykset poikkeusluvalle täyttyvät.
- (165) DSD on sitä mieltä, että komission määräämät velvoitteet ylittävät selvästi komissiolle jo annetut sitoumukset, eivät pääsääntöisesti ole sopuosinnussa Saksan pakkausasetuksen kanssa ja ainakin joissakin tapauksissa ovat myös muista syistä kohtuuttomia.
- *Ristiriitaisuus pakkausasetuksen kanssa*
- (166) DSD toteaa, että pakkausasetuksen mukaan oman jätehuoltoratkaisun harjoittajat eivät voi kerätä pakkauksia loppukäyttäjien läheltä. Sen vuoksi komissio ei voi määrätä DSD:tä antamaan oman jätehuoltoratkaisun harjoittajille mahdollisuutta keräykseen loppukäyttäjien läheltä sallimalla omien jätehuoltovälineidensä käytön.
- (167) Saksassa on kiistanalaista, pitääkö oman jätehuoltoratkaisun harjoittajien täyttää kiintiönsä pelkästään tavarantoimittajien luovutuspaikalla tapahtuvalla keräyksellä (johdanto-osan 15 kappale). Yksityisille loppukäyttäjille toimitettujen tavaroiden pakkaukset (postimyynni, toimitukset pienyrityksille) on kuitenkin kiistatta kerättävä myös yksityisten loppukäyttäjien lähellä sijaitsevista omien jätehuoltoratkaisujen keräyspisteistä (johdanto-osan 14 kappale). Tästä riippumatta pakkausasetuksessa ei vaadita, että DSD:n olisi määrättävä jätehuoltokumppaneilleen kieltoja omia jätehuoltoratkaisuja koskevien julkisoikeudellisten normien täytäntöönpanemiseksi, joten DSD ei voi rikkoa pakkausasetusta noudattaessaan velvoitetta.
- (168) DSD väittää, että sen keräysastioiden antaminen myös kilpailevien järjestelmien käyttöön on ristiriidassa pakkausasetuksen uudistuksessa konkretisoidun tuotevastuuperiaatteen kanssa. Järjestelmien on täytettävä kierrätyskiintiöt järjestelmäänsä osallistuvien pakkausten osalta. Pakkausjätteen aiheuttajakohtainen lajittelu järjestelmään ei sen vuoksi ole yleensä mahdollista.
- (169) Komissio katsoo, että yhdelläkään pakkausasetuksen säännöksellä ei kielletä keräysastioiden antamista kilpailevien järjestelmien käyttöön. Tällainen tulkinta ei ole johdettavissa DSD:n lainaamasta oikeuskäytännöstä⁽¹⁵⁾ eikä Saksan esittämistä huomautuksista⁽¹⁶⁾. On totta, että järjestelmien on uudistetun pakkausasetuksen mukaan täytettävä kierrätyskiintiöt ainoastaan omaan järjestelmäänsä osallistuvien pakkausten osalta eikä tiettyjen pakkausmateriaalien kokonaismäärän osalta (johdanto-osan 21 kappale). Näin saavutetaan yksi uudistuksen päätavoitteista, joka koskee kilpailun edistämistä hankittavien jätehuoltopalvelujen kilpailuttamisen lisäksi myös parantamalla eri keräysjärjestelmien kilpailuedellytyksiä⁽¹⁷⁾.
- (170) Pakkausmäärät voidaan siten lajitella aiheuttajakohtaisesti jakamalla ne kiintiöihin. DSD ja jätehuoltoyritykset noudattavat jo tätä käytäntöä pahvin, paperin ja kartongin osalta siten, että DSD:n jätehuoltoyritysten keräysastioihin voidaan kerätä myös lehtiä (johdanto-osan 32 kappale).
- (171) Lisäksi on todettava, että pakkausasetusta tulkittaessa on otettava huomioon jätehuoltoinfrastruktuurin yhteiskäytön merkitys kilpailun syntymiselle (johdanto-osan 164 kappale). Tämä ei johdu pelkästään siitä, että uudistetun pakkausasetuksen keskeisenä tavoitteena on kilpailun edistäminen, vaan myös siitä, että pakkausasetusta tulkittaessa on otettava huomioon eurooppalaiset kilpailusäännöt.
- *Kohtuuttomuus*
- (172) DSD:n mukaan yhteiskäyttö on ainakin joissakin tapauksissa myös muista syistä kohtuutonta. Se vaikeuttaa DSD:n mukaan käsiteltyjen määrien todistamista, saattaa haitallisten aineiden pakkausten tapauksessa jätehuolto-

⁽¹⁵⁾ Hessenin hallintotuomioistuimen (Hessischer Verwaltungsgerichtshof) 20 päivänä elokuuta 1999 asiassa 8 TG 3140/98 antama tuomio (s. 23) todettiin, että alueellisesti rajattu jätehuoltoratkaisu, jossa hyödynnetään DSD-järjestelmään kuuluvia pakkauksia (omia keräysastioita käyttäen), ei täytä pakkausasetuksen velvoitteista vapauttavan järjestelmän edellytyksiä.

⁽¹⁶⁾ DSD:n Saksan huomautuksista lainaama kohta, jonka mukaan pakkauksia ostettaessa ei ole kannustinta kerätä itse markkinoille saatettuja pakkauksia takaisin pakkausjätteenä, koskee ainoastaan sitä, voivatko oman jätehuoltoratkaisun harjoittajat kerätä tai ostaa pakkauksia loppukäyttäjien läheltä eikä se näin ollen koske keräysastioiden antamista kilpailevien järjestelmien käyttöön.

⁽¹⁷⁾ Ks. alaviite 11: uudistetun pakkausasetuksen perustelut sekä alaviite 15: Hessenin hallintotuomioistuimen tuomio.

yhtiön työntekijät vaaraan, aiheuttaa DSD:lle haittaa maksujen tilityksessä ja poistaa mahdollisuuden vaatia tietoja.

- (173) Käsiteltyjä määriä koskevassa todistuksessa on todistettava kierrätetyt pakkausmäärät (johdanto-osan 21 kappale). Sitä ei tarvitse todistaa, että kyseiset määrät muodostuvat järjestelmään käytännössä osallistuvista pakkauksista. Sen vuoksi jakaminen kiintiöihin ei vaikeuta käsiteltyjen määrien todistamista.
- (174) Koska jätehuoltokumppani päättää DSD:n keräysastioiden yhteiskäytöstä ja tekee siitä sopimuksen, pystyy se estämään työntekijöidensä mahdollisen saattamisen vaaraan.
- (175) Velvoitteet eivät estä DSD:tä pienentämästä jätehuoltokumppaneille maksamaansa korvausta, jos jätehuoltokumppani antaa keräysastiansa myös kolmansien käyttöön. Velvoitteet eivät myöskään estä DSD:tä vaatimasta tietoja jätehuoltokumppaneilta. Toisen velvoitteen tarkoituksena ei ole estää tietojen pyytämistä, vaan varmistaa se, että kilpailijoille kerätyt pakkausmäärät lasketaan myös mukaan käsiteltyjä määriä koskevassa todistuksessa.

Päätelmät

- (176) DSD:n antamien sitoumusten ja tähän päätökseen liitettyjen velvoitteiden perusteella komissio katsoo, että jätehuoltoinfrastruktuurin esteetön käyttö on mahdollista ilman rajoitusta. Siten sekä kilpailevilla takaisinotto- ja velvoitteista vapauttavilla järjestelmillä että omilla jätehuoltoratkaisuilla on realistiset mahdollisuudet päästä markkinoille, minkä seurauksena kysyntäkilpailua ei rajoiteta. Komissio olettaa lisäksi, ettei infrastruktuurin käyttöä rajoiteta myöskään muilla palvelusopimuksen määräyksillä tai muilla samaan tapaan vaikuttavilla sivu- tai täytäntöpanomääräyksillä, joiden vuoksi käyttö olisi kolmansille tai itse jätehuoltoyrityksille taloudellisesti kannattamatonta.
- (177) Koska kilpailevien tarjoajien markkinoillepääsy on varmistettu, on luotu edellytys kilpailun voimistamiselle sekä asian kannalta merkityksellisillä yksityisten loppukäyttäjien tuottamien käytettyjen myyntipakkausten keräys- ja lajittelumarkkinoilla että niiden perustana olevilla yksityisen loppukäyttäjän tuottamien käytettyjen myyntipakkausten takaisinoton ja kierrätyksen järjestämisen markkinoilla.
- (178) Tätä taustaa vasten ja tähän päätökseen liitettyjen velvoitteiden perusteella komissio katsoo, ettei merkityksellisiä markkinoita ole suljettu kilpailulta. Koska kilpaile-

vien tarjoajien markkinoillepääsymahdollisuudet on varmistettu, kilpailun voidaan olettaa tulevaisuudessa voimistuvan yksityisen loppukäyttäjän tuottamien käytettyjen myyntipakkausten jätehuolto palvelujen alalla.

Loppupäätelmä

- (179) DSD:n jätehuoltoyritysten kanssa tekemiin palvelusopimuksiin sisältyvä yksinoikeussitoumus täyttää EY:n perustamissopimuksen 81 artiklan 3 kohdan soveltamisen edellytykset siinä tapauksessa, että palvelusopimuksen päättämisaikankohdaksi on määrätty 31 päivä joulukuuta 2003.

C. TAKAUTUVUUS, POIKKEUKSEN KESTO, VELVOITTEET

- (180) Komissio toteaa, että palvelusopimus täyttää 1 päivästä tammikuuta 1996 EY:n perustamissopimuksen 81 artiklan 3 kohdan soveltamisen edellytykset.
- (181) Poikkeus myönnetään asetuksen N:o 17 8 artiklan 1 kohdan nojalla määrääjäksi ja siihen voidaan liittää ehtoja ja velvoitteita. Asetuksen 6 artiklan mukaan tällaisen päätöksen voimaantulopäivä ei saa olla aikaisempi kuin ilmoituspäivä tai se ajankohta, jolloin ilmoitus on toimitettu EY:n perustamissopimuksen 81 artiklan 1 ja 3 kohdan soveltamisen edellytysten mukaisesti. Tämän poikkeuksen katsotaan näin ollen olevan voimassa 1 päivästä tammikuuta 1996 alkaen 31 päivään joulukuuta 2003, jotta DSD:lle ja jätehuoltoyrityksille varmistetaan yhteisön kilpailusääntöjen puitteissa riittävä oikeusvarmuus tehtyjen investointien turvaamiseksi.
- (182) Jotta varmistettaisiin kolmansien mahdollisuus käyttää palvelusopimusten osapuolten jätehuoltolaitteistoja ja estettäisiin kilpailun poistaminen merkityksellisiltä markkinoilta, DSD:tä kielletään estämästä jätehuoltoyrityksiä tekemästä ja toimeenpanemasta DSD:n kilpailijoiden kanssa sopimuksia säiliöiden tai muiden järjestelyiden yhteiskäytöstä käytettyjen myyntipakkausten keräämistä ja lajittelua varten. Jotta DSD:n kilpailijat voisivat vapaasti käyttää jätehuoltolaitteistojen yhteiskäytön yhteydessä kerättyjä pakkausmääriä, DSD:tä kielletään lisäksi vaatimasta jätehuoltoyritykseltä, että sen on esitettävä DSD:lle todisteita pakkausmääristä, joita ei ole kerätty DSD-järjestelmää varten. Nämä velvoitteet ovat välttämättömiä, jotta estettäisiin kilpailun poistaminen merkityksellisiltä markkinoilta, ja ne konkretisoivat DSD:n antaman sitoumuksen parantaen oikeusvarmuutta. Velvoitteet ovat voimassa yhtä kauan kuin poikkeuslupa. Asetuksen N:o 17 8 artiklan 3 kohdan b alakohdan mukaan komissio voi peruuttaa tämän päätöksen, jos osapuolet rikkovat jotakin päätökseen liitettyä velvoitetta.

(183) Jos ennen poikkeusluvan umpeutumista ilmenee, esimerkiksi Saksan ylimmässä oikeusasteessa tehdystä päätöksestä, että komission näkemyksen vastaisesti palvelusopimuksen osapuolen jätehuoltolaitteiden antaminen kolmansien käyttöön on ristiriidassa Saksan lakien ja erityisesti pakkausasetuksen kanssa, silloin on kyse olennaisesta muutoksesta tietoihin, joiden perusteella komissio teki tämän päätöksen, ja komission on tutkittava uudelleen, täyttyvätkö edellytykset EY:n perustamissopimuksen 81 artiklan 3 kohdan soveltamiseksi palvelusopimuksiin, ja tarvittaessa peruutettava poikkeuslupa.

(184) Tämä päätös ei estä soveltamasta EY:n perustamissopimuksen 82 artiklaa.

(185) Tämä päätös ei vaikuta Saksan pakkausasetusta koskeviin käynnissä oleviin tai tuleviin komission menettelyihin,

ON TEHNYT TÄMÄN PÄÄTÖKSEN:

1 artikla

Nykyisten tietojensa perusteella ja ottaen huomioon DSD:n antamat sitoumukset komissio toteaa, ettei sillä ole syytä toteuttaa EY:n perustamissopimuksen 81 artiklan 1 kohdan ja ETA-sopimuksen 53 artiklan 1 kohdan mukaisia toimenpiteitä yhtiöjärjestyksen ja takuusopimusten vuoksi.

2 artikla

EY:n perustamissopimuksen 81 artiklan 3 kohdan ja ETA-sopimuksen 53 artiklan 3 kohdan perusteella katsotaan, ettei EY:n perustamissopimuksen 81 artiklan 1 kohdan ja ETA-sopimuksen 53 artiklan 1 kohdan määräyksiä voida soveltaa yksilöllisiin palvelusopimuksiin, jotka sisältävät enintään vuoden 2003 loppuun saakka voimassa olevan yksinoikeussitoumuksen.

Tämä poikkeus on voimassa 1 päivästä tammikuuta 1996 alkaen 31 päivään joulukuuta 2003.

3 artikla

Edellä 2 kohdassa myönnettyyn poikkeukseen liitetään seuraavat velvoitteet:

- a) DSD ei saa estää jätehuoltoyrityksiä tekemästä ja panemasta täytäntöön DSD:n kilpailijoiden kanssa sopimuksia säiliöiden tai muiden laitteistojen yhteiskäytöstä käytettyjen myyntipakkausten keräämistä ja lajittelua varten.
- b) DSD ei saa vaatia jätehuoltoyrityksiltä, jotka tekevät DSD:n kilpailijoiden kanssa sopimuksia säiliöiden tai muiden laitteistojen yhteiskäytöstä käytettyjen myyntipakkausten

keräämistä ja lajittelua varten, että näiden on esitettävä DSD:lle todisteita pakkausmääristä, joita ei ole kerätty DSD-järjestelmää varten.

4 artikla

Tämä päätös on osoitettu seuraaville yrityksille:

Der Grüne Punkt — Duales System Deutschland AG
Frankfurter Straße 720–726
D-51145 Köln

ART Abfallberatungs- und Verwertungs GmbH
Am Moselkai 1
D-54293 Trier

Jakob Altvater GmbH & Co.
Postfach 4330
D-70781 Filderstadt

AWG Abfallwirtschafts GmbH Donau-Wald
Eginger Straße 37
D-94532 Außernzell

BVSE Bundesverband Sekundärrohstoffe und Entsorgung e.V.
Hohe Straße 73
D-53119 Bonn

Cordier Abfallentsorgung GmbH
Stücks 8
D-66871 Konken

DASS GmbH
Hultschiner Damm 335
D-12623 Berlin

Betrieb für das Duale System im Saarland
Untertürkheimerstraße 21
D-66117 Saarbrücken

ARGE Duales System Stormarn/Lauenburg
Vor dem Bockholt
D-23883 Grambeck

Edelhoff Entsorgung Süd GmbH
Am Ententeich 11
D-36251 Bad Hersfeld

Entsorgung Dortmund GmbH
Sunderweg 98
D-44147 Dortmund

ESG Entsorgungswirtschaft Soest GmbH
Aldegrewerwall 24
D-59494 Soest

Feldhaus Recycling GmbH & Co. KG
Eckernförder Landstraße 300
D-24941 Flensburg

Fischer Rohstoff Recycling Freudenstadt GmbH
Robert-Bürkle-Straße 10
D-72250 Freudenstadt

Rudolf Fritsche GmbH
Steinbühlstraße 5
D-91301 Forchheim

Friedrich Hofmann GmbH & Co.
Kirchenstraße 22
D-91186 Büchenbach

Interseroh AG
Stollwerckstraße 9a
D-51149 Köln

Karl Nehlsen GmbH & Co. KG
Furtstraße 14-16
D-28759 Bremen

Ostthüringer Recycling und HandelsGmbH
Auenstraße 55
D-07490 Gera-Langenberg

Rethmann Entsorgungswirtschaft GmbH & Co. KG
Dieselstraße 3
D-44805 Bochum

SAK Sondershäuser Entsorgungs GmbH
Schachtstraße 5
D-99706 Sondershausen

Erwin Scheele GmbH & Co. KG
Agathastraße 63
D-57368 Lennestadt

Schönmackers Umweltdienste GmbH & Co. KG
Laar 1
D-47652 Weeze

Trienekens GmbH
Greefsallee 1-5
D-41747 Viersen

TWR Tenner Wertstoff Recycling GmbH
Straupitzstraße 11
D-03172 Guben

USB Umweltservice Bochum GmbH
Postfach 102465
D-44724 Bochum

VIVO Gesellschaft für Abfallvermeidung GmbH
Lochham 56
D-83627 Warngau

VKS Verband Kommunale Abfallwirtschaft und Stadtreinigung
e. V.
Postfach 510620
D-50942 Köln

Tehty Brysselissä 17 päivänä syyskuuta 2001.

Komission puolesta

Mario MONTI

Komission jäsen

LITE

Luettelo yrityksistä, jotka ovat "tehneet ilmoituksen" palvelusopimuksista

Abfallbeseitigung H. Cohrs GmbH	29614 Soltau
Abfallwirtschaft Meißen GmbH	01665 Gröbern
Abfallwirtschaft Werder GmbH	14542 Werder
ALTROH GmbH & Co. KG	23566 Lübeck
ARGE Magnitz/Bergler	95643 Tirschenreuth
ARGE Alb-Donau-Kreis Recycling	89584 Ehingen
ARGE Fischer/Rethmann	80999 München
ARGE Mäbegg/Bornhorst/Ostendorf	27572 Bremerhaven
ARGE Abfallwirtschaft Delmenhorst	27755 Delmenhorst
ARGE Abfallwirtschaft Kreis Nordfriesland	25853 Ahrenshöft
ARGE Bergler Schmid & Zweck	92729 Weiherhammer
ARGE DS Ennepe-Ruhr-Kreis	58454 Witten-Stockum
ARGE DSD Hoch-Taunus-Kreis	65205 Wiesbaden
ARGE DSD Rheingau-Taunus	65329 Hohenstein
ARGE DSD-Verpackungen Hochtaunuskreis	65205 Wiesbaden
ARGE DSD im Kreis Düren	52457 Aldenhoven
ARGE DSD Kreis Warendorf	59320 Emmigerloh
ARGE DSD Rhein-Sieg-Kreis	53721 Siegburg
ARGE Duales System Ahrweiler	53489 Sinzig
ARGE Duales System Dresden Land	01159 Dresden
ARGE Duales System Hoyerswerda	02977 Hoyerswerda
ARGE Duales System Landkreis Cuxhaven	28759 Bremen
ARGE Duales System Landkreis Mainz-Bingen	67678 Mehlingen
ARGE Duales System Landkreis München	85572 Neuburg
ARGE Duales System Landkreis Rottweil	78655 Dunningen
ARGE Duales System Löbau, Bautzen, Zittau	02708 Löbau
ARGE Duales System Stadt Herne	45127 Essen
ARGE Duales System Mühldorf	88339 Bad Waldsee
ARGE Elsen-Wagner-Schönackers	53945 Blankenheim
ARGE Hochsauerlandkreis	59909 Bestwig-Velmede
ARGE Kreis Mettmann GbR	42489 Wülfrath
ARGE LK Annaberg	09456 Annaberg-Buchholz
ARGE LK Döbeln	04720 Döbeln
ARGE Milderla GmbH	39624 Kalbe
ARGE Schwarzwald-Baar	78112 St. Georgen
ARGE Steinburg/Itzehoe	25524 Itzehoe
ARGE Wertstofffassung Ernst+Hofmann	91710 Gunzenhausen
ARGE Wertstofffassung Landkreis Eichstätt	85053 Ingolstadt
ARGE Wertstofffassung Stadt Ingolstadt	85053 Ingolstadt
ARGE ZUG-Garbot-Seidel	08056 Zwickau
ARGE DSD-Verpackungen Main-Taunus-Kreis	65719 Hofheim (Am Taunus)
ASM GmbH & Co. KG	22525 Hamburg
AWW	79761 Waldshut-Tiengen
AWG	37671 Hörter
AWU AbfallwirtschaftsUnion	06901 Rackith

AWU AbfallwirtschaftsUnion Kyritz GrbH	16866 Kyritz
AWU AbfallwirtschaftsUnion Neuruppin GrbH	16816 Neuruppin
AWU AbfallwirtschaftsUnion Torgau GrbH	04880 Dommitzsch
AWU AbfallwirtschaftsUnion Wriezen GrbH	16269 Wriezen
AWU AbfallwirtschaftsUnion Wurzen GrbH	04808 Burkartshain
AWU AbfallwirtschaftsUnion Oranienburg GrbH	16727 Velten
Bausch GrbH	88212 Ravensburg
Bauschutt Container Abfuhr Werkstoffrecycling	29664 Waldrode
Bautrans Umweltservice GrbH	76189 Karlsruhe
Becker GrbH	98544 Zella-Mehlis
Becker Umweltdienste GrbH	19322 Wittenberge
Beckmann, R & J	26629 Großefehn
Bickmeier Städtereinigung GrbH	39517 Tangerhütte
Bogenschütz Alois	72415 Grosselfingen
Böhm Indupa GrbH & Co. KG	12357 Berlin
Böhme GrbH	95111 Rehau
Böhme Vogtlandentsorgung GrbH & Co. KG	08248 Klingenthal
Braun & Trienekens GrbH	52078 Aachen
Braun Entsorgung GrbH	85077 Manching
Brewitzer Container	92660 Neustadt
Breyer GrbH	66271 Kleinblittersdorf
Brunner GrbH	92099 Grafenwörth
BWS Bergische Wertstoff-Sammel-GrbH	51766 Engelskirchen
CED-Entsorgungsdienst	09114 Chemnitz
Chr. Schmid GrbH & Co.	73230 Kirchheim
DEKS GrbH	45143 Essen
DELME Transport- u. Entsorgungsgesellschaft	15526 Alt-Golm
Delpa GrbH & Co. KG	27751 Delmenhorst
Dienstleistung & Recycling	06847 Dessau
Ehgartner Entsorgung GrbH	82538 Geretsried
Entsorgungsbetrieb Alfred Kropf	95707 Thiersheim
Entsorgungsgesellschaft Bergische Region	42279 Wuppertal
Entsorgungswirtschaft Sonneberg GrbH	96515 Sonneberg
ESR GrbH	55232 Alzey
ETG GrbH	73037 Göppingen
Fischer Recycling München GrbH	81677 München
Fischer Rohstoff Recycling GrbH	79108 Freiburg
Frassur GrbH	04910 Elsterwerda
Frey Entsorgung GrbH	55471 Wüschheim
Friedrich Herz GrbH	91555 Feuchtwangen
Georg Simon GrbH	96342 Stockheim
GES Gesellschaft zur Entsorgung	63150 Heusenstamm
Ges. z. Erfassung u. Aufbereitung GrbH	32440 Porta Westfalica
Gesellschaft für Abfall und Recycling mbH	28816 Stuhr
Gesellschaft für saubere Umwelt	18196 Karelisdorf
GEV GrbH	39101 Magdeburg
GFR Gesellschaft für Rohstoffrecycling mbH	90768 Fürth/Bayern
Gölz Transporte	73230 Kirchheim
Görlitz GrbH	02814 Görlitz

Greifswald Entsorgung GrbH	17489 Greifswald
Gröberner Deponiebetrieb	01665 Niederau/OT Gröbern
Gröger GrbH	89301 Günzburg
Hans Novak	86603 Donauwörth
Haselberger GrbH	85604 Pöding
HAW Havelländische Abfallwirtschaftsgesellschaft	14712 Rathenow
Heinz GrbH & Co. KG	85368 Moosburg/Isar
Hierrenz GrbH	64720 Michelstadt
Hippe	01324 Dresden
Hoffmann Wolfgang	83043 Bad Aibling
Hofmann KG	68519 Viernheim
Horst Moldenauer GrbH	22869 Schenefeld
Inast GrbH	74803 Mosbach
Jakob Becker GrbH	67678 Mehlingen
Jan Heitmann	25335 Elmshorn
Johann Dumps	83457 Bayerisch Gmain
Johannes Fehr GrbH & Co. KG	34253 Lohfelden
Karl Bickmeier GrbH	39517 Tangerhütte
Karl Nehlsen GrbH & Co. KG	28759 Bremen
KCD Container-Dienst GrbH	55559 Bretzenheim
Keske Entsorgung GrbH	38112 Braunschweig
Krittell GrbH	89269 Vöhringen
Kommunal- und Industrieentsorgung	06928 Schweinitz
Kommunalentsorgung Borna GrbH	04552 Borna
Kraus Container	92670 Windischeschenbach
Landkreis Entsorgung GrbH	08340 Schwarzenberg
Lober GrbH & Co. KG	92431 Neunburg vom Wald
LSR GrbH	37351 Dingelstädt
Ludwig Dorr	87439 Kempten
Lüneburger Rohstoffverwertung GrbH & Co. KG	21357 Bardowick
MABEG GrbH & Co. KG	44849 Heme
MABEG-Nord Gesellschaft für Entsorgungswirtschaft	27572 Bremerhaven
Mannert GrbH	66388 Gersthofen
Matthias Palzkill GrbH & Co. KG	54634 Bitburg
Meier Entsorgung GrbH	79189 Bad Krozingen
Meind Entsorgungsservice GrbH	93138 Lappersdorf/Hainsacker
MERB-Mittelbadische EntsorgungsGrbH	77855 Achem
Merseburger Entsorgung GrbH	06217 Merseburg
MetallverwertungsGrbH	79288 Gottenheim
Meyer GrbH	26131 Oldenburg
Müllabfuhr Containerdienst	66994 Dahn
Müllbetriebe Varel GrbH	26316 Varel
Mülltrans Krupp GrbH & Co. KG	67105 Schifferstadt
Nehlsen & Wassermann Entsorgungs GrbH	17039 Hellfeld/Neubrandenburg
Nehlsen Entsorgungs GrbH	18209 Bad Doberan
Nehlsen Entsorgungs GrbH	18311 Ribnitz-Damgarten
Nehlsen Entsorgungs GrbH	18573 Samtens/Rg.
Oberreiter KG	84513 Töging
Orbit GrbH	89416 Lauingen

Papyrus Wertstoff Service GrbH	83435 Bad Reichenhall
Peter Edenharder GrbH	92318 Neunmarkt
Peter Fink GrbH	85221 Dachau
Peter Schad GrbH & Co. KG	36124 Eichenzell
Pfähler GrbH	91550 Dinkelsbühl
Pfleiderer GrbH & Co. KG	70327 Stuttgart
Plauen GrbH	08525 Plauen
Radeberger Stadtentsorgung	01454 Radeberg
RAG Sortier GrbH	79730 Mürg
RAZ Rohstoff-Aufbereitung GrbH & Co. KG	14823 Niermegg
Recycling GrbH	13407 Berlin
REG GrbH	78658 Zimmern
REMO Recycling GrbH	04736 Wäldheim
Rfels Recycling GrbH	38644 Goslar
Rhenus AG & Co. KG	44147 Dortmund
RHK GrbH & Co.	24145 Kul
RIA Umwelt GrbH	04420 Bierenitz
Rohstoff-Recycling Rostock GrbH & Co. KG	18059 Rostock
ROPA EntsorgungsGrbH & Co.	81245 München
ROPA EntsorgungsGrbH & Co.	70197 Stuttgart
RPS Altvater GrbH & Co. KG	67158 Ellerstadt
RTB Umwelt GrbH	16928 Falkenhagen
RTB Umwelt GrbH	15306 Seelow
RTS Umwelt	01259 Dresden
Rudolf Seiler	66587 Merchweiler
RZM GrbH	39126 Magdeburg
RZS Recycling Zentrum GrbH	21684 Stade
SAK Entsorgungs- und Recycling GrbH	99706 Sondershausen
Samme, Kruse & Pape GrbH & Co.	22113 Hamburg
Saso Velbert GrbH	42551 Velbert
Sauter+Wöh GrbH	58074 Meckenbeuren
Schader EntsorgungsGrbH	64625 Bensheim
Schemible GrbH & Co.	73730 Esslingen
Schmid & Zweck GrbH	92224 Anberg
Schneemann Recycling GrbH	37115 Duderstadt
Schönackers Umweltdienste GrbH & Co. KG	41836 Hickelhoven
Schönackers Umweltdienste GrbH & Co. KG	47906 Kenpen
Schönackers Umweltdienste GrbH & Co. KG	50171 Kerpen
Schönackers Umweltdienste GrbH & Co. KG	41464 Neuss
Schönackers Umweltdienste GrbH & Co. KG	57074 Siegen
Schönackers Umweltdienste GrbH & Co. KG	08228 Rodewisch
SEE Stadt Eisenach Entsorgung GrbH	99817 Eisenach
Seebauer Abfallentsorgung	93648 Vohenstrauß
SERO Leipzig GrbH	04179 Leipzig
SERO Recycling GrbH	19018 Schwerin
SERO-Handel Dresden GrbH	01159 Dresden
S-plus Umweltservice GrbH	71332 Wäiblingen
Stäblein GrbH	97659 Schönau
Stadtentsorgung Huth GrbH	06791 Zschornowitz

Städtereinigung Nord GrbH & Co. KG	24837 Schleswig
Steiger GrbH	85376 Hetzenhausen
STEP Stadtentsorgung Potsdam GrbH	14478 Potsdam
Stralsunder EntsorgungsGrbH	18435 Stralsund
Stratmann EntsorgungsGrbH	01109 Dresden
Theo Kleiner Recycling GrbH	66953 Pirmasens
TK Umweltdienste Bonn GrbH & Co. KG	53121 Bonn
Tönsmeier Entsorgung	32457 Porta Westfalica
Tönsmeier Entsorgungsdienste GrbH	06333 Welfesholz
TUE Entsorgung GrbH	99086 Erfurt
TVG – Transport- und Verwertungsgesellschaft	64319 Pfungstadt
UMIECH GrbH	06653 Weißenfels
Umweltdienst Sömmerda GrbH	99610 Sömmerda
Umweltdienste GrbH	21737 Wischhafen
Unstrut-Hainich GrbH	99991 Höngeda/Mühlhausen
USEG Verpackung-Recycling GrbH	76275 Eppingen
UWE Entsorgung GrbH	04425 Taucha
Veno GrbH	96472 Rödental
Wagner Entsorgung GrbH	96317 Kronach
Werner GrbH & Co.	63773 Goldbach
Wertstoffentsorgung Konstanz GrbH	78459 Konstanz
Wertstoffgesellschaft Konstanz Firma Danner	78315 Radolfzell
Wertstoffrecycling KG	86368 Gersthofen
WeVo Städtereinigung Oschersleben	39387 Oschersleben
WGV Recycling GrbH	82547 Eurasburg
Willi Hipp Systementsorgung	88045 Friedrichshafen
Wilm GrbH	84405 Dorfen
Wittko KG GrbH & Co.	24539 Neumünster
WMD Schreiber GrbH	25524 Itzehoe
WMD Schreiber Städtereinigung GrbH & Co.	59494 Soest
Wolf GrbH	63654 Büdingen
Wölfener Recycling GrbH	06766 Wolfen
WRZ Hörger GrbH & Co. KG	89567 Sontheim
WSA GrbH & Co.	73257 Köngen
Zeitzer EntsorgungsGrbH	06712 Zeitz

KOMISSION SUOSITUS,

annettu 7 päivänä marraskuuta 2001,

seuraavien aineiden riskinarvioinnin tuloksista ja riskien vähentämisen toimintasuunnitelmista:
**akryylialdehydi; dimetyylisulfaatti; nonyylifenoli; fenoli, 4-nonyyli-, haarautunut;
 tert-butyylimetyylieetteri**

(tiedoksiannettu numerolla K(2001) 3380)

(ETA:n kannalta merkityksellinen teksti)

(2001/838/EY)

EUROOPAN YHTEISÖJEN KOMISSIO, joka

ottaa huomioon Euroopan yhteisön perustamissopimuksen,

ottaa huomioon olemassa olevien aineiden vaarojen arvioinnista ja valvonnasta 23 päivänä maaliskuuta 1993 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 793/93 ⁽¹⁾ ja erityisesti sen 11 artiklan 2 kohdan,

sekä katsoo seuraavaa:

- (1) Asetuksen (ETY) N:o 793/93 10 artiklassa vahvistetaan menettely ensisijaisten aineiden luettelossa olevien aineiden vaarojen arvioimiseksi esittelijäksi nimetyn jäsenvaltion tasolla.
- (2) Komission asetuksessa (EY) N:o 1488/94 ⁽²⁾ vahvistetaan olemassa olevien aineiden ihmisille ja ympäristölle aiheuttamien vaarojen arviointia koskevat periaatteet asetuksen (ETY) N:o 793/93 mukaisesti.
- (3) Arvioituaan tietyn ensisijaisten aineiden ihmisille ja ympäristölle aiheuttaman vaaran esittelijäksi nimetty jäsenvaltio tekee tarvittaessa ehdotuksen vaarojen rajoittamiseen tarkoitettua toimintaperiaatteesta, johon kuuluu valvontatoimenpiteitä ja/tai valvontaohjelmia.
- (4) Asetuksen (ETY) N:o 793/93 11 artiklan mukaan ensisijaisten aineiden vaarojen arvioinnin tulokset ja suositeltu toimintaperiaate vaarojen rajoittamiseksi hyväksytään yhteisön tasolla 15 artiklassa säädettyä menettelyä noudattaen, ja komissio julkaisee ne.
- (5) Asetuksen (ETY) N:o 793/93 1 artiklan mukaan kyseisen asetuksen säännöksiä olisi sovellettava niiden kuitenkin rajoittamatta kuluttajansuojaa ja työsuojelua koskevan yhteisön lainsäädännön, erityisesti toimenpiteistä työntekijöiden turvallisuuden ja terveyden parantamisen edistämiseksi työssä 12 päivänä kesäkuuta 1989 annetun neuvoston direktiivin 89/391/ETY ⁽³⁾, soveltamista.

- (6) Ensimmäinen huomiota vaativien ensisijaisten aineiden luettelo hyväksyttiin komission asetuksella (EY) N:o 1179/94 ⁽⁴⁾. Luettelossa on säännökset muun muassa seuraavan aineen arvioimiseksi:

— akryylialdehydi.

- (7) Toinen huomiota vaativien ensisijaisten aineiden luettelo hyväksyttiin komission asetuksella (EY) N:o 2268/95 ⁽⁵⁾. Luettelossa on säännökset muun muassa seuraavien aineiden arvioimiseksi:

— dimetyylisulfaatti,

— nonyylifenoli,

— fenoli, 4-nonyyli-, haarautunut.

- (8) Kolmas huomiota vaativien ensisijaisten aineiden luettelo hyväksyttiin komission asetuksella (EY) N:o 143/97 ⁽⁶⁾. Luettelossa on säännökset muun muassa seuraavan aineen arvioimiseksi:

— tert-butyylimetyylieetteri.

- (9) Edellä mainittujen viiden aineen esittelijöiksi nimetyt jäsenvaltiot ovat tehneet riskinarvioinnit edellä mainituista viidestä aineesta arvioiden ihmisille ja ympäristölle aiheutuvat vaarat ⁽⁷⁾ ja tarvittaessa ehdottaneet toimintaperiaatteita vaarojen rajoittamiseksi.

- (10) Näiden viiden aineen riskinarvioinnin tulokset ja suositellut toimintaperiaatteet kyseisten viiden aineen riskien vähentämiseksi olisi hyväksyttävä yhteisön tasolla.

⁽⁴⁾ EYVL L 131, 26.5.1994, s. 3.⁽⁵⁾ EYVL L 231, 28.9.1995, s. 18.⁽⁶⁾ EYVL L 25, 28.1.1997, s. 13.⁽⁷⁾ Esittelijöiksi nimettyjen jäsenvaltioiden komissiolle toimittamat riskinarviointiraportit ovat kokonaisuudessaan vapaasti saatavilla. Niistä on olemassa myös lyhyet yhteenvedot. Nämä kertomukset ja tiivistelmät ovat saatavilla Isprassa, Italiassa, sijaitsevan yhteisen tutkimuskeskuksen alaisen kuluttajien terveyden ja kuluttajansuojan laitoksen yhteydessä toimivan Euroopan kemikaaliviraston Internet-sivuilta (<http://ecb.ei.jrc.it/existing-chemicals/>).⁽¹⁾ EYVL L 84, 5.4.1993, s. 1.⁽²⁾ EYVL L 161, 29.6.1994, s. 3.⁽³⁾ EYVL L 183, 29.6.1989, s. 1.

- (11) Asetuksen (ETY) N:o 793/93 11 artiklan 3 kohdan mukaan komissio ottaa huomioon riskinarvioinnin tulokset ja vaarojen rajoittamiseksi suositellun toiminta-periaatteen ehdottaessaan yhteisön toimenpiteitä tiettyjen vaarallisten aineiden ja valmisteiden markkinoille saattamisen ja käytön rajoituksia koskevien jäsenvaltioiden lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten lähentämisestä 27 päivänä heinäkuuta 1976 annetun neuvoston direktiivin 76/769/ETY⁽⁸⁾ ja direktiivin 89/391/ETY sekä muiden olemassa olevien yhteisön säännösten perusteella.
- (12) Myrkyllisyyttä, ekomyrkyllisyyttä ja ympäristöä käsittelevää tiedekomiteaa on kuultu, ja se on antanut lausunnon tässä suosituksessa tarkoitusta riskinarviointiraporteista.
- (13) Tämän suosituksen toimenpiteet ovat asetuksen (ETY) N:o 793/93 15 artiklalla perustetun komitean lausunnon mukaiset,

- nonyylifenoli
CAS-nro: 25154-52-3
EINECS-nro: 246-672-0
- fenoli, 4-nonyyli-, haarautunut
CAS-nro: 84852-15-3
EINECS-nro: 284-325-5
- tert-butyylimetyylieeteri
CAS-nro: 1634-04-4
EINECS-nro: 216-653-1

on otettava huomioon riskinarviointien tulokset, joiden yhteenveto on esitetty tämän suosituksen liitteen 1, 2, 3, 4 ja 5 osien I jaksossa (Ihmisten terveys / Ympäristö) ja säilytettävä ne tarvittaessa käyttöturvallisuustiedotteisiin⁽⁹⁾. Tuloksissa on otettu huomioon myrkyllisyyttä, ekomyrkyllisyyttä ja ympäristöä käsittelevän tiedekomitean lausunnot⁽¹⁰⁾.

ANTAA TÄMÄN SUOSITUKSEN:

1. Toimialoilla, joilla tuodaan, valmistetaan, kuljetetaan, varastoidaan, sisällytetään johonkin valmisteeseen tai muuten käsitellään, käytetään, käsitellään jätteinä tai hyödynnetään seuraavia aineita:

- akryyialdehydi
CAS-nro: 107-02-8
EINECS-nro: 203-453-4
- dimetyylisulfaatti
CAS-nro: 77-78-1
EINECS-nro: 201-058-1

2. Tämän suosituksen liitteen 1, 2, 3, 4 ja 5 osien II kohdassa (Toimintasuunnitelma riskien rajoittamiseksi) selostetut riskien vähentämiseen tarkoitettut toimintasuunnitelmat olisi pantava täytäntöön.

Tehty Brysselissä 7 päivänä marraskuuta 2001.

Komission puolesta
Margot WALLSTRÖM
Komission jäsen

⁽⁹⁾ Vaarallisten aineiden luokitusta, pakkaamista ja merkintöjä koskevien lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten lähentämisestä 27 päivänä kesäkuuta 1967 annetun neuvoston direktiivin 67/548/ETY (EYVL B 196, 1.8.1967, s. 1), yksityiskohtaisten järjestelyjen määrittelemisestä ja vahvistamisesta vaarallisia valmisteita koskevaa erityistietojärjestelmää varten neuvoston direktiivin 88/379/ETY 10 artiklan täytäntöönpanemiseksi 5 päivänä maaliskuuta 1991 annetun komission direktiivin 91/155/ETY (EYVL L 76, 22.3.1991), työntekijöiden terveyden ja turvallisuuden suojelemisesta työpaikalla esiintyviin kemiallisiin tekijöihin liittyviltä riskeiltä (neljästoista direktiivin 89/391/ETY 16 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu erityisdirektiivi) 7 päivänä huhtikuuta 1998 annetun neuvoston direktiivin 98/24/EY (EYVL L 131, 5.5.1998, s. 11) ja vaarallisten valmisteiden luokitusta, pakkaamista ja merkintöjä koskevien lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten lähentämisestä 31 päivänä toukokuuta 1999 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 1999/45/EY (EYVL L 200, 30.7.1999, s. 1) säännösten mukaisesti.

⁽¹⁰⁾ CSTE on tarkastanut riskinarviointiraportit, ja sen lausunnot esitettiin 13. täysistunnossa (Bryssel, 4. helmikuuta 2000), 15. täysistunnossa (Bryssel, 19. kesäkuuta 2000), 22. täysistunnossa (Bryssel, 6. ja 7. maaliskuuta 2001) ja 23. täysistunnossa (Bryssel, 24. huhtikuuta 2001). Myrkyllisyyttä, ekomyrkyllisyyttä ja ympäristöä käsittelevän tiedekomitean lausunnot ovat saatavilla Internetistä osoitteesta
(http://europa.eu.int/comm/food/fs/sc/sct/outcome_en.html).

⁽⁸⁾ EYVL L 262, 27.9.1976, s. 201.

LIITE

1 OSA

CAS-nro: 107-02-8

EINECS-nro: 203-453-4

Molekyylikaava: C₃H₄O
EINECS-nimi: Akryylialdehydi
Esittelijä: Alankomaat
Luokitus ⁽¹⁾: F; R11
T+; R26
T; R24/25
C; R34
N; R50

Riskinarviointi perustuu Euroopan yhteisössä valmistetun tai yhteisöön tuodun aineen elinkaareen liittyviin nykykäytäntöihin, jotka esittelijä on selostanut komissiolle toimittamassaan riskinarvioinnissa.

Käytettävissä oleviin tietoihin perustuvassa riskinarvioinnissa on selvitetty, että Euroopan yhteisön alueella ainetta käytetään ainoastaan välituotteena useiden erilaisten aineiden (kuten rehujen lisäaineiden, biosidituotteiden, torjunta-aineiden, nahanparkitusaineiden ja hajusteiden) valmistuksessa. Euroopan yhteisön ulkopuolella ainetta käytetään myös tehokkaana laajakirjoisena biosidinä, kudofsiksiivina, elintarviketäkkelyksen eetteröimisessä ja kolloidimetallien tuotannossa. Kaikesta Euroopan yhteisössä valmistetun tai yhteisöön tuodun aineen käytöstä ei ole tietoja, minkä vuoksi on mahdollista, että ainetta käytetään myös sellaisiin tarkoituksiin, joita ei ole otettu tässä riskinarvioinnissa huomioon.

Riskinarvioinnissa on todettu muita lähteitä, jotka altistavat ihmiset ja ympäristön kyseiselle aineelle ja jotka eivät liity Euroopan yhteisössä valmistetun tai yhteisöön tuodun aineen elinkaareen; tällaisia lähteitä ovat erityisesti aineen päästöt teollisuuslaitosten polttoprosesseista, autojen pakokaasut ja tupakansavu. Näistä altistuksista johtuvia riskejä ei oteta tässä riskinarvioinnissa huomioon. Esittelijän komissiolle toimittamat riskinarviointikertomukset sisältävät kuitenkin tietoja, joita voidaan käyttää myös näiden riskien arvioinnissa.

I RISKINARVIOINTI

A IHMISTEN TERVEYS

Riskinarvioinnin päätelmät

TYÖNTEKIJÖIDEN osalta:

1. Riskien rajoittamiseksi tarvitaan erityistoimenpiteitä. Päätelmän perusteet: aineen tuotantoprosesseista ja käsittelystä aiheutuva yksittäinen tai toistuva inhalaatioaltistus aiheuttaa silmien, nenän ja hengityselinten ärsytystä.

Myös:

2. Edellä mainitun päätelmän lisäksi riskinarviointi osoittaa, että aineen mahdolliset genotoksiset ja karsinogeeniset vaikutukset paikallisesti altistuspaikassa ovat epäselvät, kun altistus on aiheutunut pitkäaikaisesta ei-sytotoksisen pitoisuuksien inhalaatiosta. Tällä hetkellä ei ole kuitenkaan saatavissa validoitua genotoksisuudesta asian tutkimiseksi, eivätkä suhteellisen alhaiset altistustasot oikeuta karsinogeenisuutta selvittävän inhalaatiotutkimuksen pyytämistä.

Riskinarvioinnin päätelmä

⁽¹⁾ Tämän aineen luokitus vahvistetaan vaarallisten aineiden luokitusta, pakkaamista ja merkintöjä koskevien lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten lähentämisestä annetun neuvoston direktiivin 67/548/ETY mukauttamisesta tekniikan kehitykseen 28. kerran 6 päivänä elokuuta 2001 annetussa komission direktiivissä 2001/59/EY (EYVL L 225, 21.8.2001, s. 1).

KULUTTAJIEN osalta

on, että tässä vaiheessa ei ole tarpeen hankkia lisätietoja, suorittaa lisäkokeita eikä toteuttaa riskien vähentämistä koskevia lisätoimenpiteitä. Päätelmän perusteet:

- Riskinarviointi osoittaa, ettei riskejä ole odotettavissa. Riskien vähentämistä koskevien nykyisin sovellettavien toimenpiteiden katsotaan olevan riittäviä.

Tähän päätelmään päädyttiin, koska riskinarviointi osoitti, ettei ainetta käytetä kuluttajien saatavilla olevissa tuotteissa.

Riskinarvioinnin päätelmä

YMPÄRISTÖN KAUTTA ALTISTUVIEN IHMISTEN osalta:

Tässä vaiheessa ei ole tarpeen hankkia lisätietoja, suorittaa lisäkokeita eikä toteuttaa riskien vähentämistä koskevia lisätoimenpiteitä. Päätelmän perusteet:

- Riskinarviointi osoittaa, ettei riskejä ole odotettavissa. Riskien vähentämistä koskevien nykyisin sovellettavien toimenpiteiden katsotaan olevan riittäviä.

Riskinarvioinnin päätelmä

IHMISTEN TERVEYDEN osalta (fysikaalis-kemialliset ominaisuudet):

Tässä vaiheessa ei ole tarpeen hankkia lisätietoja, suorittaa lisäkokeita eikä toteuttaa riskien vähentämistä koskevia lisätoimenpiteitä. Päätelmän perusteet:

- Riskinarviointi osoittaa, ettei riskejä ole odotettavissa. Riskien vähentämistä koskevien nykyisin sovellettavien toimenpiteiden katsotaan olevan riittäviä.

B YMPÄRISTÖ

Riskinarvioinnin päätelmä

ILMAKEHÄN, VESIEKOSYSTEEMIN JA MAAEKOSYSTEEMIN osalta:

Tässä vaiheessa ei ole tarpeen hankkia lisätietoja, suorittaa lisäkokeita eikä toteuttaa riskien vähentämistä koskevia lisätoimenpiteitä.

Päätelmän perusteet:

- Riskinarviointi osoittaa, ettei edellä mainituille ympäristön osille oleteta aiheutuvan riskejä. Riskien vähentämistä koskevien nykyisin sovellettavien toimenpiteiden katsotaan olevan riittäviä.

Riskinarvioinnin päätelmä

JÄTEVEDENPUHDISTAMOJEN MIKRO-ORGANISMIIEN osalta:

Tässä vaiheessa ei ole tarpeen hankkia lisätietoja, suorittaa lisäkokeita eikä toteuttaa riskien vähentämistä koskevia lisätoimenpiteitä. Päätelmän perusteet:

- Riskinarviointi osoittaa, ettei edellä mainituille ympäristön osille oleteta aiheutuvan riskejä. Riskien vähentämistä koskevien nykyisin sovellettavien toimenpiteiden katsotaan olevan riittäviä.

II TOIMINTAPERIAATE RISKIEN RAJOITTAMISEKSI

TYÖNTEKIJÄT:

Voimassa olevan työntekijöiden suojelua koskevan yhteisön lainsäädännön katsotaan yleisesti ottaen antavan riittävät edellytykset aineen aiheuttamien riskien rajoittamiseksi tarvittavalla tavalla.

Tähän liittyen suositeltavia toimia ovat: työperäisen altistumisen raja-arvojen määrittäminen aineelle yhteisön tasolla. Siihen saakka, kunnes yhteisössä on vahvistettu työperäisen altistuksen raja-arvot kyseiselle aineelle, työperäinen altistus olisi rajoitettava mahdollisten karsinogeenisten vaikutusten vuoksi niin pieneksi kuin se on teknisesti mahdollista.

2 OSA

CAS-nro: 77-78-1

EINECS-nro: 201-058-1

Molekyylikaava: $C_2H_6O_4S$
 EINECS-nimi: Dimetyylisulfaatti
 IUPAC-nimi: Dimetyylisulfaatti
 Esittelijä: Alankomaat
 Luokitus ⁽²⁾: Carc. Cat. 2; R45
 Muta. Cat. 2; R40
 T+; R26
 T; R25
 C; R34
 R43

Riskinarviointi perustuu Euroopan yhteisössä valmistetun tai yhteisöön tuodun aineen elinkaareen liittyviin nykykäyttöihin, jotka esittelijä on selostanut komissiolle toimittamassaan riskinarvioinnissa.

Käytettävissä oleviin tietoihin perustuvassa riskinarvioinnissa on selvitetty, että ainetta käytetään Euroopan yhteisössä pääasiassa väliaineena ja metylointireagenssina monien orgaanisten aineiden (väriaineet, hajusteet, lääkkeet) valmistuksessa. Muita ilmoitettuja käyttötapoja ovat käyttö sulfatointireagenssina useiden tuotteiden (esim. väriaineet, tekstiilien pehmenysaineet) valmistuksessa. Kaikesta Euroopan yhteisössä valmistetun tai yhteisöön tuodun aineen käytöstä ei ole tietoja, minkä vuoksi on mahdollista, että ainetta käytetään myös sellaisiin tarkoituksiin, joita ei ole otettu tässä riskinarvioinnissa huomioon.

Riskinarvioinnissa on todettu muita lähteitä, jotka altistavat ihmiset ja ympäristön kyseiselle aineelle. Näitä ovat erityisesti rikkisä sisältävien fossiilisten polttoaineiden poltosta aiheutuvat kyseisen aineen päästöt ja aineen muodostuminen ilmakehässä rikkidioksidin ja orgaanisten yhdisteiden reaktiotuotteena. Nämä eivät liity Euroopan yhteisössä valmistetun tai yhteisöön tuodun aineen elinkaareen. Näistä altistuksista johtuvia riskejä ei oteta tässä riskinarvioinnissa huomioon. Esittelijän komissiolle toimittamat riskinarviointikertomukset sisältävät kuitenkin tietoja, joita voidaan käyttää myös näiden riskien arvioinnissa.

Tätä ainetta ei ole testattu kaikkien lisääntymismyrkyllisyyteen liittyvien näkökohtien osalta. Riskinarvioinnissa ei siis arvioida kokonaan tämän ominaisuuden riskejä kaikille populaatioille. Tätä testiä ei ole vaadittu, sillä aine on identifioitu syöpää aiheuttavaksi aineeksi, jolla ei ole kynnysarvoa.

I RISKINARVIOINTI

A IHMISTEN TERVEYS

Riskinarvioinnin päätelmä

TYÖNTEKIJÖIDEN osalta:

Riskien rajoittamiseksi tarvitaan erityistoimenpiteitä. Päätelmän perusteet:

- Aineen tuotannosta, prosessoinnista ja käytöstä aiheutuva inhalaatioaltistus aiheuttaa hengityselinten ärsytystä sekä mahdollisesti perimän muutoksia ja syöpää.
- Aineen käytöstä väliaineena aiheutuva toistuva inhalaatioaltistus voi aiheuttaa raskaana oleville naisille terveyshaittoja.

⁽²⁾ Tämän aineen luokitus vahvistetaan vaarallisten aineiden luokitusta, pakkaamista ja merkintöjä koskevien lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten lähentämisestä annetun neuvoston direktiivin 67/548/ETY mukauttamisesta tekniikan kehitykseen 26. kerran 19 päivänä toukokuuta 2000 annetussa komission direktiivissä 2000/32/EY (EYVL L 136, 8.6.2000, s. 1).

Riskinarvioinnin päätelmä

YMPÄRISTÖN KAUTTA ALTISTUVIEN IHMISTEN (KULUTTAJIEN) osalta:

Riskinarviointi osoittaa, ettei riskiä voida sulkea pois millään altistuksella, sillä aine on identifioitu syöpää aiheuttavaksi aineeksi, jolla ei ole kynnyksarvoa. Tämän riskinarvioinnin kattamat riskit eivät kuitenkaan ole sellaista suuruusluokkaa, että välittömien toimenpiteiden katsottaisiin olevan tarpeen. Riskien pienentämiseen tähtäävien toimenpiteiden katsotaan olevan riittäviä aiheuttamaan painetta aineelle altistumisen vähentämiseen ja valvontaan.

Riskinarvioinnin päätelmä

IHMISTEN TERVEYDEN osalta (fysikaalis-kemialliset ominaisuudet):

Tässä vaiheessa ei ole tarpeen hankkia lisätietoja, suorittaa lisäkokeita eikä toteuttaa riskien vähentämistä koskevia lisätoimenpiteitä. Päätelmän perusteet:

- Riskinarviointi osoittaa, ettei riskejä ole odotettavissa. Riskien vähentämistä koskevien nykyisin sovellettavien toimenpiteiden katsotaan olevan riittäviä.

B YMPÄRISTÖ

Riskinarvioinnin päätelmä

ILMAKEHÄN, VESIEKOSYSTEEMIN JA MAAEKOSYSTEEMIN osalta:

Tässä vaiheessa ei ole tarpeen hankkia lisätietoja, suorittaa lisäkokeita eikä toteuttaa riskien vähentämistä koskevia lisätoimenpiteitä. Päätelmän perusteet:

- Riskinarviointi osoittaa, ettei edellä mainituille ympäristön osille oleteta aiheutuvan riskejä. Riskien vähentämistä koskevien nykyisin sovellettavien toimenpiteiden katsotaan olevan riittäviä.

Riskinarvioinnin päätelmä

JÄTEVEDENPUHDISTAMOJEN MIKRO-ORGANISMIEN osalta:

Tässä vaiheessa ei ole tarpeen hankkia lisätietoja, suorittaa lisäkokeita eikä toteuttaa riskien vähentämistä koskevia lisätoimenpiteitä. Päätelmän perusteet:

- Riskinarviointi osoittaa, ettei edellä mainituille ympäristön osille oleteta aiheutuvan riskejä. Riskien vähentämistä koskevien nykyisin sovellettavien toimenpiteiden katsotaan olevan riittäviä.

II TOIMINTAPERIAATE RISKIEN RAJOITTAMISEKSI

TYÖNTEKIJÄT:

Voimassa olevan työntekijöiden suojelua koskevan yhteisön lainsäädännön katsotaan yleisesti ottaen antavan riittävät edellytykset aineen aiheuttamien riskien rajoittamiseksi tarvittavalla tavalla.

Tähän liittyen suositeltavaa on

- työperäisen altistumisen raja-arvojen määrittäminen aineelle yhteisön tasolla.

3 OSA

CAS-nro: 25154-52-3

EINECS-nro: 246-672-0

Molekyylikaava: $C_{15}H_{24}O$

EINECS-nimi: Nonyylifenoli

Esittelijä: Yhdistynyt kuningaskunta

Luokitus ⁽³⁾: Xn; R22, C; R34

N: R50-53

⁽³⁾ Tämän aineen luokitus vahvistetaan vaarallisten aineiden luokitusta, pakkaamista ja merkintöjä koskevien lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten lähentämisestä annetun neuvoston direktiivin 67/548/ETY mukauttamisesta tekniikan kehitykseen 28. kerran 6 päivänä elokuuta 2001 annetussa komission direktiivissä 2001/59/EY (EYVL L 225, 21.8.2001, s. 1).

Riskinarviointi perustuu Euroopan yhteisössä valmistetun tai yhteisöön tuodun aineen elinkaaren liittyviin nykykäytäntöihin, jotka esittelijä on selostanut komissiolle toimittamassaan riskinarvioinnissa.

Käytettävissä oleviin tietoihin perustuvassa riskinarvioinnissa on selvitetty, että Euroopan yhteisön alueella ainetta käytetään pääasiassa välituotteena (esim. pesuaineissa ja maaleissa käytettävien) nonyylifenolietoksyalaattien sekä polymeeriteollisuuden hartsien, muovien ja stabilointiaineiden valmistuksessa. Muita käyttötapoja ovat mm. fenolioksiimien valmistus; niitä käytetään EU:n ulkopuolella metallikaivosteollisuudessa ja joissakin erikoismaaleissa.

I RISKINARVIINTI

A IHMISTEN TERVEYS

Riskinarvioinnin päätelmä

TYÖNTEKIJÖIDEN, KULUTTAJIEN JA YMPÄRISTÖN KAUTTA ALTISTUVIEN IHMISTEN osalta:

Lisätietoja ja/tai -kokeita tarvitaan. Päätelmä tehtiin siksi, että tarvitaan lisätietoja, jotta voidaan selvittää riittävästi ihmisen terveydelle aiheutuvat riskit.

Tämä päätelmä tehtiin, kun asetuksen (ETY) N:o 793/93 asiaa koskevien säännösten mukaisesti toimitettujen tietojen arviointi on vielä meneillään ⁽⁴⁾.

B YMPÄRISTÖ

Riskinarvioinnin päätelmä

ILMAKEHÄN osalta:

Tässä vaiheessa ei ole tarpeen hankkia lisätietoja, suorittaa lisäkokeita eikä toteuttaa riskien vähentämistä koskevia lisätoimenpiteitä. Päätelmän perusteet:

- Riskinarviointi osoittaa, ettei edellä mainituille ympäristön osille oleteta aiheutuvan riskejä. Riskien vähentämistä koskevien nykyisin sovellettavien toimenpiteiden katsotaan olevan riittäviä.

Riskinarvioinnin päätelmä

VESIEKOSYSTEEMIN ja MAAEKOSYSTEEMIN osalta:

1. Lisätiedot ja/tai -kokeet ovat tarpeellisia. Päätelmän perusteet:

- Vesiympäristön osille, kuten sedimentille, voi aiheutua haittavaikutuksia.

Vaaditut tiedot ja/tai testit ovat seuraavat:

- Sedimentin eliöiden myrkyllisyystestauksen laajentaminen.

Liitteen II jakson 3 osassa esitetyn ympäristöriskien vähentämiseen tähtäävän toimintasuunnitelman täytäntöönpanon ansiosta lisätiedot eivät kuitenkaan ole tarpeellisia.

Myös:

2. Riskien rajoittamiseksi tarvitaan erityistoimenpiteitä. Päätelmän perusteet:

- Nonyylifenolin valmistuksesta ⁽⁵⁾, fenolisten oksiimien, fenoli- ja/tai formaldehydihartsien ⁽⁶⁾, epoksihartsien ⁽⁷⁾ ja muiden muovien stabilointiaineiden valmistuksesta, nonyylifenolioksyalaattien valmistuksesta, niitä sisältävien valmisteiden valmistuksesta ja niiden käytöstä aiheutuvasta altistuksesta voi seurata haitallisia vaikutuksia paikalliseen ja alueelliseen vesiympäristöön, sedimentti mukaan luettuna.

⁽⁴⁾ Lisätietojen ja/tai lisätiestien tarve koskee vain yhtä skenaariota. Ihmisen terveyden kohdistuvien riskien arvioinnin täydelliset päätelmät julkaistaan myöhemmin komission suosituksessa.

⁽⁵⁾ Näistä käyttötavoista aiheutuu riskejä vesiympäristölle vain siksi, että pohjavesipitoisuudet vaikuttavat paikallisiin tasoihin. Sama koskee nonyylifenolietoksyalaattien käyttöä maatalouden torjunta-ainevalmisteissa, pienissä valokuvausteknisissä prosesseissa sekä kotitalouksissa ja teollisuudessa käytetyissä emulsiomaaleissa.

⁽⁶⁾ Näistä käyttötavoista aiheutuu riskejä vesiympäristölle vain siksi, että pohjavesipitoisuudet vaikuttavat paikallisiin tasoihin. Sama koskee nonyylifenolietoksyalaattien käyttöä maatalouden torjunta-ainevalmisteissa, pienissä valokuvausteknisissä prosesseissa sekä kotitalouksissa ja teollisuudessa käytetyissä emulsiomaaleissa.

⁽⁷⁾ Näistä käyttötavoista aiheutuu riskejä vesiympäristölle vain siksi, että pohjavesipitoisuudet vaikuttavat paikallisiin tasoihin. Sama koskee nonyylifenolietoksyalaattien käyttöä maatalouden torjunta-ainevalmisteissa, pienissä valokuvausteknisissä prosesseissa sekä kotitalouksissa ja teollisuudessa käytetyissä emulsiomaaleissa.

- Maaympäristölle voi olla haitallisia vaikutuksia altistuksesta, joka aiheutuu nonyylifenolietoksyylaattien valmistuksesta sekä niitä sisältävien valmisteiden valmistuksesta ja käytöstä eläinlääkkeissä, suljetusta käytöstä kemian-teollisuudessa, sähkötekniikassa, teollisuus- ja laitossiivouksessa, nahan prosessoinnissa, metallikaivosteollisuudessa, valokuva-, massa- ja paperi-, polymeeri- ja tekstiiliteollisuudessa, maalien valmistuksessa sekä maanrakennuksessa ja koneiteollisuudessa.
- Kalat ja kastematojen predaattorit voivat saada sekundaarisen myrkytyksen altistuksesta, joka aiheutuu nonyylifenolietoksyylaattien valmistuksesta sekä niitä sisältävien valmisteiden valmistuksesta sekä nonyylifenolietoksyylaattien käytöstä teollisuus- ja laitossiivouksessa, sähkötekniisessä teollisuudessa, maali-, lakka- ja vernissateollisuudessa, maanrakennuksessa, nahan prosessoinnissa, metallikaivosteollisuudessa, massa-, paperi- ja kartonkiteollisuudessa sekä tekstiilien prosessoinnissa.

Riskinarvioinnin päätelmä

JÄTEVEDENPUHDISTAMOJEN MIKRO-ORGANISMIIEN osalta:

Tässä vaiheessa ei ole tarpeen hankkia lisätietoja, suorittaa lisäkokeita eikä toteuttaa riskien vähentämistä koskevia lisätoimenpiteitä. Päätelmän perusteet:

- Riskinarviointi osoittaa, ettei edellä mainituille ympäristön osille oleteta aiheutuvan riskejä. Riskien vähentämistä koskevien nykyisin sovellettavien toimenpiteiden katsotaan olevan riittäviä.

II TOIMINTAPERIAATE RISKIEN RAJOITTAMISEKSI

YMPÄRISTÖ:

Yhteisön tason markkinointi- ja käyttörajoituksia olisi harkittava ympäristön suojelemiseksi nonyylifenolien ja/tai nonyylifenolietoksyylaattien käytöltä erityisesti seuraavissa käyttötapoissa:

- teollisuus-, laitos- ja kotitalouksien siivous,
- tekstiilien prosessointi,
- nahan prosessointi,
- maatalous (biosidituotteet, erityisesti käyttö vedinkastoissa (utaretulehdusten ehkäisy)),
- metallintyöstö,
- massa- ja paperiteollisuus,
- kosmeettiset valmisteet, mukaan luettuna shampoot ja muut henkilökohtaisen hygienian valmisteet.

Tarvitaan lisätutkimuksia sen selvittämiseksi, millaisiin käyttötarkoituksiin voitaisiin sallia poikkeuksia.

Ottaen huomioon uusien yhteisön tasolla noudatettavien menettelyjen kehittäminen olisi edellä mainitun lisäksi harkittava nonyylifenolille ja nonyylifenolietoksyylaateille lisätoimenpiteitä, kuten saastumista ehkäiseviä toimenpiteitä⁽⁸⁾, tarpeen mukaan seuraavilla toimialoilla:

- nonyylifenolin ja nonyylifenolietoksyylaattien valmistus,
- nonyylifenolietoksyylaattien käyttö muiden kemikaalien synteesissä (suljettu käyttö),

⁽⁸⁾ Yhteisössä parhaillaan käynnissä oleva työ, joka liittyy ympäristön pilaantumisen ehkäisemisen ja vähentämisen yhtenäistämiseksi 24 päivänä syyskuuta 1996 annettuun neuvoston direktiiviin 96/61/EY (EYVL L 257, 10.10.1996, s. 26) ja jossa kehitetään erilaisia kemianprosesseja käsitteleviä viiteasiakirjoja parhaillaan käytettävissä oleville tekniikoille, voi olla erittäin merkittävää tässä yhteydessä. Lisätietoja asiasta saa Euroopan IPPC-toimiston verkkosivuilta osoitteesta <http://eippcb.jrc.es>.

- nonyylifenolietoksyalaattien käyttö emulsiopolymeerisaatioissa, erityisesti käyttö akryliestereissä erikoispinnoitteissa, liima-aineissa ja kuitujen sitomisessa,
- fenoli- ja/tai formaldehydihartsien valmistus käyttäen nonyylifenolia,
- muiden muovien stabilointiaineiden valmistus käyttäen nonyylifenolia.

Markkinoille saattamisen ja käytön rajoituksilla ja saastumisen valvontatoimenpiteillä aikaansaatuja tuloksia on seurattava ja tarvittaessa harkittava lisätoimenpiteitä. Erityisesti olisi harkittava muita yhteisön välineitä⁽⁹⁾, jotta voitaisiin varmistaa nonyylifenolin ja nonyylifenolietoksyalaattien ympäristöpitoisuuksien valvonta kyseisissä säädöksissä asetettujen tavoitteiden kautta. Näitä toimenpiteitä olisi sovellettava edellä mainituilla ja seuraavassa luetelluilla toimialoilla:

- valmisteiden valmistus (aloilla, joilla nonyylifenolien ja/tai nonyylifenolietoksyalaattien käyttö jatkuu),
- maanrakennus ja koneellisuus, mukaan luettuna muurien/seinien rakennusmateriaalit, tienpäällystysmateriaalit ja myös metallien puhdistus,
- voiteluöljyjen lisäaineet ja polttoaineiden lisäainepakettien sekoitukset,
- elektroniikka ja sähkötekniikka, erityisesti käyttö maalattujen piirilevyjen valmistuksessa käytetyissä liuoksissa (flukses), piirilevyjen säröjen etsimisessä käytetyissä maaleissa ja piirilevyjen etsauksessa käytetyissä kemiallisissa liuoksissa,
- valokuvaalaboratoriot (pienet ja suuret), erityisesti käyttö harrastajavalokuvaajien kotikäyttötuotteissa, harrastajien filmien kehitykseen, tiettyihin ammattilaisten käyttämiin tuotteisiin ja myös käyttöön röntgenfilmeissä,
- fenolisten oksiimien ja/tai epoksihartsien valmistus,
- lakkahartsin valmistus ja myös käyttö maaliseosten stabilointiaineena.

Muiden markkinoille saattamista ja käyttöä koskevien rajoitusten tarvetta olisi harkittava yhteisön tasolla, jos näillä aloilla toteutetut toimenpiteet osoittautuvat riittämättömiksi.

Jos ainetta käytetään biosidivalmisteissa tehoaineena voimassa olevien biosidivalmisteita koskevien yhteisön säästöjen tarkoitamalla tavalla, suositellaan, että riskinarvioinnin tulokset otetaan asianmukaisesti huomioon.

Jos ainetta käytetään torjunta-aineissa tehoaineena voimassa olevien kasvinsuojeluaineita koskevien yhteisön säästöjen tarkoittamalla tavalla⁽¹⁰⁾, suositellaan, että kansalliset viranomaiset ottavat riskinarvioinnin tulokset asianmukaisesti huomioon tehdessään päätöksiä markkinoille saattamista koskevien lupien myöntämisestä ja erityisesti tapauksissa, joissa paikallisesti on jo havaittavissa merkittäviä ympäristövaikutuksia. Tällaisissa tapauksissa olisi rohkaistava nonyylifenolille ja/tai nonyylifenolietoksyalaateille vaihtoehtoisten aineiden kehittämistä ja käyttöä.

Jos ainetta käytetään adjuvanttina ja/tai muuna osakomponenttina⁽¹¹⁾ torjunta-aine- tai biosidivalmisteissa, kansallisten viranomaisten pitäisi ottaa riskinarvioinnin tulokset asianmukaisesti huomioon tehdessään päätöksiä markkinoille saattamista koskevien lupien myöntämisestä ja erityisesti tapauksissa, joissa paikallisesti on jo havaittavissa merkittäviä ympäristövaikutuksia. Tällöin olisi rohkaistava nonyylifenolille ja/tai nonyylifenolietoksyalaateille vaihtoehtoisten aineiden kehittämistä ja käyttöä sekä muiden, kuluttajakäyttämistä ohjaavien toimenpiteiden toteuttamista.

Lisäksi ympäristön suojelun varmistamiseksi olisi tietoa levitettävä kaikille tahoille, joita asia koskee yhteisössä.

⁽⁹⁾ Yhteisön vesipolitiikan puiteista 23 päivänä lokakuuta 2000 annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivissä 2000/60/EY (EYVL L 327, 22.12.2000, s. 1) säädetään pilaantumista vähentävistä yhteisön toimenpiteistä. Direktiivin liitteessä X olevan prioriteettiaineiden luettelon perusteella komissio ehdottaa laatuvaatimuksia ja päästöjen valvontatoimenpiteitä, mukaan luettuna päästöjen raja-arvoja kahden vuoden kuluttua luettelon vahvistamisesta. Prioriteettiaineisiin kuuluvien tiettyjen "vaarallisten prioriteettiaineiden" osalta päästöjen valvonnassa pyritään päästöjen ja häviöiden lopettamiseen kerralla tai vaiheittain 20 vuoden kuluessa. Nonyylifenolit sisältyvät "vaarallisina prioriteettiaineina" ensimmäiseen prioriteettiaineiden luetteloon, jota komissio on ehdottanut helmikuussa 2000 (KOM (2000) 47 lopullinen, EYVL C 177 E, 27.6.2000, s. 74, sellaisena kuin se on muutettuna 16. tammikuuta 2001 annetulla ehdotuksella KOM (2001) 17 lopullinen). Neuvosto hyväksyi nonyylifenolit sisältävän prioriteettiaineiden luettelon 11. kesäkuuta 2001, minkä ansiosta direktiivissä 2000/60/EY säädettyjä toimenpiteitä voidaan käyttää lisämenetelmänä vesiympäristölle tai sen kautta aiheutuvien riskien vähentämiseksi.

⁽¹⁰⁾ Kasvinsuojeluaineiden markkinoille saattamisesta 15 päivänä heinäkuuta 1991 annetussa neuvoston direktiivissä 91/414/ETY (EYVL L 230, 19.8.1991) säädetään, että torjunta-aineiden tehoaineena käytetty nonyylifenoli ja nonyylifenolietoksyalaatit vedetään markkinoilta heinäkuussa 2003.

⁽¹¹⁾ Toistaiseksi tätä käyttötapaa ei tarvitse arvioida direktiivin 91/414/ETY perusteella.

Jos nonyylifenolia ja/tai nonyylifenolietoksyyliaatteja käytetään eläinlääkkeissä voimassa olevien eläinlääkkeitä koskevien yhteisön säädösten tarkoittamalla tavalla, suositellaan, että näitä aineita sisältävien valmisteiden markkinointia koskevien lupien haltijat korvaavat aineet vähemmän haitallisilla vaihtoehdoilla.

Jos käytetään nonyylifenolia ja/tai nonyylifenolietoksyyliaatteja sisältävää lietettä voimassa olevien lietteen hallinnointia koskevien yhteisön säädösten tarkoittamalla tavalla, suositellaan, että harkitaan sellaisten nonyylifenolin ja/tai nonyylifenolietoksyyliaattien pitoisuuksien raja-arvoja koskevien säännöksiä kehittämistä, joita sovelletaan lietteen levittämiseen maahan.

Ympäristön suojelemiseksi määritetyt toimenpiteet vähentävät myös ihmisten altistumista aineelle.

4 OSA

CAS-nro: 84852-15-3

EINECS-nro: 284-325-5

Molekyylikaava: $C_{15}H_{24}O$
EINECS-nimi: Fenoli, 4-nonyyli-, haarautunut
IUPAC-nimi: 4-Nonylifenoli, haarautunut
Esittelijä: Yhdistynyt kuningaskunta
Luokitus ⁽¹²⁾: Xn; R22, C; R34
N: R50-53

Riskinarviointi perustuu Euroopan yhteisössä valmistetun tai yhteisöön tuodun aineen elinkaareen liittyviin nykykäytäntöihin, jotka esittelijä on selostanut komissiolle toimittamassaan riskinarvioinnissa.

Käytettävissä oleviin tietoihin perustuvassa riskinarvioinnissa on selvitetty, että Euroopan yhteisön alueella ainetta käytetään pääasiassa väliaineena (esim. pesuaineissa ja maaleissa käytettävien) nonyylifenolietoksyyliaattien sekä polymeeriteollisuuden hartsiain, muovien ja stabilointiainesten valmistuksessa. Muita käyttötapoja ovat mm. fenolioksiimien valmistus; niitä käytetään EU:n ulkopuolella metallikaivosteollisuudessa ja joissakin erikoismaaleissa.

I RISKINARVIINTI

A IHMISTEN TERVEYS

Riskinarvioinnin päätelmä

TYÖNTEKIJÖIDEN, KULUTTAJIEN ja YMPÄRISTÖN KAUTTA ALTISTUVIEN IHMISTEN osalta:

Tarvitaan lisätietoja ja/tai -kokeita. Päätelmä tehtiin siksi, että tarvitaan lisätietoja, jotta voidaan selvittää riittävästi ihmisten terveydelle aiheutuvat riskit.

Tämä päätelmä tehtiin, kun asetuksen (ETY) N:o 793/93 asiaa koskevien säännösten mukaisesti toimitettujen tietojen arviointi on vielä meneillään ⁽¹³⁾.

B YMPÄRISTÖ

Riskinarvioinnin päätelmä

ILMAKEHÄN osalta:

Tässä vaiheessa ei ole tarpeen hankkia lisätietoja, suorittaa lisäkokeita eikä toteuttaa riskien vähentämistä koskevia lisätoimenpiteitä. Päätelmän perusteet:

⁽¹²⁾ Tämän aineen luokitus vahvistetaan vaarallisten aineiden luokitusta, pakkaamista ja merkintöjä koskevien lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten lähentämisestä annetun neuvoston direktiivin 67/548/ETY mukauttamisesta tekniikan kehitykseen 28. kerran 6 päivänä elokuuta 2001 annetussa komission direktiivissä 2001/59/EY (EYVL L 225, 21.8.2001, s. 1).

⁽¹³⁾ Lisätietojen ja/tai lisätestien tarve koskee vain yhtä skenaariota. Ihmisen terveyteen kohdistuvien riskien arvioinnin täydelliset päätelmät julkaistaan myöhemmin komission suosituksessa.

- Riskinarviointi osoittaa, ettei edellä mainituille ympäristön osille oleteta aiheutuvan riskejä. Riskien vähentämistä koskevien nykyisin sovellettavien toimenpiteiden katsotaan olevan riittäviä.

Riskinarvioinnin päätelmä

VESIEKOSYSTEEMIN ja MAAEKOSYSTEEMIN osalta:

1. Lisätiedot ja/tai -kokeet ovat tarpeellisia. Päätelmän perusteet:

- Vesiympäristön osille, kuten sedimentille, voi aiheutua haittavaikutuksia.

Vaaditut tiedot ja/tai testit ovat seuraavat:

- Sedimentin eliöiden myrkyllisyydestä laajentaminen.

Liitteen II jakson 4 osassa esitetyn ympäristöriskien vähentämiseen tähtäävän toimintasuunnitelman täytäntöönpanon ansiosta lisätiedot eivät kuitenkaan ole tarpeellisia.

Myös:

2. Riskien rajoittamiseksi tarvitaan erityistoimenpiteitä. Päätelmän perusteet:

- Nonyylifenolin valmistuksesta (¹⁴), fenolisten oksiimien (¹⁵), fenoli- ja/tai formaldehydihartsien, epoksihartsi- (¹⁶) ja muiden muovien stabilointiaineiden valmistuksesta, nonyyliolenioksyalaattien valmistuksesta, niitä sisältävien valmisteen valmistuksesta ja niiden käytöstä aiheutuvasta altistuksesta voi seurata haitallisia vaikutuksia paikalliseen ja alueelliseen vesiympäristöön, sedimentti mukaan luettuna.

- Maaympäristölle voi olla haitallisia vaikutuksia altistuksesta, joka aiheutuu nonyyliolenioksyalaattien valmistuksesta sekä niitä sisältävien valmisteen valmistuksesta ja käytöstä eläinlääkkeissä, suljetusta käytöstä kemian-teollisuudessa, sähkötekniikassa, teollisuus- ja laitossiivouksessa, nahan prosessoinnissa, metallikaivosteollisuudessa, valokuva-, massa- ja paperi-, polymeeri- ja tekstiiliteollisuudessa, maalien valmistuksessa sekä maanrakennus- ja koneiteollisuudessa.

- Kalat ja kastematojen predaattorit voivat saada sekundaarisen myrkytyksen altistuksesta, joka aiheutuu nonyyliolenioksyalaattien valmistuksesta sekä niitä sisältävien valmisteen valmistuksesta sekä nonyyliolenioksyalaattien käytöstä teollisuus- ja laitossiivouksessa, sähkötekniikassa, maali-, lakka- ja vernissateollisuudessa, maanrakennuksessa, nahan prosessoinnissa, metallikaivosteollisuudessa, massa-, paperi- ja kartonkiteollisuudessa sekä tekstiilien prosessoinnissa.

Riskinarvioinnin päätelmä

JÄTEVEDENPUHDISTAMOJEN MIKRO-ORGANISMIIEN osalta:

Tässä vaiheessa ei ole tarpeen hankkia lisätietoja, suorittaa lisäkokeita eikä toteuttaa riskien vähentämistä koskevia lisätoimenpiteitä. Päätelmän perusteet:

- Riskinarviointi osoittaa, ettei edellä mainituille ympäristön osille oleteta aiheutuvan riskejä. Riskien vähentämistä koskevien nykyisin sovellettavien toimenpiteiden katsotaan olevan riittäviä.

II TOIMINTAPERIAATE RISKIEN RAJOITTAMISEKSI

YMPÄRISTÖ:

Yhteisön tason markkinointi- ja käyttörajoituksia olisi harkittava ympäristön suojelemiseksi nonyyliolenin ja/tai nonyyliolenioksyalaattien käytöltä erityisesti seuraavissa käyttötavoissa:

- teollisuus-, laitos- ja kotitalouksien siivous,
- tekstiilien prosessointi,

⁽¹⁴⁾ Näistä käyttötavoista aiheutuu riskejä vesiympäristölle vain siksi, että pohjavesipitoisuudet vaikuttavat paikallisiin tasoihin. Sama koskee nonyyliolenioksyalaattien käyttöä maatalouden torjunta-ainevalmisteissa, pienissä valokuvausteknisissä prosesseissa sekä kotitalouksissa ja teollisuudessa käytetyissä emulsiomaaleissa.

⁽¹⁵⁾ Näistä käyttötavoista aiheutuu riskejä vesiympäristölle vain siksi, että pohjavesipitoisuudet vaikuttavat paikallisiin tasoihin. Sama koskee nonyyliolenioksyalaattien käyttöä maatalouden torjunta-ainevalmisteissa, pienissä valokuvausteknisissä prosesseissa sekä kotitalouksissa ja teollisuudessa käytetyissä emulsiomaaleissa.

⁽¹⁶⁾ Näistä käyttötavoista aiheutuu riskejä vesiympäristölle vain siksi, että pohjavesipitoisuudet vaikuttavat paikallisiin tasoihin. Sama koskee nonyyliolenioksyalaattien käyttöä maatalouden torjunta-ainevalmisteissa, pienissä valokuvausteknisissä prosesseissa sekä kotitalouksissa ja teollisuudessa käytetyissä emulsiomaaleissa.

- nahan prosessointi,
- maatalous (biosidituotteet, erityisesti käyttö vedinkastoissa (utaretulehdusten ehkäisy)),
- metallintyöstö,
- massa- ja paperiteollisuus,
- kosmeettiset valmisteet, mukaan luettuna shampoot ja muut henkilökohtaisen hygienian valmisteet.

Tarvitaan lisätutkimuksia sen selvittämiseksi, millaisiin käyttötarkoituksiin voitaisiin sallia poikkeuksia.

Otaen huomioon uusien yhteisön tasolla noudatettavien menettelyjen kehittäminen olisi edellä mainitun lisäksi harkittava nonyylifenolille ja nonyylifenolietoksyylaateille lisätoimenpiteitä, kuten saastumista ehkäiseviä toimenpiteitä ⁽¹⁷⁾, tarpeen mukaan seuraavilla toimialoilla:

- nonyylifenolin ja nonyylifenolietoksyalaattien valmistus,
- nonyylifenolietoksyalaattien käyttö muiden kemikaalien synteessissä (suljettu käyttö),
- nonyylifenolietoksyalaattien käyttö emulsiopolymeerisaatioissa, erityisesti käyttö akryyliestereissä erikoispinnoitteissa, liima-aineissa ja kuitujen sitomisessa,
- fenoli- ja/tai formaldehydihartsien valmistus käyttäen nonyylifenolia,
- muiden muovien stabilointiaineiden valmistus käyttäen nonyylifenolia.

Markkinoille saattamisen ja käytön rajoituksilla ja saastumisen valvontatoimenpiteillä aikaansaatuja tuloksia on seurattava ja tarvittaessa harkittava lisätoimenpiteitä. Erityisesti olisi harkittava muita yhteisön säädöksiä ⁽¹⁸⁾, jotta voitaisiin varmistaa nonyylifenolin ja nonyylifenolietoksyalaattien ympäristöpitoisuuksien valvonta kyseisissä säädöksissä asetettujen tavoitteiden kautta. Näitä toimenpiteitä olisi sovellettava edellä mainituilla ja seuraavassa luetelluilla toimialoilla:

- valmisteiden valmistus (aloilla, joilla nonyylifenolin ja/tai nonyylifenolietoksyalaattien käyttö jatkuu),
- maanrakennus ja koneiteollisuus, mukaan luettuna muurien/seinien rakennusmateriaalit, tienpäällystysmateriaalit ja myös metallien puhdistus,
- voiteluöljyjen lisäaineet ja polttoaineiden lisäainepakettien sekoitukset,
- elektroniikka ja sähkötekniikka, erityisesti käyttö maalattujen piirilevyjen valmistuksessa käytetyissä liuoksissa (fluxes), piirilevyjen säröjen etsimisessä käytetyissä maaleissa ja piirilevyjen etsauksessa käytetyissä kemiallisissa liuoksissa,
- valokuvaalaboratoriot (pienet ja suuret), erityisesti käyttö harrastajavalokuvaajien kotikäyttötuotteissa, harrastajien filmien kehitykseen, tiettyihin ammattilaisten käyttämiin tuotteisiin ja myös käyttöön röntgenfilmeissä,
- fenolisten oksiimien ja/tai epoksihartsien valmistus,
- lakkahartsin valmistus ja myös käyttö maaliseosten stabilointiaineena.

Muiden markkinoille saattamista ja käyttöä koskevien rajoitusten tarvetta olisi harkittava yhteisön tasolla, jos näillä aloilla toteutetut toimenpiteet osoittautuvat riittämättömiksi.

⁽¹⁷⁾ Yhteisössä parhaillaan käynnissä oleva työ, joka liittyy direktiiviin 96/61/EY ja jossa kehitetään erilaisia kemianprosesseja käsitteleviä viiteasiakirjoja (BREF-asiakirjoja) parhaalle käytettävissä oleville tekniikoille, voi olla erittäin merkittävää tässä yhteydessä. Lisätietoja asiasta saa Euroopan IPPC-toimiston verkkosivuilta osoitteesta <http://eippcb.jrc.es>.

⁽¹⁸⁾ Direktiivissä 2000/60/EY säädetään pilaantumista vähentävistä yhteisön toimenpiteistä. Direktiivin liitteessä X olevan prioriteettiaineiden luettelon perusteella komissio ehdottaa laatuvaatimuksia ja päästöjen valvontatoimenpiteitä, mukaan luettuna päästöjen raja-arvoja kahden vuoden kuluttua luettelon vahvistamisesta. Prioriteettiaineisiin kuuluvien tiettyjen "vaarallisten prioriteettiaineiden" osalta päästöjen valvonnassa pyritään päästöjen ja häviöiden lopettamiseen kerralla tai vaiheittain 20 vuoden kuluessa. Nonyylifenolit sisältyvät "vaarallisina prioriteettiaineina" ensimmäiseen prioriteettiaineiden luetteloon, jota komissio on ehdottanut helmikuussa 2000 (KOM 2000) 47 lopullinen, EYVL C 177 E, 27.6.2000, s. 74 sellaisena kuin se on muutettuna 16. tammikuuta 2001 annetulla ehdotuksella COM (2001) 17 lopullinen). Neuvosto hyväksyi nonyylifenolit sisältävän prioriteettiaineiden luettelon 11. kesäkuuta 2001, minkä ansiosta direktiivissä 2000/60/EY säädettyjä toimenpiteitä voidaan käyttää lisämenetelmänä vesiympäristölle tai sen kautta aiheutuvien riskien vähentämiseksi.

Jos ainetta käytetään biosidivalmisteissa tehoaineena voimassa olevien biosidivalmisteita koskevien yhteisön säädösten tarkoittamalla tavalla, suositellaan, että riskinarvioinnin tulokset otetaan aisanmukaisesti huomioon.

Jos ainetta käytetään torjunta-aineissa tehoaineena voimassa olevien kasvinsuojeluaiteita koskevien yhteisön säädösten tarkoittamalla tavalla ⁽¹⁹⁾, suositellaan, että kansalliset viranomaiset ottavat riskinarvioinnin tulokset asianmukaisesti huomioon tehdessään päätöksiä markkinoille saattamista koskevien lupien myöntämisestä ja erityisesti tapauksissa, joissa paikallisesti on jo havaittavissa merkittäviä ympäristövaikutuksia. Tällaisissa tapauksissa olisi rohkaistava nonyyliifenolille ja/tai nonyyliifenolietoksyalaateille vaihtoehtoisten aineiden kehittämistä ja käyttöä.

Jos ainetta käytetään adjuvanttina ja/tai muuna osakomponenttina ⁽²⁰⁾ torjunta-aine- tai biosidivalmisteissa, kansallisten viranomaisten pitäisi ottaa riskinarvioinnin tulokset asianmukaisesti huomioon tehdessään päätöksiä markkinoille saattamista koskevien lupien myöntämisestä ja erityisesti tapauksissa, joissa paikallisesti on jo havaittavissa merkittäviä ympäristövaikutuksia. Tällöin olisi rohkaistava nonyyliifenolille ja/tai nonyyliifenolietoksyalaateille vaihtoehtoisten aineiden kehittämistä ja käyttöä sekä muiden, kuluttajakäyttötymistä ohjaavien toimenpiteiden toteuttamista.

Lisäksi tietoa olisi levitettävä ympäristön suojelun varmistamiseksi kaikille tahoille, joita asia yhteisössä koskee.

Jos nonyyliifenolia ja/tai nonyyliifenolietoksyalaatteja käytetään eläinlääkkeissä voimassa olevien eläinlääkkeitä koskevien yhteisön säädösten tarkoittamalla tavalla, suositellaan, että näitä aineita sisältävien valmisteiden markkinointia koskevien lupien haltijat korvaavat aineet vähemmän haitallisilla vaihtoehdoilla.

Jos käytetään nonyyliifenolia ja/tai nonyyliifenolietoksyalaatteja sisältävää lietettä voimassa olevien lietteen hallinnointia koskevien yhteisön säädösten tarkoittamalla tavalla, suositellaan, että harkitaan sellaisten nonyyliifenolin ja/tai nonyyliifenolietoksyalaattien pitoisuuksien raja-arvoja koskevien säännöksiä kehittämistä, joita sovelletaan lietteenlevittämiseen maahan.

Ympäristön suojelemiseksi määritetyt toimenpiteet vähentävät myös ihmisten altistumista aineelle.

5 OSA

CAS-nro: 1634-04-4

EINECS-nro: 216-653-1

Molekyylikaava: $C_5H_{12}O$
EINECS-nimi: *tert*-Butyyylimetyylieetteri
Esittelijä: Suomi
Luokitus: Ei vielä luokiteltu.

Riskinarviointi perustuu Euroopan yhteisössä valmistetun tai yhteisöön tuodun aineen elinkaareen liittyviin nykykäytäntöihin, jotka esittelijä on selostanut komissiolle toimittamassaan riskinarvioinnissa.

Käytettävissä oleviin tietoihin perustuvassa riskinarvioinnissa on selvitetty, että Euroopan yhteisön alueella ainetta käytetään pääasiassa bensiinin lisäaineena. Ainetta käytetään myös kemianteollisuudessa, lääketieteellisyydessä ja laboratorioissa.

I RISKINARVIOINTI

A IHMISTEN TERVEYS

Riskinarvioinnin päätelmä

TYÖNTEKIJÖIDEN osalta:

Riskien rajoittamiseksi tarvitaan erityistoimenpiteitä. Päätelmän perusteet:

— Ylläpitotoimista ja autojen korjaamisesta aiheutuvasta altistuksesta voi seurata haitallisia ihovaikutuksia (toistuvat annokset).

⁽¹⁹⁾ Direktiivissä 91/414/ETY säädetään, että torjunta-aineiden tehoaineena käytetty nonyyliifenoli ja nonyyliifenolietoksyalaatit vedetään markkinoilta heinäkuussa 2003.

⁽²⁰⁾ Toistaiseksi tätä käyttötapaa ei tarvitse arvioida direktiivin 91/414/ETY perusteella.

Riskinarvioinnin päätelmä

KULUTTAJEN osalta:

Tässä vaiheessa ei ole tarpeen hankkia lisätietoja, suorittaa lisäkokeita eikä toteuttaa riskien vähentämistä koskevia lisätoimenpiteitä. Päätelmän perusteet:

- Riskinarviointi osoittaa, ettei riskejä ole odotettavissa. Riskien vähentämistä koskevien nykyisin sovellettavien toimenpiteiden katsotaan olevan riittäviä.

Riskinarvioinnin päätelmä

YMPÄRISTÖN KAUTTA ALTISTUVIEN IHMISTEN osalta:

Riskien rajoittamiseksi tarvitaan erityistoimenpiteitä. Päätelmän perusteet:

- Maanalaisten varastosäiliöiden vuodoista ja varastosäiliöiden ylitäytöstä aiheutuvan altistuksen seurauksena juomaveden voi tulla maku- ja hajuhaittoja.

Riskinarvioinnin päätelmä

IHMISTEN TERVEYDEN osalta (fysikaalis-kemialliset ominaisuudet):

Tässä vaiheessa ei ole tarpeen hankkia lisätietoja, suorittaa lisäkokeita eikä toteuttaa riskien vähentämistä koskevia lisätoimenpiteitä. Päätelmän perusteet:

- Riskinarviointi osoittaa, ettei riskejä ole odotettavissa. Riskien vähentämistä koskevien nykyisin sovellettavien toimenpiteiden katsotaan olevan riittäviä.

B YMPÄRISTÖ

Riskinarvioinnin päätelmä

VESIEKOSYSTEEMIN osalta:

1. Lisätiedot ja/tai -kokeet ovat tarpeellisia. Päätelmän perusteet:

- Tarvitaan parempia tietoja, jotta voidaan selvittää riittävästi riskit, joita vesiekosysteemille aiheutuu aineen päästöistä pintavesiin.

Vaaditut tiedot ja/tai testit ovat seuraavat:

- Vaiheittainen testausstrategia, jolla tutkitaan, miten kalat ja mahdollisesti muut luonnonvaraiset eliöt välttävät kyseisellä aineella kontaminoitunutta vettä.

Myös:

2. Riskien rajoittamiseksi tarvitaan erityistoimenpiteitä. Päätelmän perusteet:

- Haitat, joita seuraa vesiekosysteemin altistuksesta varastosäiliöiden vesitysviesien päästöistä pintaveteen.

Riskinarvioinnin päätelmä

POHJAVEDEN osalta:

Riskien rajoittamiseksi tarvitaan erityistoimenpiteitä. Päätelmän perusteet:

- Manalaisten varastosäiliöiden vuodoista ja varastosäiliöiden ylitäytöstä aiheutuvan altistuksen seurauksena juomaveden voi tulla maku- ja hajuhaittoja.

Riskinarvioinnin päätelmä

ILMAKEHÄN ja MAAEKOSYSTEEMIN osalta:

Tässä vaiheessa ei ole tarpeen hankkia lisätietoja, suorittaa lisäkokeita eikä toteuttaa riskien vähentämistä koskevia lisätoimenpiteitä. Päätelmän perusteet:

- Riskinarviointi osoittaa, ettei riskejä ole odotettavissa. Riskien vähentämistä koskevien nykyisin sovellettavien toimenpiteiden katsotaan olevan riittäviä.

Riskinarvioinnin päätelmä

JÄTEVEDENPUHDISTAMOJEN MIKRO-ORGANISMIIEN osalta:

Tässä vaiheessa ei ole tarpeen hankkia lisätietoja, suorittaa lisäkokeita eikä toteuttaa riskien vähentämistä koskevia lisätoimenpiteitä. Päätelmän perusteet:

- Riskinarviointi osoittaa, ettei riskejä ole odotettavissa. Riskien vähentämistä koskevien nykyisin sovellettavien toimenpiteiden katsotaan olevan riittäviä.

II TOIMINTASUUNNITELMA RISKIEN RAJOITTAMISEKSI

TYÖNTEKIJÄT:

Voimassa olevan työntekijöiden suojelua koskevan yhteisön lainsäädännön katsotaan yleisesti antavan riittävät edellytykset aineen aiheuttamien riskien rajoittamiseksi tarvittavalla tavalla.

Lisäksi suositellaan sen tutkimista, miten voidaan parantaa autojen ja polttoainepumppujen polttoainesuodattimen sijoituspaikan suunnittelua, jotta samalla helpotettaisiin ylläpito- ja korjaustyötä ja pyritäisiin mahdollisimman pieneen ihon altistumiseen bensiinille. Edellä sanottu ei vaikuta tällä alalla voimassa olevien yhteisön säädösten ⁽²¹⁾ soveltamiseen. Siksi ehdotetaan, että keskusteluja asiasta jatketaan alan teollisuuden organisaatioiden kanssa.

YMPÄRISTÖN KAUTTA ALTISTUVIEN IHMISTEN osalta:

Jäljempänä esitettävien pohjaveden suojeluun tähtävien toimenpiteiden katsotaan osaltaan ehkäisevän juomaveden kontaminoitumista.

YMPÄRISTÖN osalta:

Kaikkien ihmisen aiheuttamien päästöjen, MTBE mukaan luettuna, estäminen on ensisijainen tavoite yhteisön voimassa olevassa lainsäädännössä ⁽²²⁾. Siksi suositellaan, että tarvittaessa toteutetaan seurantaohjelmia, jotta MTBE:n mahdollisesti aiheuttama pohjaveden kontaminaatio voidaan havaita varhaisessa vaiheessa.

Edelleen suositellaan, että parasta käyttökelpoista tekniikkaa sovelletaan laajassa mittakaavassa huoltoasemien jakelulaitteiden ja maanalaisten bensiinisäiliöiden rakentamisessa ja käytössä. Jäsenvaltioiden olisi harkittava tässä asiassa pakottavia vaatimuksia erityisesti kaikille huoltoasemille, jotka sijaitsevat pohjavettä muodostavilla alueilla. Lisäksi suositellaan, että Euroopan standardointikomitea (CEN) kehittäisi Euroopan tason yhdenmukaistettuja standardeja varastosäiliöiden rakentamista ja käyttöä varten. Paikat, jotka sijaitsevat kriittisillä alueilla ja joilla on mahdollisesti aikaisemmin tapahtunut päästöjä, olisi tutkittava ja tarvittaessa ennallistettava.

Edelleen on edistettävä näitä ohjelmia ja niiden tuloksia koskevien tietojen vaihtoa.

Suosittelaa myös, että maanpäällisten varastosäiliöiden MTBE-pitoisten vesitysvesien päästöjä rajoitettaisiin tehtaille myönnettävillä luvilla ⁽²³⁾ tai kansallisilla määräyksillä.

Luvanmyöntämismenettelyn (sekä mahdollisten kansallisten määräysten vahvistamisen) helpottamiseksi näitä kysymyksiä käsitellään "parasta käyttökelpoista tekniikkaa" (BAT) koskeissa ohjeissa ⁽²⁴⁾.

Suosittelaa, että jäsenvaltiot seuraavat huolellisesti tätä asiaa koskevan parhaan käyttökelpoisen tekniikan soveltamista ja ilmoittavat komissiolle kaikesta mahdollisesta kyseistä tekniikkaa koskevasta tärkeästä kehityksestä osana sitä koskevaa tietojenvaihtoa.

⁽²¹⁾ Moottoriajoneuvojen ottomootoreiden kaasujen aiheuttaman ilman pilaantumisen estämiseksi toteutettavia toimenpiteitä koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä 20 päivänä maaliskuuta 1970 annettu neuvoston direktiivi 70/220/ETY (EYVL L 76, 6.4.1970, s. 1).

⁽²²⁾ Direktiivi 2000/60/EY.

⁽²³⁾ Direktiivin 96/61/EY tai kansallisen lainsäädännön perusteella annetut tehtaiden ympäristöluvut.

⁽²⁴⁾ Yhteisössä parhaillaan käynnissä oleva työ, joka liittyy direktiiviin 96/61/EY ja jossa laaditaan viiteasiakirjoja parhaille käyttökelpoisille tekniikoille. Nämä ns. BREF-asiakirjat koskevat MTBE:n tuotantoa ja käsittelyä, mukaan lukien varastoinnin suunnittelu ja hallinta.

KOMISSION PÄÄTÖS,**tehty 8 päivänä marraskuuta 2001,****neuvoston direktiivin 96/62/EY ja neuvoston direktiivin 1999/30/EY mukaisesti vuosittain annettavien ilmanlaadun arviointia koskevien tietojen ilmoittamiseen käytettävästä lomakkeesta***(tiedoksiannettu numerolla K(2001) 3405)***(ETA:n kannalta merkityksellinen teksti)***(2001/839/EY)*

EUROOPAN YHTEISÖJEN KOMISSIO, joka

ottaa huomioon Euroopan yhteisön perustamissopimuksen,

ottaa huomioon ilmanlaadun arvioinnista ja hallinnasta 27 päivänä syyskuuta 1996 annetun neuvoston direktiivin 96/62/EY⁽¹⁾ ja erityisesti sen 11 artiklan,

sekä katsoo seuraavaa:

- (1) Direktiivissä 96/62/EY vahvistetaan oikeudellinen kehys ilmanlaadun arviointia ja hallintaa varten.
- (2) Ilmassa olevien rikkidioksidin, typpidioksidin ja typen oksidien, hiukkasten ja lyijyn pitoisuuksien raja-arvoista 22 päivänä huhtikuuta 1999 annetussa neuvoston direktiivissä 1999/30/EY⁽²⁾ vahvistetaan raja-arvot, jotka on saavutettava tiettyyn tavoitepäivämäärään mennessä.
- (3) Jäsenvaltioiden säännöllinen raportointi on olennainen osa edellä mainittua lainsäädäntöä.
- (4) Direktiivin 96/62/EY 11 artiklassa sekä direktiivin 1999/30/EY liitteissä I, II, III, IV ja V ja direktiivin 1999/30/EY 3 artiklassa, 5 artiklassa ja 9 artiklan 6 kohdassa tarkoitetut tiedot on ilmoitettava vuosittain.
- (5) Ilmanlaadun raja- ja ohjearvoista rikkidioksidille ja leijumalle 15 päivänä heinäkuuta 1980 annetun neuvoston direktiivin 80/779/ETY⁽³⁾, ilmassa olevan lyijyn raja-arvosta 3 päivänä joulukuuta 1982 annetun neuvoston direktiivin 82/884/ETY⁽⁴⁾ ja ilmanlaatustandardeista typpidioksidille 7 päivänä maaliskuuta 1985 annetun

neuvoston direktiivin 85/203/ETY⁽⁵⁾ mukaiset ilmoittamista koskevat vaatimukset kumotaan direktiivin 1999/30/EY mukaisesti 19 päivästä heinäkuuta 2001 lähtien, mutta näiden direktiivien mukaiset raja-arvot jäävät direktiivin 80/779/ETY ja direktiivin 82/884/ETY osalta voimaan vuoteen 2005 asti ja direktiivin 85/203/ETY osalta vuoteen 2010 asti, ja näiden raja-arvojen ylitykset on edelleen ilmoitettava direktiivin 1999/30/EY 9 artiklan 6 kohdan mukaisesti.

- (6) Sen varmistamiseksi, että vaaditut tiedot toimitetaan oikeassa muodossa, jäsenvaltioilta olisi edellytettävä, että ne toimittavat nämä tiedot vakiomuotoisella ilmoituslomakkeella.
- (7) Tässä päätöksessä säädetyt toimenpiteet ovat direktiivin 96/62/EY 12 artiklan 2 kohdalla perustetun komitean lausunnon mukaiset,

ON TEHNYT TÄMÄN PÄÄTÖKSEN:

1 artikla

Jäsenvaltioiden on käytettävä tämän päätöksen liitteessä vahvistettua lomaketta direktiivin 96/62/EY 11 artiklan sekä direktiivin 1999/30/EY liitteiden I, II, III, IV ja V sekä sen 3 ja 5 artiklan ja 9 artiklan 6 kohdan mukaisesti vuosittain ilmoitettavien tietojen toimittamiseen.

2 artikla

Tämä päätös on ositettu kaikille jäsenvaltioille.

Tehty Brysselissä 8 päivänä marraskuuta 2001.

Komission puolesta
Margot WALLSTRÖM
Komission jäsen

⁽¹⁾ EYVL L 296, 21.11.1996, s. 55.⁽²⁾ EYVL L 163, 29.6.1999, s. 41.⁽³⁾ EYVL L 229, 30.8.1980, s. 30.⁽⁴⁾ EYVL L 378, 31.12.1982, s. 15.⁽⁵⁾ EYVL L 87, 27.3.1985, s. 1.

LIITE

LOMAKE

Ilmanlaadun arvioinnista ja hallinnasta annetun neuvoston direktiivin 96/62/EY ja ilmassa olevien rikkidioksidin, typpidioksidin ja typen oksidien, hiukkasten ja lyijyn pitoisuuksien raja-arvoista annetun neuvoston direktiivin 1999/30/EY mukaisesti annettavien tietojen ilmoittamisessa käytettävä lomake

JÄSENVALTIO: .....

YHTEYSOSOITE: .....

VIITEVUOSI: .....

LAADINTAPÄIVÄMÄÄRÄ: .....

Jäljempänä olevissa lomakkeissa ne tiedot, jotka jäsenvaltion on säännösten mukaan ilmoitettava, on erotettu tiedoista, joiden ilmoittaminen on vapaaehtoista. Tiedot, joiden ilmoittaminen on vapaaehtoista, on merkitty kursivilla.

Lomakkeiden sisältämien täytettävien rivien tai sarakkeiden määrä vaihtelee yleensä tilanteen mukaan. Lomakemalleihin on tämän vuoksi merkitty vain ensimmäiset kolme täytettävää riviä tai saraketta sekä katkoviiva osoittamaan, että lomaketta voidaan tarvittaessa jatkaa.

Jäsenvaltioiden täytettäväksi tarkoitettujen lomakkeiden lisäksi mukaan on otettu joitakin taulukoita. Taulukot sisältävät tietoja, kuten vakiokoodeja, joita jäsenvaltiot eivät saa muuttaa.

LOMAKELUETTELO

Lomake 1	Vastuuyksikön yhteystiedot
Lomake 2	Alueita ja taajamia koskevat tiedot
Lomake 3	Arviointi- ja mittausmenetelmien yhteydessä käytetyt mittausasemat
Lomake 4	PM ₁₀ - ja PM _{2,5} -hiukkasten näytteenotto- ja mittausmenetelmät: jäsenvaltioiden määrittelemät valinnaiset lisäkoodit
Lomake 5	Luettelo alueista ja taajamista, joissa pitoisuudet ylittävät raja-arvot tai ylitysmarginaalilla korotetut raja-arvot, sekä alueista ja taajamista, joissa pitoisuudet eivät ylitä edellä mainittuja raja-arvoja
Lomake 6	Luettelo alueista ja taajamista, joissa pitoisuudet ylittävät ylempät arviointikynnykset tai alemmat arviointikynnykset, sekä alueista ja taajamista, joissa pitoisuudet eivät ylitä näitä kynnyksiä, sekä täydentävää arviointia koskevat tiedot
Lomake 7	Raja-arvojen ja ylitysmarginaalilla korotettujen raja-arvojen yksittäiset ylitykset
Lomake 8	Yksittäisten ylitysten syyt: jäsenvaltion määrittelemät valinnaiset lisäkoodit
Lomake 9	SO ₂ -pitoisuuksien 10 minuutin keskiarvojen seurantatiedot
Lomake 10	PM _{2,5} -hiukkaspitoisuuksien vuorokausikeskiarvojen seurantatiedot
Lomake 11	Taulukko täydentävän arvioinnin menetelmistä ja tuloksista
Lomake 12	Lomakkeessa 11 mainittujen täydentävien arviointimenetelmien lähdeluettelo
Lomake 13	SO ₂ -raja-arvojen luontoperäiset ylitykset
Lomake 14	Luontoperäiset SO ₂ -lähteet: jäsenvaltioiden määrittelemät valinnaiset lisäkoodit
Lomake 15	PM ₁₀ -raja-arvojen luontoperäiset ylitykset
Lomake 16	Talvihiekoituksesta johtuva PM ₁₀ -raja-arvojen ylittyminen
Lomake 17	Valtioiden rajat ylittäviä epäpuhtauksia koskevat neuvottelut
Lomake 18	Direktiivin 1999/30/EY 9 artiklan 6 kohdan mukaisesti ilmoitettavat direktiiveissä 80/779/ETY, 82/884/ETY ja 85/203/ETY vahvistettujen raja-arvojen ylitykset
Lomake 19	Direktiiveissä 80/779/ETY, 82/884/ETY ja 85/203/ETY vahvistettujen raja-arvojen ylitysten syyt: jäsenvaltion määrittelemät valinnaiset lisäkoodit

LUETTELO TAULUKOISTA

Taulukko 1	PM ₁₀ - ja PM _{2,5} -hiukkasten näytteenotto- ja mittausmenetelmät: vakiokoodit
Taulukko 2	Yksittäisten ylitysten syyt: vakiokoodit
Taulukko 3	Pitoisuuskartoissa käytettävät tilastolliset parametrit
Taulukko 4	SO ₂ :n luontoperäiset lähteet: vakiokoodit
Taulukko 5	PM ₁₀ -raja-arvon ylitysten syynä olevat luonnonilmiöt: vakiokoodit

Lomake 1: Vastuuyksikön yhteystiedot

Vastuuyksikön nimi	
Postiosoite	
Yhteyshenkilön nimi	
Yhteyshenkilön puhelinnumero	
Yhteyshenkilön faksinumero	
Yhteyshenkilön sähköpostiosoite	
Mahdolliset huomautukset	

Huomautus lomakkeeseen 1:

Jäsenvaltio täyttää vastuuyksikön tiedot ja ilmoittaa mahdollisuuksien mukaan myös kansallisen tason yhteyshenkilön, johon komissio voi tarvittaessa ottaa yhteyttä tähän ilmoituslomakkeeseen liittyvissä asioissa.

Lomake 2: Alueita ja taajamia koskevat tiedot (direktiivin 96/62/EY 5 artikla ja 11 artiklan 1 kohdan b kohta)

	Alueet		
Alueen täydellinen nimi			
Alueen koodi			
Alueen osalta arvioitava epäpuhtaus (arvioitavat epäpuhtaudet) ja mahdolliset erilliset suojelutavoitteet			
Tyyppi [ag/nonag]			
Pinta-ala (km ²)			
Väkiluku			
Aluerajojen koordinaatit			
Aluerajojen koordinaatit			
Aluerajojen koordinaatit			

Huomautukset lomakkeeseen 2:

- Jäsenvaltion olisi alueen nimen lisäksi annettava myös aluekohtainen aluekoodi.
- Jäsenvaltion olisi ilmoitettava kunkin alueen osalta arvioitava epäpuhtaus (arvioitavat epäpuhtaudet) käyttämällä SO₂:sta koodia "S", NO₂/NO_x:sta koodia "N", PM₁₀-hiukkasista koodia "P" ja lyijystä koodia "L" ja erotettava nämä koodit toisistaan puolipisteellä. Jos alueen osalta arvioidaan kaikki edellä mainitut epäpuhtaudet, tämä ilmoitetaan käyttämällä koodia "A". Jos alueet on erikseen määritelty terveyden, ekosysteemin tai kasvillisuuden suojelua varten, jäsenvaltion olisi käytettävä seuraavia koodeja: terveyden suojeluun tarkoitettujen alueen osalta arvioitavasta SO₂:sta koodia "SH", ekosysteemin suojeluun tarkoitettujen alueen osalta arvioitavasta SO₂:sta koodia "SE", terveyden suojeluun tarkoitettujen alueen osalta arvioitavasta NO₂:sta koodia "NH" ja kasvillisuuden suojeluun tarkoitettujen alueen osalta arvioitavasta NO_x:sta koodia "NV".

- (3) Alueesta olisi ilmoitettava, onko se taajama (koodi "ag") vai ei (koodi "nonag").
- (4) Jäsenvaltiot voivat halutessaan ilmoittaa lisäksi tiedot alueen pinta-alasta ja väkiluvusta Euroopan tasolla suoritettavien tietojen jatkokäsittelyä varten.
- (5) Jäsenvaltion olisi tietojen jatkokäsittelyä varten ilmoitettava alueen rajat vakiomuodossa (monikulmiot, jotka on ilmoitettu käyttämällä ISO 6709-standardin mukaisia maantieteellisiä koordinaatteja eli maantieteellistä pituutta ja leveyttä). Jäsenvaltion olisi toimitettava alueista erillinen kartta (joko tiedostona tai paperilla) aluetietojen virheettömän tulkinnan helpottamiseksi. Vähimmäisvaatimuksena on, että jäsenvaltio toimittaa joko tiedot aluerajoista lomakkeella 2 tai kartan alueista.

Lomake 3: Arviointi- ja mittausmenetelmien yhteydessä käytetyt mittausasemat (direktiivin 1999/30/EY liite IX)

Mittausaseman-koodi	Mittausaseman paikallisen-koodi	Alueen-koodi(t)	Direktiivin mukainen arviointi				Direktiivin mukainen arviointi / PM ₁₀ - ja PM _{2,5} -hiukkasten mittausmenetelmän koodi		Käytetty korjauskerroin tai -yhtälö		Mittausaseman tehtävä
			SO ₂	NO ₂	NO _x	Lyijy	PM ₁₀	PM _{2,5}	PM ₁₀	PM _{2,5}	

Huomautukset lomakkeeseen 3:

- (1) Lomakkeessa 3 ja muissa tämän lomakesarjan lomakkeissa "mittausaseman koodi" tarkoittaa koodia, joka on jo käytössä tietojenvaihtojärjestelmästä tehdyn päätöksen 97/101/EY mukaisessa tietojenvaihdossa. "Mittausaseman paikallinen koodi" tarkoittaa koodia, joka on käytössä kyseisessä jäsenvaltiossa tai kyseisellä alueella.
- (2) Jäsenvaltion on kolmannessa sarakkeessa ilmoitettava mittausaseman sijaintialue(et). Jos mittausasema sijaitsee useammalla kuin yhdellä alueella, koodit olisi erotettava toisistaan puolipisteellä.
- (3) Jäsenvaltion on sarakkeissa "SO₂", "NO₂", "NO_x" ja "Lyijy" ilmoitettava, käytetäänkö mittausta direktiivin 1999/30/EY mukaista arviointia varten, merkitsemällä kyseiseen ruutuun plusmerkki ("+"), jos mittausta käytetään tähän tarkoitukseen, ja jättämällä ruutu tyhjäksi, jos näin ei ole. Sarakkeeseen NO_x tehty merkintä tarkoittaa, että mittausasema sijaitsee alueella, jolla sovelletaan kasvillisuuden suojelemiseksi vahvistettua raja-arvoa. Jos mittausasema sijaitsee direktiivin 1999/30/EY liitteessä IV tarkoitettujen tiettyjen lyijyn lähteiden välittömässä läheisyydessä, jäsenvaltion on plusmerkin sijasta käytettävä koodia "SS".
- (4) Jäsenvaltion olisi ilmoitettava sarakkeissa "PM₁₀" ja "PM_{2,5}", käytetäänkö mittausta direktiivin 1999/30/EY mukaiseen arviointiin, ja annettava samalla tiedot käytetystä mittausmenetelmästä. Jos mittausta käytetään direktiivin mukaista arviointia varten, ruutuun merkitään mittausmenetelmän koodi (katso huomautus 5); jos mittausta ei käytetä direktiivin mukaiseen arviointiin, ruutu jätetään tyhjäksi. PM_{2,5}-pitoisuuksien osalta ei vaadita direktiivin 96/62/EY 6 artiklan mukaista virallista arviointia.
- (5) PM₁₀- ja PM_{2,5}-pitoisuuksien mittaamisessa käytetty menetelmä voidaan ilmoittaa käyttämällä tässä lomakkeessa vahvistettuja vakiokoodia (katso taulukko 1) tai jäsenvaltion määrittelemää menetelmäkoodia, joka perustuu jäsenvaltion laatimaan menetelmäkoodien selitykset sisältävään erilliseen luetteloon (katso lomake 4). Jäsenvaltio voi merkitä menetelmäkoodin selitykseksi myös viittauksen lomakkeeseen liitettyyn erilliseen asiakirjaan. Jos mittausmenetelmää on muutettu vuoden aikana, jäsenvaltion on ilmoitettava molemmat menetelmäkoodit siten, että ensimmäiseksi merkitään sen menetelmän koodi, joka oli käytössä suurimman osan vuodesta, ja tämän jälkeen toisen käytetyn menetelmän koodi, joka erotetaan ensin merkitystä koodista puolipisteellä.
- (6) Jos PM₁₀- tai PM_{2,5}-pitoisuuden mittauksessa ei ole käytetty direktiivin 1999/30/EY liitteen IX mukaista vertailumenetelmää, jäsenvaltion on ilmoitettava korjauskerroin, jolla mittaustuloksena saadut pitoisuudet on kerrottu tässä lomakkeessa ilmoitettujen pitoisuuksien saamiseksi, tai ilmoitettava tulosten korjaamisessa käytetty yhtälö. Jos on käytetty korjausyhtälöä, voidaan käyttää vapaamuotoista ilmoitustapaa, jossa mitattu pitoisuus merkitään koodilla "CM" ja ilmoitettu pitoisuus koodilla "CR" mieluummin muodossa CR = f(CM). Jos käytetyllä menetelmällä saadut tulokset täysin vastaavat vertailumenetelmällä saatavia tuloksia ilman korjausta, jäsenvaltion on ilmoitettava tämä merkitsemällä korjauskertoimen tai -yhtälön arvoksi "1".

- (7) Sarakkeessa "Mittausaseman tehtävä" ilmoitetaan, sijaitseeko mittausasema alueella, jolla sovelletaan a) raja-arvoja ihmisten terveyden suojelemiseksi, SO₂-raja-arvoa ekosysteemien suojelemiseksi ja NO_x-raja-arvoa kasvillisuuden suojelemiseksi (koodi "HEV"), b) vain raja-arvoja ihmisten terveyden suojelemiseksi ja SO₂-raja-arvoa ekosysteemien suojelemiseksi (koodi "HE"), c) vain raja-arvoja ihmisten terveyden suojelemiseksi ja NO_x-raja-arvoa kasvillisuuden suojelemiseksi (koodi "HV") tai d) vain raja-arvoja ihmisten terveyden suojelemiseksi (koodi "H").

Taulukko 1: PM₁₀- ja PM_{2,5}-hiukkasten näytteenotto- ja mittausmenetelmät: vakiokoodit

Menetelmän koodi	Koodin selitys
M1	Beetasäteilyabsorptio
M2	Gravimetria
M3	Värahtelevä mikrovaaka

Lomake 4: PM₁₀- ja PM_{2,5}-hiukkasten näytteenotto- ja mittausmenetelmät: jäsenvaltioiden määrittelemät valinnaiset lisäkoodit (direktiivin 1999/30/EY liite IX)

Menetelmän koodi	Koodin selitys

— **Lomake 6 b: NO₂/NO_x-pitoisuuksien suhde NO₂/NO_x-kynnysarvoihin alueittain sekä täydentävää arviointia koskevat aluekohtaiset tiedot**

Alueen koodi	Terveyden suojelemiseksi vahvistettuun raja-arvoon liittyvä ylempi ja alempi arviointikynnys (tuntikeskiarvo)			Terveyden suojelemiseksi vahvistettuun raja-arvoon liittyvä ylempi ja alempi arviointikynnys (vuosikeskiarvo)			Kasvillisuuden suojelemiseksi vahvistettuun raja-arvoon liittyvä ylempi ja alempi arviointikynnys			SA
	> UAT	≤ UAT; > LAT	≤ LAT	> UAT	≤ UAT; > LAT	≤ LAT	> UAT	≤ UAT; > LAT	≤ LAT	

— **Lomake 6 c: PM₁₀-pitoisuuksien suhde PM₁₀-kynnysarvoihin alueittain sekä täydentävää arviointia koskevat aluekohtaiset tiedot**

Alueen koodi	Ylempi ja alempi arviointikynnys (vuorokausikeskiarvo)			Ylempi ja alempi arviointikynnys (vuosikeskiarvo)			SA
	> UAT	≤ UAT; > LAT	≤ LAT	>UAT	≤ UAT; > LAT	≤ LAT	

— **Lomake 6 d: Lyijypitoisuuksien suhde lyijyn kynnysarvoihin alueittain sekä täydentävää arviointia koskevat aluekohtaiset tiedot**

Alueen koodi	Ylempi ja alempi arviointikynnys			SA
	> UAT	≤ UAT; >LAT	≤ LAT	

Huomautukset lomakkeeseen 6:

(1) Sarakkeiden otsikkokoodien selitykset:

> UAT: suurempi kuin ylempi arviointikynnys

≤ UAT; > LAT: pienempi tai yhtä suuri kuin ylempi arviointikynnys mutta suurempi kuin alempi arviointikynnys

≤ LAT: pienempi tai yhtä suuri kuin alempi arviointikynnys

SA: täydentävä arviointi, katso huomautus 6.

(2) Tilanne kullakin alueella ilmoitetaan merkitsemällä plusmerkki ("+") siihen sarakkeeseen, joka vastaa tilannetta alueella.

(3) Jos ylitys on johdettu mallintamiseen perustuvista laskelmista, plusmerkin sijasta käytetään koodia "m".

(4) Ekosysteemien suojelemiseksi vahvistettujen arviointikynnysten ylitykset merkitään ainoastaan silloin, kun ne ovat esiintyneet alueilla, joilla sovelletaan ekosysteemien suojelemiseksi vahvistettuja raja-arvoja.

(5) Ylemmän ja alemman arviointikynnysen ylittyminen määritetään viitevuoden ja neljän sitä edeltäneen vuoden perusteella direktiivin 1999/30/EY liitteessä V olevan II jakson mukaisesti.

(6) Jäsenvaltion on ilmoitettava sarakkeessa "SA", onko kiinteiltä mittausasemilta saatuja tietoja täydennetty muista lähteistä saaduilla tiedoilla direktiivin 1999/30/EY 7 artiklan 3 kohdassa tarkoitettulla tavalla.

Lomake 7: Raja-arvojen ja ylitysmarginaalilla (MOT) korotettujen raja-arvojen yksittäiset ylitykset (direktiivin 96/62/EY 11 artiklan 1 kohdan a alakohdan i ja ii alakohta ja direktiivin 1999/30/EY liitteet I, II, IV ja V)

— **Lomake 7 a: Terveyden suojelemiseksi vahvistetun ylitysmarginaalilla korotetun SO₂-raja-arvon ylittyminen (tuntikeskiarvo)**

Alueen koodi	Mittausaseman koodi	Pvm	Klo	Pitoisuus (µg/m ³)	Syykoodi(t)

— **Lomake 7 b: Terveyden suojelemiseksi vahvistetun SO₂-raja-arvon ylittyminen (vuorokausikeskiarvo)**

Alueen koodi	Mittausaseman koodi	Pvm	Pitoisuus (µg/m ³)	Syykoodi(t)

— **Lomake 7 c: Ekosysteemien suojelemiseksi vahvistetun SO₂-raja-arvon ylittyminen (vuosikeskiarvo)**

Alueen koodi	Mittausaseman koodi	Pitoisuus (µg/m ³)	Syykoodi(t)

— **Lomake 7 d: Ekosysteemien suojelemiseksi vahvistetun SO₂-raja-arvon ylittyminen (talven keskiarvo)**

Alueen koodi	Mittausaseman koodi	Pitoisuus (µg/m ³)	Syykoodi(t)

— **Lomake 7 e: Terveyden suojelemiseksi vahvistetun ylitysmarginaalilla korotetun NO₂-raja-arvon ylittyminen (tuntikeskiarvo)**

Alueen koodi	Mittausaseman koodi	Pvm	Klo	Pitoisuus (µg/m ³)	Syykoodi(t)

— **Lomake 7 f: Terveyden suojelemiseksi vahvistetun ylitysmarginaalilla korotetun NO₂-raja-arvon ylittyminen (vuosikeskiarvo)**

Alueen koodi	Mittausaseman koodi	Pitoisuus (µg/m ³)	Syykoodi(t)

— **Lomake 7 g: Kasvillisuuden suojelemiseksi vahvistetun NO_x-raja-arvon ylittyminen**

Alueen koodi	Mittausaseman koodi	Pitoisuus (µg/m ³)	Syykoodi(t)

— **Lomake 7 h: Ylitysmarginaalilla korotetun PM₁₀-raja-arvon ylittyminen (vaihe 1; vuorokausikeskiarvo)**

Alueen koodi	Mittausaseman koodi	Pvm	Pitoisuus (µg/m ³)	Syykoodi(t)

— **Lomake 7 i: Ylitysmarginaalilla korotetun PM₁₀-raja-arvon ylittyminen (vaihe 1; vuosikeskiarvo)**

Alueen koodi	Mittausaseman koodi	Pitoisuus (µg/m ³)	Syykoodi(t)

— **Lomake 7 j: Ylitysmarginaalilla korotetun lyijyn raja-arvon ylittyminen**

Alueen koodi	Mittausaseman koodi	Pitoisuus (µg/m ³)	Syykoodi(t)

Huomautukset lomakkeeseen 7:

- (1) Mittausaseman koodin ilmoittaminen on erittäin suositeltavaa, joskaan ei pakollista.
- (2) ilmaus "ylitysmarginaalilla korotettu raja-arvo" tarkoittaa samaa kuin "raja-arvo" silloin, kun ylitysmarginaali on vähentynyt 0 prosenttiin.
- (3) Päivämäärä olisi merkittävä muotoon "pp/kk/vv" ja kellonaika siten, että esimerkiksi 00:00:n ja 01:00:n välille sijoitettava ajankohta merkitään arvolla "1".

- (4) Kaikki mittausasemalla mitatut ylitysmarginaalilla korotetun raja-arvon ylitykset ilmoitetaan, jos ylitysten kokonaismäärä on sallittua suurempi. Jos mittausasemalla mitattujen ylitysten kokonaismäärä on pienempi tai yhtä suuri kuin sallittu määrä, ylityksiä ei ilmoiteta.
- (5) Ylitysten syyt voidaan ilmoittaa käyttämällä yhtä tai useampaa tässä lomakkeessa vahvistettua vakiokoodia (katso taulukko 2) tai jäsenvaltion määrittelemää syykoodia, joka perustuu jäsenvaltion laatimaan erilliseen syykoodiluetteloon (lomake 8). Jos ilmoitetaan useampi kuin yksi syy, syykoodit olisi erotettava toisistaan puolipisteellä. Jäsenvaltio voi merkitä syykoodin selitykseksi myös viittauksen lomakkeeseen liitettyyn erilliseen asiakirjaan.

Taulukko 2: Yksittäisten ylitysten syyt: vakiokoodit

Syykoodi	Selitys
S1	Vilkaasti liikennöity kaupunkikeskus
S2	Sijainti päätien läheisyydessä
S3	Paikallinen teollisuus sähköntuotanto mukaan luettuna
S4	Louhinta tai kaivostoiminta
S5	Kotitalouksien lämmitys
S6	Vahingosta johtunut teollisuusperäinen päästö
S7	Vahingosta johtunut muu kuin teollisuusperäinen päästö
S8	Luontoperäiset lähteet tai luonnonilmiöt
S9	Teiden talvihiekoitus
S10	Jäsenvaltion ulkopuolisista lähteistä kulkeutuneet ilman epäpuhtaudet

Lomake 8: Yksittäisten ylitysten syyt: jäsenvaltion määrittelemät valinnaiset lisäkoodit (direktiivin 96/62/EY 11 artiklan 1 kohdan a alakohdan i ja ii alakohta ja direktiivin 1999/30/EY liitteet I, II, IV ja V)

Syykoodi	Selitys

Lomake 9: SO₂-pitoisuuksien 10 minuutin keskiarvojen seurantatiedot (direktiivin 1999/30/EY 3 artiklan 3 kohta)

Mittausaseman koodi	Niiden 10 minuutin keskiarvona mitattujen pitoisuuksien lukumäärä, jotka ylittivät 500 µg/m ³	Niiden päivien lukumäärä kalenterivuonna, joina nämä ylitykset esiintyivät	Niiden edellisessä sarakeessa tarkoitettujen päivien lukumäärä, joina rikki-dioksidin tuntipitoisuudet ylittivät samanaikaisesti 350 µg/m ³	Suurin 10 minuutin keskiarvona mitattu pitoisuus (µg/m ³)	Päivämäärä, jona tämä suurin pitoisuus mitattiin (pp/kk/vv)

Huomautus lomakkeeseen 9:

Jos jäsenvaltion ei ole mahdollista kirjata tietoja rikkidioksidipitoisuuksista 10 minuutin keskiarvoina, sen ei tarvitse täyttää tätä lomaketta.

Lomake 10: PM_{2,5}-hiukkaspitoisuuksien vuorokausikeskiarvojen seurantatiedot (direktiivin 1999/30/EY 5 artiklan 2 kohta)

Mittausaseman koodi	Aritmeettinen keskiarvo ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)	Mediaani ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)	98-persentiili ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)	Enimmäispitoisuus ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)

— Lomake 11 d: Lyijyn pitoisuuden arvioinnissa käytetyt täydentävät menetelmät ja niillä saadut tulokset

Alueen koodi	Suurempi kuin raja-arvo					
	Pinta-ala		Tiestön pituus		Altistunut väestö	
	km ²	Menetelmä	km	Menetelmä	Määrä	Menetelmä

Huomautukset lomakkeeseen 11:

- (1) Kohdassa "Menetelmä" ilmoitetaan jäsenvaltion käyttämä koodi, joka viittaa täydentäviä menetelmiä käsittelevistä julkaisuista ja selvityksistä laadittuun erilliseen lähdeluetteloon (lomake 12). Lomake 12 on osa komissiolle toimitettavaa selvitystä; julkaisuja tai selvityksiä, joihin lomakkeen 12 luettelossa viitataan, ei toimiteta komissiolle.
- (2) Lomaketta 11 voidaan täydentää kartoilla, joista käyvät ilmi pitoisuusjakaumat. On suositeltavaa, että jäsenvaltio mahdollisuuksien mukaan laatii kartoja, joissa näkyvät kunkin alueen ja taajaman pitoisuusjakaumat. Jäsenvaltioiden pitäisi esittää pitoisuuksien isokäyrät niille parametreille, joille on annettu raja-arvot, käyttämällä isokäyriä, jotka vastaavat raja-arvosta 10 prosentin välein sijaitsevia arvoja.

Taulukko 3: Pitoisuuskartoissa käytettävät tilastolliset parametrit

Epäpuhtaus	Parametri
SO ₂	Tuntikeskiarvojen 99,7-persentiili
SO ₂	Vuorokausikeskiarvojen 99,2-persentiili
SO ₂	Vuosikeskiarvo
SO ₂	Talven keskiarvo
NO ₂	Tuntikeskiarvojen 99,8-persentiili
NO ₂ /NO _x	Vuosikeskiarvo
PM ₁₀ ja PM _{2,5}	Vuorokausikeskiarvojen 90,0-persentiili
PM ₁₀ ja PM _{2,5}	Vuosikeskiarvo
PM ₁₀ ja PM _{2,5}	Vuorokausikeskiarvojen 98,1-persentiili
Lyijy	Vuosikeskiarvo

Lomake 12: Lomakkeessa 11 mainittujen täydentävien arviointimenetelmien lähdeluettelo (direktiivin 1999/30/EY 7 artiklan 3 kohta ja liitteessä VIII oleva II jakso)

Menetelmä	Täydelliset viitetiedot

Lomake 13: SO₂-raja-arvojen luontoperäiset ylitykset (direktiivin 1999/30/EY 3 artiklan 4 kohta)**— Lomake 13 a: Terveyden suojelemiseksi vahvistettu SO₂-raja-arvo (tuntikeskiarvo)**

Alue	Mittausaseman koodi	Mitattujen ylitysten lukumäärä	Luontoperäisen lähteen koodi(t)	Ylitysten arvioitu lukumäärä luontoperäisten lähteiden vaikutuksen vähentämisen jälkeen	Perustelu

— Lomake 13 b: Terveyden suojelemiseksi vahvistettu SO₂-raja-arvo (vuorokausikeskiarvo)

Alue	Mittausaseman koodi	Mitattujen ylitysten lukumäärä	Luontoperäisen lähteen koodi(t)	Ylitysten arvioitu lukumäärä luontoperäisten lähteiden vaikutuksen vähentämisen jälkeen	Perustelu

— Lomake 13 c: Ekosysteemien suojelemiseksi vahvistettu SO₂-raja-arvo (vuosikeskiarvo)

Alue	Mittausaseman koodi	Pitoisuuden vuosikeskiarvo	Luontoperäisen lähteen koodi(t)	Pitoisuuden arvioitu vuosikeskiarvo luontoperäisten lähteiden vaikutuksen vähentämisen jälkeen	Perustelu

— Lomake 13 d: Ekosysteemien suojelemiseksi vahvistettu SO₂-raja-arvo (talven keskiarvo)

Alue	Mittausaseman koodi	Pitoisuuden talvi-keskiarvo	Luontoperäisen lähteen koodi(t)	Pitoisuuden arvioitu vuosikeskiarvo luontoperäisten lähteiden vaikutuksen vähentämisen jälkeen	Perustelu

Huomautus lomakkeeseen 13:

Luontoperäinen päästölähte voidaan ilmoittaa käyttämällä yhtä tai useampaa tässä lomakkeessa vahvistettua vakiokoodia (katso taulukko 4) tai jäsenvaltion määrittelemää koodia, joka perustuu jäsenvaltion laatimaan luontoperäisten lähteiden erilliseen luetteloon (katso lomake 14).

Taulukko 4: SO₂:n luontoperäiset lähteet: vakiokoodit

Luontoperäisen lähteen koodi	Koodin selitys
A1	Vulkaaninen toiminta jäsenvaltion alueella
A2	Vulkaaninen toiminta jäsenvaltion alueen ulkopuolella
B	Kosteet rannikkoalueet
C1	Maastopalo jäsenvaltion alueella
C2	Maastopalo jäsenvaltion alueen ulkopuolella

Lomake 14: Luontoperäiset SO₂-lähteet: jäsenvaltioiden määrittelemät valinnaiset lisäkoodit (direktiivin 1999/30/EY 3 artiklan 4 kohta)

Luontoperäisen lähteen koodi	Koodin selitys

Lomake 15: PM₁₀-raja-arvojen luontoperäiset ylitykset (direktiivin 1999/30/EY 5 artiklan 4 kohta)**— Lomake 15 a: Luonnonilmiöiden vaikutus PM₁₀-raja-arvon ylittymiseen (vaihe 1; vuorokausikeskiarvo)**

Alue	Mittausaseman koodi	Mitattujen ylitysten lukumäärä	Luonnonilmiön koodi(t)	Ylitysten arvioitu lukumäärä luontoperäisten lähteiden vaikutuksen vähentämisen jälkeen	Perustelu

— Lomake 15 b: Luonnonilmiöiden vaikutus PM₁₀-raja-arvon ylittymiseen (vaihe 1; vuosikeskiarvo)

Alue	Mittausaseman koodi	Vuosikeskiarvo	Luonnonilmiön koodi(t)	Ylitysten arvioitu lukumäärä luontoperäisten lähteiden vaikutuksen vähentämisen jälkeen	Perustelu

Huomautus lomakkeeseen 15:

Luonnonilmiö voidaan ilmoittaa käyttämällä yhtä tai useampaa tässä lomakkeessa vahvistettua vakiokoodia (katso taulukko 5).

Taulukko 5: PM₁₀-raja-arvon ylitysten syynä olevat luonnonilmiöt: vakiokoodit

Luonnonilmiön koodi	Koodin selitys
A1	Tulivuorenpurkaus jäsenvaltion alueella
A2	Tulivuorenpurkaus jäsenvaltion alueen ulkopuolella
B1	Maanjäristys jäsenvaltion alueella
B2	Maanjäristys jäsenvaltion alueen ulkopuolella
C1	Geoterminen toiminta jäsenvaltion alueella
C2	Geoterminen toiminta jäsenvaltion alueen ulkopuolella
D1	Maastopalo jäsenvaltion alueella
D2	Maastopalo jäsenvaltion alueen ulkopuolella
E1	Voimakas tuuli jäsenvaltion alueella
E2	Voimakas tuuli jäsenvaltion alueen ulkopuolella
F1	Hiukkasten leijuma ilmakehässä jäsenvaltion alueella
F2	Hiukkasten leijuma ilmakehässä jäsenvaltion alueen ulkopuolella
G1	Luontoperäisten hiukkasten kulkeutuminen jäsenvaltiossa sijaitsevilta kuivilta alueilta
G2	Luontoperäisten hiukkasten kulkeutuminen jäsenvaltion ulkopuolella sijaitsevilta kuivilta alueilta

Lomake 16: Talvihiekoituksesta johtuva PM₁₀-raja-arvojen ylittyminen (direktiivin 1999/30/EY 5 artiklan 5 kohta)**— Lomake 16 a: Talvihiekoituksen vaikutus PM₁₀-raja-arvon ylittymiseen (vaihe 1; vuorokausikeskiarvo)**

Alue	Mittausaseman koodi	Mitattujen ylitysten lukumäärä	Ylitysten arvioitu lukumäärä talvihiekoituksen vaikutuksen vähentämisen jälkeen	Perustelu

— Lomake 16 b: Talvihiekoituksen vaikutus PM₁₀-raja-arvon ylittymiseen (vaihe 1; vuosikeskiarvo)

Alue	Mittausaseman koodi	Vuosikeskiarvo	Pitoisuuden arvioitu vuosikeskiarvo talvihiekoituksen vaikutuksen vähentämisen jälkeen	Perustelu

Lomake 17: Valtioiden rajat ylittäviä epäpuhtauksia koskevat neuvottelut (direktiivin 96/62/EY 8 artiklan 6 kohta)

— Lomake 17 a: Yleiset tiedot

Onko jäsenvaltio neuvotellut muiden jäsenvaltioiden tai Euroopan unionin ulkopuolisten maiden kanssa näistä valtioista peräisin olevista merkittävistä ilman epäpuhtauksista? Jos vastaus on myönteinen, ohkeen merkitään "+", ja jos vastaus on kielteinen, ohkeen merkitään "-"	[+ tai -]
---	-----------

— Lomake 17 b: Maakohtaiset tiedot

Jos vastaus on kyllä:	EU:n jäsenvaltiot																EU:n ulkopuolinen maa		
	AT	BE	DE	DK	ES	FI	FR	GR	IE	IT	LU	NL	PT	SE	UK				
— merkitään "+" sen jäsenvaltion tai maan kohdalle, jonka kanssa neuvotteluja on käyty																			
— merkitään "+" jos neuvottelujen asialista(t) on (ovat) tämän selvityksen liitteenä																			
— merkitään "+", jos neuvottelupöytäkirja(t) on (ovat) tämän selvityksen liitteenä																			

Huomautukset lomakkeeseen 17 b:

- (1) Merkintä tehdään vain, jos vastaus on "kyllä", käyttämällä plusmerkkiä
- (2) Jos neuvotteluja on käyty EU:n ulkopuolisten maiden kanssa, käytetään seuraavia maakoodeja: Bosnia ja Hertsegovina: BA; Kroatia: HR; Kypros: CY; Tšekki: CZ; Viro: EE; entinen Jugoslavian tasavalta Makedonia: MK; Unkari: HU; Islanti: IS; Latvia: LV; Liechtenstein: LI; Liettua: LT; Malta: MT; Norja: NO; Puola: PL; Romania: RO; Slovakia: SK; Slovenia: SI; Sveitsi: CH.

Lomake 18: Direktiivin 1999/30/EY 9 artiklan 6 kohdan mukaisesti ilmoitettavat direktiiveissä 80/779/ETY, 82/884/ETY ja 85/203/ETY vahvistettujen raja-arvojen ylitykset

Epäpuhtaus	Ylitetty raja-arvo	Käytetty seuranta-menetelmä	Mittausaseman koodi	Mitattu arvo ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)	Syykoodi(t)	Toteutetut toimenpiteet

Huomautukset lomakkeeseen 18:

- (1) Toisessa sarakkeessa ilmoitetaan ylitetyn raja-arvon numeerinen arvo.
- (2) SO₂:n ja leijuman osalta olisi ilmoitettava, käytettiinkö nokimenetelmää vai gravimetristä menetelmää.

- (3) Mittausaseman koodin ilmoittaminen on erittäin suositeltavaa, joskaan ei pakollista.
- (4) Ylitysten syyt voidaan ilmoittaa käyttämällä yhtä tai useampaa tässä lomakkeessa vahvistettua vakiokoodia (katso taulukko 5) tai jäsenvaltion määrittelemää syykoodia, joka perustuu jäsenvaltion laatimaan erilliseen syykoodiluetteloon (lomake 19). Jos ilmoitetaan useampi kuin yksi syy, syykoodit on erotettava toisistaan puolipisteellä. Jäsenvaltio voi merkitä koodin selitykseksi myös viittauksen lomakkeeseen liitettyyn erilliseen asiakirjaan.

Lomake 19: Direktiiveissä 80/779/ETY, 82/884/ETY ja 85/203/ETY vahvistettujen raja-arvojen ylitysten syyt: jäsenvaltion määrittelemät valinnaiset lisäkoodit (direktiivin 1999/30/EY 9 artiklan 6 kohta)

Syykoodi	Koodin selitys